

Janya's Beauty Salon
85-03 Roosevelt Ave.
Jackson Heights NY 11372

•Threading Waxing •Facial Men & Women •Anti-Aging Facial
•Bleach •Hair Cut, Color and Style

Info: (718) 205-7832
(846) 764-3316

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਜ਼ੋਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਜ਼ੋਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

Address: 1st Park Ave., 2FL, Manhasset, NY 11030

Bandna's Beauty Salon
Open 7 days 10:00 am to 8:00 pm

•Threading •Eye Brows & Full Face •Full Body Waxing •Color •Highlights •Hair Styling •Henna •Brazilian Keratin

•Hair Cut •Men's Hair Cut •Manicure •Pedicure

Gift Certificates Available

Tel: 718.335.1599 Cell: 917.463.8806
71-01 Northern Blvd Jackson Heights NY 11372

Twelfth Year in Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢ Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 12, Issue 34, August 20, 2011 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਫੱਟਾ ਨਹੀਂ, ਨਿਜ਼ਾਮ ਬਦਲਾਂਗੇ-ਮਨਪ੍ਰੀਤ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਜਿਸ ਨਿਘਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪਹੁੰਚ ਚੁਕਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹੋ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਦ ਵਸਾਈ ਬੈਠੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਣ ਆਇਆਂ। ਇਹ ਭਾਵੁਕ ਅਪੀਲ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਥੇ ਲੰਘੀ 11 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਮਾਜ ਆਫ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਫਲੋਰਿਡਾ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਨਿਘਰ ਰਹੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ

ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਾ ਦਿਸਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ਈ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਸੂਬਾ ਸੀ, ਹੁਣ 26ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਗਲੇ ਸਾਫ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਦਲ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਦਿਆਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਘੁਣ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਇਕ ਪੁਰਜਾ ਬਦਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਬਦਲ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ

ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਵਾਂਗਾ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੀਜਾ ਫਰੰਟ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹਾਂ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਏਗਾ। ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵੁਕ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਣ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਹਾਵਾਕ "ਦੇਹ ਸਿਵਾ ਬਰ ਮੋਹਿ ਏਹੈ" ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹੱਕ ਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਯਕੀਨਨ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬੰਦੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਕਿ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਦੌਰਾਨ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ 'ਜੋ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ' ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 32 'ਤੇ)

ਅੰਨਾ ਦੇ ਦਾਅ-ਪੇਚਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਚਾਰੇ ਖਾਨੇ ਚਿੱਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ ਵਿੱਢੇ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰੀ ਘੋਲ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਆਗੂ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਖਾਨੇ ਚਿੱਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅੰਨਾ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਵੀ

ਸਾਬੋਤਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਝੁਕਣਾ ਹੀ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 16 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੁਧ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੋਕਪਾਲ ਬਿੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ 7 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਤਿਹਾਤ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਸਣੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਨਾ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਵੱਲ ਤਿੱਖਾ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਵੀ ਥਾਂ ਥਾਂ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਕੁਸ਼ੁਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਝਾੜਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ 15 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੋਕਪਾਲ ਬਿੱਲ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਉਤੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਮੀ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਸੀ.ਐਨ.ਐਨ.-ਆਈ.ਬੀ.ਐਨ. ਅਤੇ ਸੀ.ਐਨ.ਬੀ.ਸੀ.-ਟੀ.ਵੀ.18 ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਉਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹੀ ਬਣੇਗੀ। ਇਹ

ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਪਲੇਠਾ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ

ਸਰਵੇਖਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰ 'ਦ ਹਿੰਦੂ' ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਆਸ-ਅਰਾਈਆਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖੇਮੇ 'ਚ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ 47 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਖ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਸਾਖ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਕੇ 39 ਫੀਸਦੀ 'ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। 2007 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ 45 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਭੁਗਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 41 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਾਖ 'ਚ 6 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ

ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ 6 ਫੀਸਦੀ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇਗੀ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 14 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤੇ ਸਨ। ਉੱਜ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋਏ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2007 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ 117 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 48, ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 44 ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 19 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ; ਪੰਜ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਐਤਕੀ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਿਛਲੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੂਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਜਸਟਿਸ ਖੈਰ ਬਣਨਗੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਜਸਟਿਸ ਜੇ. ਐਸ. ਖੈਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖ ਜੱਜ ਬਣਨਗੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਖੈਰ ਸਣੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ 3 ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਮੰਡਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੂਲ ਵਾਸੀ ਜਸਟਿਸ ਖੈਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 2015 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਵਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜਸਟਿਸ ਅਲਤਮਸ਼ ਦਬੀਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ 'ਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਚ. ਕਪਾਡੀਆ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ। ਜੁਲਾਈ 2013 'ਚ ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਸਤਿਸ਼ਵਮ ਅਤੇ ਅਪਰੈਲ 2014 'ਚ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਮ. ਲੋਢਾ ਤੇ ਸਤੰਬਰ 2014 ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਐਲ. ਦੱਤ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

\$25
2000
MINUTES*

www.011india.com
ਇਹ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ।

✓ No Pin Needed
✓ No Connection Fee
✓ No Monthly Fee

USE FROM HOME OR CELL PHONE

GlobeTel Comm. 1.800.914.1013

ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਾਂਝੀ ਜੰਗ ਦਰਕਾਰ:ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ 64ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਫਸੀਲ ਤੋਂ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇਸ਼, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫਿਕਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਸੰਜੀਦਾ ਯਤਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਚਿਤਾਰਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਲੋਕਪਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਜ਼ੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਵਰਤ ਕੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਚੋਖਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ

ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਅਮਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਅਮਲ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ 117 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਵੇਗੀ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਿਰੰਗੇ ਲਹਿਰਾਏ ਗਏ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਬੰਧੀ ਝਾਕੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ। ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਤਿਰੰਗੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਚ ਤਿਰੰਗਾ ਲਹਿਰਾਇਆ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਮਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਬਹਾਦਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ, ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਪਾਸਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਂਗ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਲੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਵੰਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪੀ.ਏ.ਪੀ., ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਬੈਂਡ ਦੀਆਂ ਟੁਕੜੀਆਂ ਤੋਂ ਸਲਾਮੀ ਲਈ ਅਤੇ ਪਰੇਡ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ 37 ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਮੋਮੈਂਟੋ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰ, ਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ 29 ਅਹਿਮ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਇੰਦਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੁਲਾਰੀਆ, ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਧੋਕੇ, ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲਾ, ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ, ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਪੀ.ਐੱਸ. ਗਿੱਲ, ਮੇਅਰ ਸਵੇਤ ਮਲਿਕ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਵੇ: ਏ. ਐਸ. ਓ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਏ ਐਸ ਓ) ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਦਿਦਾਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਭਾਈ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਨੇ ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਥ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼, ਭਨਿਆਰੇ ਜਾਂ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਜਿਨੇ ਵੀ ਮੋਰਚੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਜੰਡਾ ਵਲੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਪੰਥਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਪੰਥ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਹਰ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਹਾਈਜੈਕ ਕਰਕੇ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੰਥ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿੱਲਖਣਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ

ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚਾਲੇ ਰੇੜਕਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਟਾਲਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚਾਲੇ ਰੇੜਕਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਸੀਟ ਮੰਗੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਹਨੂੰਵਾਲ ਸੀਟ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹੀ ਲੜੀ ਹੈ ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਉਹ ਇਸ ਸੀਟ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਵੀ

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ ਛੱਡੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੀਟ ਬਦਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵੀਂ ਹਲਕਾਬੰਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਬਟਾਲਾ ਸੀਟ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ 62 ਪਿੰਡ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਹੁਣ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਈ ਗੁਰਮੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਭਾਈ ਗੁਰਮੇਜ਼ ਸਿੰਘ (ਹਰਿਆਣਾ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਭਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਚਾਹਵਾਨ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜੀਆਂ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਆਰੰਭਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਰਜੀਆਂ ਲੈਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਪਰਚੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲੂ ਸਕੱਤਰ, ਸ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾ ਹੈਡ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਅਤੇ ਸ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੌਰੰਗਪੁਰ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਥਾਪੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਲਾਨ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰੋਪਾਓ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸਿਟਿੰਗ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਗਿਆਨੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਬੋਰਡ ਆਫ ਟਰਸਟ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਧਲ, ਫਲੌਸਿੰਗ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਊਥਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੈਂਪ

ਸਾਊਥਿੰਗਟਨ, ਕਨੈਕਟੀਕਟ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਦਮ ਸਦਕਾ 9-11 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਕ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਦੇ 55 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਰੀਰਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤ ਦੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਖੂਨ ਦਾਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ, ਸਕੱਤਰ ਸ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਟਰਸਟੀ ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਐਤਵਾਰ ਕੈਂਪ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਪਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵੇਖ ਕੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕੈਂਪ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੂਨ ਦਾਨ 9-11 ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੂਨ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖੂਨ ਦਾਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਇਕ ਖੂਨਦਾਨੀ

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ ਦਾ ਸਿਰੋਪਾਓ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ!

1.888.888.9914

ooraa

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰ ਘਟਾਓ ਅਤੇ ਜਾਨ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੋ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 70% ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਲੇਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਓਵਰ ਲਿਮਿਟ ਫੀਸ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ,

ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਤੋਂ ਬਚੋ!

**WE WORK IN
ALL 50 STATES
& CANADA**

WE CAN HELP YOU TO RESOLVE YOUR IRS TAX DEBT TODAY

» #1 Ranked By Numerous Organizations	» 100% Confidential
» Achieve Financial Peace of Mind	» Help Stop Wage Garnishments And Bank Levies
» Get The Fastest Possible Solution	» Help You Have Peace Of Mind

ਰੱਖੜ ਪੁੰਨਿਆ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਾਰੂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਅਹਿਮ: ਬਾਦਲ

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਵੱਲੋਂ ਮਝੈਲਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਫਾਏ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਥਕ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ 'ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੋਰਚਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਇਕ ਅਹਿਮ ਲੜਾਈ ਦੱਸਿਆ।

ਰੱਖੜ ਪੁੰਨਿਆ ਮੌਕੇ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਥਿਤ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਅਹਿਮ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਪਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆਂ ਤਕਰੀਬਨ ਨੌਂ ਦਹਾਕੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਕ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੁਰਧਾਮਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਅਜਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਪੰਥਕ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਦੋ ਆਗੂਆਂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਤੇ ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਮਰਥਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਇਹ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਸਿਰਫ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਦੇ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ ਝੱਲੀ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਇਆ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸੱਤ ਹੋਰ ਨਵੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਘਪਲਿਆਂ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਸਾਈਕਲ ਵੰਡੇ ਜਾਣਗੇ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਡ ਕਿੱਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਜਿਮ ਖੇਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ: ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਵਿਚ ਰੱਖੜ ਪੁੰਨਿਆ ਮੌਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਗਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਾਝੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਹਕੂਮਤ ਆਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣ ਦੰਗਲ ਭੱਖਣਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਗਾੜ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੋਂ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਸਬਕ ਜ਼ਰੂਰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਬਾਦਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ੀਨੇ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ' ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ 30000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਬੁਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਬੁਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਜ਼ਰੂਰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਲੀਕੀ ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਹੋਰ ਸੁਥਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨੰਬਰ ਸੂਬਾ

ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਜ਼ੀਨੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਰੇਤ, ਬੱਜਰੀ, ਸ਼ਰਾਬ ਵਗੈਰਾ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨੇਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 1966 ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਲਿਆਂਦੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ 399 ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਮਾਤੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਨ ਸਭ ਬਾਹਰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕੰਮ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਰਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਦੇ 73 ਫੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ ਦੇ ਸਰਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 66 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ-ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਹੋਈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਕਤਲ ਹੋਇਆ, ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਭਾਈ' ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਬਾਦਲ ਰਾਜ 'ਚ ਬੜੀ 'ਬੀਬੀ ਰਾਣੀ' ਬਣੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ !

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਰਾਜ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਬੜੀ 'ਬੀਬੀ' ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਕਸ ਵੀ ਬਿੱਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੇ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣੇ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਗੁਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਕ-ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਤਹਿਤ ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.) ਤੇ ਦੋ ਉਪ ਪੁਲੀਸ ਕਪਤਾਨ (ਡੀ.ਐਸ.ਪੀਜ) ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਹੋਏ ਰਫਾ ਦਫਾ

ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮਾਮਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਂਟਰਲ

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ.) ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਵੱਲੋਂ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਰਾਕੇਸ਼ ਚੰਦਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 31 ਮਈ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਧਾਰ

ਰੋਡ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ ਏ-267 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਤੇ 120 ਬੀ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ-1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਤੇ 13 (1) ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਇਕ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਤੇ ਹੋਰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਬਾਰੇ 10 ਸਤੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਬਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਭਰੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਆਪੇਰੇਟਿਵ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਰਤਗੜ੍ਹ ਆਦਿ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ 12 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਫਿਲਹਾਲ ਤਫਤੀਸ਼ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਦੋ ਸੁਪਰਡੈਂਟਾਂ ਤੇ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਰਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ

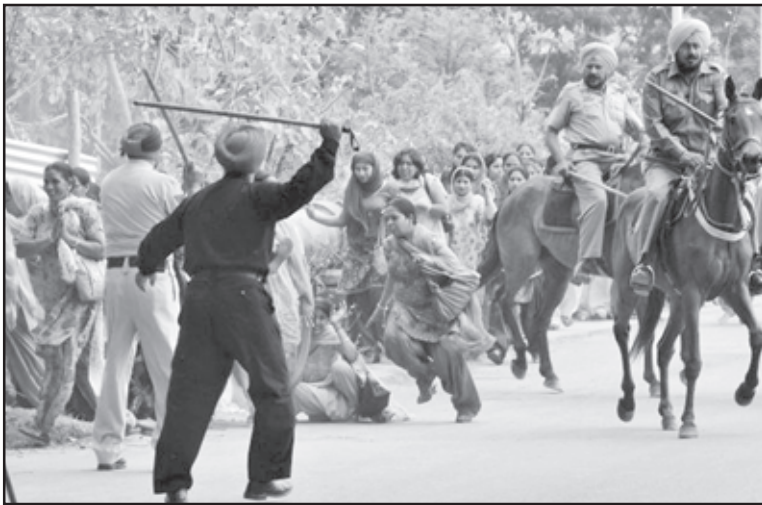
ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦੇ ਫਤੋ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. ਪੀ.ਐਸ. ਸੰਧੂ, ਮੁਹਾਲੀ ਦੀ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਰਾਕਾ ਗੇਰਾ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਇਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸ. ਸੰਧੂ ਤੇ ਰਾਕਾ ਗੇਰਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਿਆਂ ਫੜਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪ ਇਤਫ਼ਾਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਲਹੋਤਰਾ ਕੋਲੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ "ਮੁਰਗੀ" ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਕਾ ਗੇਰਾ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਕੋਲੋਂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਅਸਲਾ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਛਕਦੇ ਨੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਦੀ ਖੁਰਾਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਛਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ 288 ਘੋੜੇ ਤੇ 121 ਸੂਹੀਆ ਕੁੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘੋੜੇ ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਚਾਲੂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਜਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲਾਨਾ 288 ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ 'ਤੇ 1,36,68,480 ਰੁਪਏ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ 'ਤੇ 49,45,512 ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਘੋੜਿਆਂ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 3406 ਰੁਪਏ ਤੇ ਘੋੜੇ ਲਈ 3955 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਘੋੜੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 1,27,50,000 ਰੁਪਏ ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 10,50,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਜਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ

ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ 288 ਘੋੜੇ ਤੇ 121 ਸੂਹੀਆ ਕੁੱਤੇ

ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਦੌਰਾਨ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜਵਾਨ।

ਦੋ ਵਿੰਗ ਘੋੜਿਆਂ ਤੇ ਸੂਹੀਆ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਕਰੋੜਾਂ

ਵਿਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਰਮਡ ਬਟਾਲੀਅਨ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲੀਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ

ਅਕੈਡਮੀ ਫਿਲੋਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ 248 ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਸਲ ਦੇ ਸੂਹੀਆ ਕੁੱਤੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਡਾਬਰਮੈਨ, ਲੈਬਰਡੋਰ, ਬੀਗਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਨਸਲ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਬੰਬ ਆਦਿ ਨੂੰ 'ਸੁੰਘਣ' ਲਈ ਕਈ ਆਧੁਨਿਕ ਯੰਤਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸੁੰਘਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਯੰਤਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸੀ, ਕਾਠੀਅਨ, ਅਰਬੀਅਨ ਤੇ ਮਾਰਵਾੜੀ ਨਸਲ ਦੇ ਘੋੜੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਦੁਆਬੇ ਦੇ 335 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖਤਰਾ ਦੱਸ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰਨ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ 335 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੁਆਬੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 335 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਰਨ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ 3 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖੇਤਰੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਫ਼ਸਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਵੇਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

Matrimonials

ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲੋੜ

Match for Jatt Sikh Green Card holder boy 31 yrs, 5' 8", B.A. Boy's all family well settled in US (Bay area). Girl must be 5' 3", 24-30 yrs age. Send Bio Data-usasaran@yahoo.com or call 408-624-7857, 4pm-9pm only (PST)

Seeking jat sikh alliance for Dec 82 born, 5'-6", beautiful, B.E, M.S girl, working with Bank of America, Contact: 704-930-1734, sandhu8332@gmail.com.

Suitable US citizen match for professionally qualified Jatt Sikh handsome boy, 28, 5'8", Contact Cell No. 704 733 8382 or email-kds0083@gmail.com

Looking for a widow/divorcee independent professional lady in 60s to share walk & talk, views & cruises with retired US citizen physician, 78, wife died five years ago. No responsibilities. Call: 315-383-2008

Indian Attorney in 60s, Height 5'-6", slim body, is looking for a sincere, educated, God fearing, companion, caste no bar, serious inquiries only. email: Ph - 323-573-9315, Email: singhb1@yahoo.com

ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁਕਜਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਚਲਾਣੇ ਉਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹੇ, ਪ੍ਰੋਮ ਪੈਬਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਗਿਹਰੂ ਅੱਗੇ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬੜਾ ਮਿਠ ਬੋਲਤਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਬਲਵੀਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸੀਤਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਉਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

ਲੋਕ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਰਸਾਇਣ ਪਲਾਂਟ ਬੰਦ

ਪੇਇਚਿੰਗ: ਚੀਨ ਦੇ ਉੱਤਰੀ-ਪੂਰਬੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦਲਿਆ ਵਿਖੇ ਰਸਾਇਣਕ ਪਲਾਂਟ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਹ ਰੰਗ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚਲਾ ਪਲਾਂਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਦਲਿਆਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਫਤਰ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਸ਼ਿਨਹੁਆ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮੂਲੀ ਝੜਪਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਫੱਟਣ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਗ ਜੁਨ ਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਉਸ ਪਲਾਂਟ 'ਚੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਰਸਾਇਣ ਦੇ ਰਿਸਾਅ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਲਾਂਟ ਕੋਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

INDO US EXPRESS, INC.

Worldwide Couriers * Freight Forwards

Domestic & Local Delivery

We Thank Our Customers For Their Trust & Loyalty

17 Years of Excellent Customer Service

FOR COMPETITIVE RATES CALL

1-800-870-5845

PICK-UP & DELIVERY

ANYWHERE IN USA

43-50, 11th St., Suite No. 109, LIC, New York, N.Y. 11101

Tel: 212-447-5720 • Fax: 212-213-3622

www.indousexpress.com

Email: GSingh9070@aol.com • Cell: 1-347-538-7041

7 Days A Week

CALL ABOUT OUR SPECIAL RATES TO

INDIA

Indian Oven

11000, I-40 East, Amarillo Texas – 79118

(Exit 77, Right Hand Side)

Ph: 1-806-335-3600

ਪੰਜਾਬੀ ਵੈਸ਼ਨੂ ਅਤੇ ਗੈਰ ਵੈਸ਼ਨੂ
ਤਾਜ਼ੀ ਰੋਟੀ, ਪਰਾਂਠੇ ਅਤੇ ਨਾਨ

Breakfast,
Lunch & Dinner
(Buffet 11 to 3,
Every Day)

Easy Truck Parking
Special Deals For Truckers

ਆਈ-40 ਵੈਸਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਖੱਬੇ ਹੱਥ
ਆਈ-40 ਈਸਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਸੱਜੇ ਹੱਥ

Punjab Times

Established in 2000
12th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:

Amolak Singh Jammu
Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:

Mandeep Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

California Bureau:

Mann Mandeep
661-889-1927
Shiara Dhindsa
Photographer
661-703-6664

New York

Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395
Circulation
Harbhajan Singh
917-856-5229

Photographer

Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, New York, Missouri

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 85 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 400 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੱਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਉਤੇ

ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 36 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਵੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 38 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਹਨ। 2007 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਚੱਤ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ 43 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਸਨ ਅਤੇ 51 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਕੋਈ 'ਸਿਆਸੀ

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਕਈ ਸਾਥੀ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਖੇਮੇ 'ਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਨੇਤਰੇ ਸਾਥੀ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਗਤਾ ਨੰਗਲ ਤੇ ਸੁਖਪਾਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਨੇ ਵੀ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਨ ਦਲ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿਤਰੇ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ (ਮਤੇਵਾਲ), ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਜੰਡਿਆਲਾ ਜਨਰਲ) ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੋੜਾਂਵਾਲਾ (ਝਬਾਲ) ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਾਨ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਹਵਾ' ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 51 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ 31 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ 54 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ 30 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ

ਆਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗੱਠਜੋੜ (ਐਨ.ਡੀ.ਏ.) ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗੱਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਨੂੰ ਇਕਾਈਆਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਲਈ 19 ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ 1300 ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਐਤਕੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਲਭਾਊ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਆਸੀ ਗੋਟੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣਾਂ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਲੱਗਾ

ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ-ਲਭਾਊ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੀਡੀਆ 'ਚ

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਢਿੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਫਰਵਰੀ 'ਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦਸੰਬਰ 'ਚ ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਆਖਰੀ ਹੱਲਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੰਨਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਇਜ਼: ਚਿੰਦੇਬਰਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ 'ਮਨਾਹੀ' ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿੰਦੇਬਰਮ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਦਲ ਲਈ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਚਿੰਦੇਬਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਦਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਨਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਣ ਮਗਰੋਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਆਗੂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੀਟਿੰਗ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ।

ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਢਾਂਚਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਗਲ ਗਲ ਤੱਕ ਡੁੱਬਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬਿਗਲ ਵਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਲਾ ਕੇ ਹੀ ਮੁੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਗੇ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਰ ਮੰਨੀ: ਕੈਪਟਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਸਲੀ ਅਖਾਤਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਾਗ ਕੇ ਅਸਲੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਪੂਰੇ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਕਰੀਬ 2.75 ਕਰੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 1.7 ਕਰੋੜ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 1.7 ਕਰੋੜ ਸਿੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 52 ਲੱਖ ਕੋਲ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਕੜਾ ਸਿਰਫ਼ 26 ਲੱਖ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅੰਨਾ ਦੇ ਦਾਅ-ਪੇਚਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਚਾਰੇ ਖਾਨੇ ਚਿੱਤ

ਸੰਸਦ 'ਚ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ 16 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗੂਣਾ ਦਿੱਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਉਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ (ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ) ਆਪਣੇ ਮਿੱਥੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਲੋਕ ਸਤਕਾਂ ਉਤੇ ਆ ਗਏ, ਉਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ। ਅੰਨਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੋਕਪਾਲ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਕਲ ਆਏ। ਸਰਕਾਰ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਰਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਅੰਨਾ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਉਠੀ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਵੱਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਢੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੋਕਪਾਲ ਬਿੱਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਨਾ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਣਬਣ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਅੰਨਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁੜ ਝੰਡਾ

ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਸੀ।

ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਜਪਾ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 16 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਲ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਲਈ ਉਠਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ' ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿਨਹਾ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ., ਖੱਬੇ ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅੰਨਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ 'ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ' ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਜਪਾ, ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ.), ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ., ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ., ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਨਾ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਨਿੱਤਰ ਆਈਆਂ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਤਕਾਂ ਉਤੇ ਨਿਕਲੇ ਲੋਕ ਅਤੇ (ਇਨਸੈਟ ਵਿਚ) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੌਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)

ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ੍ਰੀ ਹੋਪੀ ਹੀਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ 'ਚ ਇਕੋ ਦਿਨ ਦੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ

ਪ੍ਰਿ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿਚ 13 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਕੱਪ ਹੋਏ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਜਿੱਤੇ। ਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਇੱਕੀਵਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦੂਜਾ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਜਗਤ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਦੋ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲਗਭਗ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ

ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਆਪ ਵੀ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦਿਖਾਉਣ

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਨਹੀਂ ਓਟਾਰੀਓ ਦੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਮਿਥਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ

ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਤੇ ਮੈਂ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੌਕੀਆਂ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਐਤਕੀਂ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਵਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹਰਸੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਕੱਪਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਚਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਕੇ ਹੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਥੇ ਵੀ ਗਏ ਹਨ ਕਬੱਡੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਹੈ। ਐਸੇ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਮੁਲਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਬੱਡੀ ਮੇਲੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬੱਡੀ ਮੇਲੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵੀ ਹਨ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿਚ 1991 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਕੈਨੇਡਾ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਬੱਡੀ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਸਰਬੋਤਮ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਟਾਰ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਉਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਟੀਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਹ ਕੱਪ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਵਾਂਗ ਖੇਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਬਾਕੀ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਦਿ ਰੱਖ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਐਤਕੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਕੱਪ ਪਾਵਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਇਨਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਕੱਪ ਵੇਖਣ ਦੀ ਟਿਕਟ 30 ਡਾਲਰ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਭਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਯੋਰਪ, ਯੂ.ਕੇ., ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ, ਕੈਨੇਡਾ ਵੈਸਟ, ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੱਪ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜਿਤਿਆ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ ਦੀ ਟੀਮ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ। ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਦੇ ਅੰਕ 35-33 ਰਹੇ ਤੇ ਕੁਲ 775 ਕਬੱਡੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਜੱਸਾ ਸਿਧਵਾਂ ਬੈਸਟ ਰੇਡਰ ਤੇ ਸੁੱਖਾ ਭੰਡਾਲ ਬੈਸਟ ਜਾਫੀ ਐਲਾਨੇ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੂੜਿਆਂ 'ਤੇ ਚਿੰਟੇ ਰੁਮਾਲ ਬੱਧੇ ਸਨ। ਖੇਡਦਿਆਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜੂੜਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤੇ ਨਾ ਕੇਸ ਖਿਲਰੇ। ਇਕ ਮੈਚ ਲਵੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਤੇ

ਇਨਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਟਿਕਟ 45 ਡਾਲਰ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸੇ ਦਿਨ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਵਿਕ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੱਪ ਵੇਖਿਆ। ਕੱਪ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਲਬਰਟਾ, ਇਟਲੀ, ਇੰਡੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ, ਕੈਨੇਡਾ ਵੈਸਟ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿੰਗਜ਼ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੈਚ ਬੜੇ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਏ ਤੇ ਕੁਲ 997 ਕਬੱਡੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਫਾਈਨਲ ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਇਕ ਕਬੱਡੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਦੀ ਪਈ। ਅੱਧੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ 28 ਅੰਕ ਸਨ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵੈਸਟ ਦੇ 25 ਅੰਕ। ਆਖ਼ਰ ਇਹ ਮੈਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ 55-49 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਮੰਗੀ ਬੱਗਾ ਸਰਬੋਤਮ ਜਾਫੀ ਤੇ ਗੋਰੀ ਖੀਰਾਂਵਾਲੀ ਵਧੀਆ ਧਾਵੀ ਐਲਾਨੇ ਗਏ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਤੇ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਹੀਂ ਥਾਈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ। ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਦੋ ਕੱਪ ਇਕੋ ਦਿਨ ਕਰਾਉਣ

ਮਾਣਿਆ। ਇਹ ਇਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਦਿਨ ਹੋਏ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਸ਼ਕ ਇਕ ਇਕ ਕੱਪ ਹੀ ਵੇਖ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕ ਦਿਨ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਤਦ ਕਬੱਡੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ। ਫਿਰ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਜ਼ੋਰ ਵੀ ਨਾ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ।

ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਬਿਹਤਰ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਇਕੋ ਦਿਨ ਦੋ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨਾ ਰੱਖਣ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਕ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਤਾਂ ਸਪੋਰਟਸਮੈਨਾਂ ਵਾਲਾ ਰੱਖ ਹੀ ਸਕਦੇ ਹਨ। 2012 ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਅੱਵਲ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਕਬੱਡੀ

ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਮੁਕਾਬਲਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮਾੜਾ। ਦੋ ਕੱਪ ਕਰਾਉਣੇ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਖੇਡ ਲਈ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਾਉਣੇ ਮਾੜੀ ਪਿਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਰਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਹੀ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੋਹਾਂ ਕੱਪਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਪਰ ਸਾਰੇ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਇਕ ਥਾਂ ਖੇਡ ਵਿਖਾਉਣੇ ਤੇ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਇਕ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਵੇਖਣੇ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਚ ਹੀ ਮੈਚ ਵੇਖ ਸਕਿਆ। ਦੂਜੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣ ਸੁਣਾ ਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦਾ। ਪਰ ਔਰਤਾਂ ਕਬੱਡੀ ਵੇਖਣ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ 'ਚ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਬੱਡੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ।

13 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੀ ਦੂਜਾ ਕੱਪ, ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹਰਸੀ ਸੈਂਟਰ ਦੇ

ਵਿਚ ਦੁਗਣਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਾ, ਦੁਗਣਾ ਪੈਸਾ ਤੇ ਦੁਗਣਾ ਟਾਈਮ। ਬਿਜਨਸ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਗਣੇ ਚੰਦੇ ਦੇਣੇ ਪਏ, ਦੁਗਣੇ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡੇ ਪਰ ਦਰਸ਼ਕ ਇਕ ਇਕ ਕੱਪ ਹੀ ਵੇਖ ਸਕੇ। ਕੱਪਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਬੈਠ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਜੋਰਦਾਰ ਮੰਗ 'ਤੇ ਹੁਣ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733
Yuba City Ph: 530-383-2785

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ **ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ** **ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ**
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬੜ੍ਹਨਾ **ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ** **ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ**

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ

ਦੁਆਬਾ ਬਣਿਆ ਬਾਦਲਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ

ਜਲੰਧਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਬਾਗੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕਈ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੱਧੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕਵਾਂ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਾਗੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡਟਣ ਦੇ ਮੂੜ ਵਿਚ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਕੜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡੋਗਰਾਵਾਲਾ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੈਂਬਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਥੇਦਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੱਪੜੀ ਨੇ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਡੋਗਰਾਵਾਲਾ ਨੂੰ ਤਕੜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਢੱਪੜੀ ਦਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਮ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਵੱਲੋਂ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੋਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦੀਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮੇਤ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਗਤਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਕੋਦਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਾਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ

ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮੇਵਾਲ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਡਾਲਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਡਾਲਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋਏ ਇਕ ਆਗੂ ਨੇ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਫਿਲੌਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਲੂਆਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਭਰੋ-ਪੀਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਸਲਾ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਲੂਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੱਧੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਪਰ ਲੱਲੂਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਬੀਬੀ ਪਾਸਲਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਦਮਪੁਰ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਰੋਲੀ ਕਲਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਦਮਪੁਰ ਜੋ ਕਿ ਦੋਹਰਾ ਹਲਕਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡਰੋਲੀ ਕਲਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਲਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਕਮਲਦੀਪ ਨੂੰ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੁੱਕੜ ਪਿੰਡ ਨੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏਪੁਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸਾਹਕੋਟ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਲੋਹੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਣਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਹਾਤ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਣਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਹਾਤ ਦੇ ਖਾਸਮ-ਖਾਸ ਬੰਦਿਆਂ 'ਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੜ੍ਹਸੰਕਰ ਤੋਂ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਤੇ ਉਠਿਆ ਇਤਰਾਜ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਸੋਢੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਸਾ ਲਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਜਿਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਆਦਿ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਇਕਬਾਲ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਚੋਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੀਜਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਤੇ ਭਾਜਪਾਈਆਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀ-ਕਹਾਉਂਦੀ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਸੋਢੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਦਲ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਚੋਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਚੋਣ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਲਾਟ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂਬਰ ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੋਂ ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਲਈ ਟਿਕਟ ਐਲਾਨੀ ਸੀ ਪਰ ਐਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਟਿਕਟ ਕੱਟ ਕੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਪੁਰੀ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗੜ੍ਹਸੰਕਰ ਜੋ ਕਿ ਦੋਹਰਾ ਹਲਕਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਹੁਣ ਡਾ. ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਖਤ 'ਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਲਕਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਤੋਂ ਰਣਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੌਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵਿਰੋਧ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭਤੀਜਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਟਿੱਲ ਲਾ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੁਆਬੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਾਗੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

1110 ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਨਿੱਤਰੇ ਝੀਂਡਾ ਤੇ ਨਲਵੀ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਕਾਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਚਾਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ 1110 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 1011 ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 75 ਹਰਿਆਣਾ, 14 ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ 10 ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਗੇ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ 67, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 80, ਮੋਗਾ ਤੋਂ 53, ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ 29, ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ 36, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ 83, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 20, ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 42, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ 70, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ 122, ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ 57, ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ 77, ਬਰਨਾਲਾ ਤੋਂ 31, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਤੋਂ 15, ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੋਂ 25, ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ 48, ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ 56, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ 32, ਰੋਪੜ ਤੋਂ 42 ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਹਾਲੀ ਤੋਂ 26 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਗਜ਼ ਭਰੇ

ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਨਾਂ ਚੋਣ ਲੜਿਆਂ ਹੀ ਜੇਤੂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਦੇ ਆਗੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਉਰਜਾ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿੱਖੀਵਿੰਡ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਬਿਨਾਂ ਜੰਗ ਲੜਿਆਂ ਹੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਲਈ 14, ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ 11 ਸੀਟਾਂ ਲਈ 75 ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਲਈ 10 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੈਥਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ 6, ਯੁਮਨਾਨਗਰ ਲਈ 4, ਕਰਕਸ਼ੇਤਰ ਲਈ 9, ਕਰਨਾਲ ਲਈ 8, ਹਿਸਾਰ ਲਈ 18, ਸਿਰਸਾ ਤੇ ਡੱਬਵਾਲੀ ਲਈ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਪਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹਨ ਪਿੱਛੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਤਿਕੋਨਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੋਈ ਰੰਗ ਨਾ ਵਿਖਾ ਸਕੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਰਨਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵੇਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਰੋਤਕਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਕ ਧੜੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ

ਝੀਂਡਾ ਦਸ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਰਹੇ, ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜੇ ਸਿੱਖ ਨੇਤਾ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਬਜ਼ਿਦ ਸਨ। ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚਾ ਨੇ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਝੀਂਡਾ ਧੜਾ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ। ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਝੀਂਡਾ ਤੇ ਨਲਵੀ ਧੜੇ ਵਿਚ ਤਿਕੋਨਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਟਰੈਕਟਰ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਝੀਂਡਾ ਧੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਜੋਂ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦਾ ਫੁੱਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਨਲਵੀ ਧੜੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਟਰੱਕ ਉੱਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ। ਨਲਵੀ ਧੜੇ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਗਿਆਰਾਂ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਝੀਂਡਾ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਆਸਪੁਰ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਲਵੀ ਧੜੇ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਡਹੇਤੀ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਕਰਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਲਾਗੂ ਹੈ ਪਰ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਧੇਰੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਮਰਿਆਦਾ ਲਾਗੂ ਹੈ।

ਮਰਿਆਦਾ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਧੇਰੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਲਾਗੂ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਕੇ ਅੱਗੇ

ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਸਿੱਖ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਬਾਰੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਤੇ ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਇਆ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਰਫ ਸਿਆਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵਕਤ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਵਕਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮਨਫ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਸੰਤ ਆਪਣੇ ਡੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਮਰਿਆਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਡੇਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜਦੇ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਖਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸੰਗਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁੜ ਸ਼ਖਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰੇਗਾ। ਸਿੱਖ

ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਗੁਰਸਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਖਿਲਾਵਤ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪੰਥਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਡੇਰਾਵਾਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਸਿਆਸੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਗਨਜੋੜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਹਨ ਜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨਾਲ ਛੇਤਛਾਤ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨਾਲ ਵੀ ਛੇਤਛਾਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਧੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਨਾਲ ਵੀ ਛੇਤਛਾਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਲਹੂ ਪੀਣੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਨ ਪੰਜਾਬੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬੀ ਲਹੂ ਪੀਣੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਨਿੱਤ ਮਣਾਂ ਮੁੰਗੀ ਖੂਨ ਪੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਡਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੜਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨੌਂ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਜਿਥੇ ਹੈਲਮਟ ਪਾਉਣ 'ਚ ਹੱਤਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਲਾਨਾਂ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਸਾਲਾਨਾ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਉਡ ਰਹੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਦੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਕੋਰਾਂ ਦੂਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1529 ਚਲਾਨ ਕਟਵਾ ਕੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸੜਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਦਾਂ ਤਹਿਤ

ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਚਲਾਨਾਂ ਤਹਿਤ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ

5,58,110 ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕੱਟ ਕੇ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਉਗਰਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ 'ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ' ਨਾਲ ਚਲਾਨ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਹੈਲਮਟ ਦੇ-ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ

ਵਾਲੇ 1,39,939 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਈਸੈਂਸ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ 91,039 ਵਿਅਕਤੀ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ 42,532 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ

ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ 29,412 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕੱਟੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 28,973 ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਦੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਚਲਾਨ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 27,973 ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਖੁਦ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਰੇਕ ਸਾਲ 3423 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਪੂਰੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਿਰਫ 715 ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਦਿੱਸੇ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਸੇਫਟੀ ਬੈਲਟ ਲਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 25,940 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੇਫਟੀ ਬੈਲਟ ਲਾਏ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਰੱਜ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 19,958 ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵਰਤਦੇ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ। 20,353 ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਹਨਾਂ ਉਪਰ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟ ਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦੇ ਕਾਬੂ

ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਿਰਫ 945 ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਹੀ ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦੇ ਦਿੱਸੇ। ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਖੁਦ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰੀ ਹੈ ਪਰ 365 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਿਰਫ 2596 ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਹੀ ਦਿੱਸੇ ਹਨ।

ਸੜਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 1,44,541 ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕੱਟੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ 73,027, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ 41733 ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ 38,122 ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲੋਕ ਸੜਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੂਰੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 3411 ਚਲਾਨ ਹੀ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿਰਫ 5218 ਚਲਾਨ ਹੀ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬੜੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਿਰਫ 5348 ਤੇ 169 ਚਲਾਨ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਹਾਰਨ ਵਜਾਉਣੇ 7362 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਮੁਲਕਾਤ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁਲਕਾਤ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਆ ਕੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਂਗ 10 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵਫਦ ਭੇਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਬੁਰਾ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਫਦ ਵੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਬਾਅਦ ਲੇਟ ਮਿਲਣ ਪੁੱਜਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਫਦ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ 13 ਲੱਖ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੱਕੋ-ਬੱਕੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਇਸ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ 13 ਲੱਖ ਸਾਲਾਨਾ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਭਾਜਤਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਕਤ ਅੰਕੜਾ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸੰਮਨਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਰੰਟਾਂ ਤੇ ਗੈਰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਰੰਟਾਂ ਸਮੇਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸੰਮਨਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸੰਮਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਾਥੀ ਢਿੱਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਕੁਸ਼ਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਭਰਾ ਜਸਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੁਸ਼ਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਬਦਲੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਸ਼ਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗਰੀਨ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਸਾਲ 2005-06 ਦਾ ਈ.ਪੀ.ਐਫ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਈ.ਪੀ.ਐਫ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਈ.ਪੀ.ਐਫ. ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਪਰ ਗਰੀਨ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਉਕਤ ਮਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਟੀ.ਐਲ. ਢੰਡ ਨੇ 22 ਨਵੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਮੈਸ: ਗਰੀਨ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡਜ਼ ਸਕੀਮ 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 38 (2) 76 (ਬੀ) ਤੇ 14 (2) ਤਹਿਤ ਸਧਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁਸ਼ਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰੰਟ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ. ਢਿੱਲੋਂ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੌਰ 'ਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਭਰਾ ਜਸਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਸਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਈ.ਪੀ.ਐਫ ਫੰਡ ਤੇ

ਲੰਡੀ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਈ.ਪੀ.ਐਫ ਭਰਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਰੰਜਿਸ਼ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵੀ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ATM's & Credit Card Terminals at Lowest Prices! No Hidden Fees.

Merchant Accounts-Grocery, Motels, Limos/Taxis, Gas stations.

Credit card terminals -Verifone, Hypercom...

Transfer existing CC processing to us for lower rates.

99% approved same day. We specialize in high risk businesses.

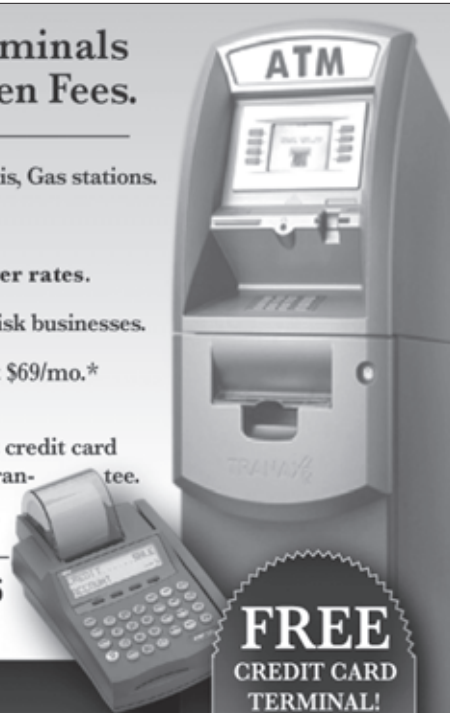
ATMs - TRANAX/TRITON/WRG, starting at \$69/mo.*
(Perfect for retail stores, hotels, gas stations, etc.)

Need Money? We provide cash advance against credit card processing with NO collateral or personal guarantee.

Online Data Corp. is a registered ISO/MSP of Wells Fargo Bank N.A.
*Credit restrictions apply.

Call SAGAR HANDA at: 773-416-8526
or 773-935-VISA, SagarATM@yahoo.com

www.GoldCoastATM.com

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN

(725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

E-mail: raj@syanvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਸਕੈਂਡਲ ਬੇਨਕਾਬ

■ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਕੈਂਪਾਂ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਇਰਾਕ 'ਚ ਕਰਵਾਈ ਵਗਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਕੈਂਡਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਕੈਂਪਾਂ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਵਗਾਰ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ਾਗ ਵਿਖਾ ਕੇ ਇਰਾਕ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਗ਼ਦਾਦ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਤੇ 800 ਡਾਲਰ ਦੀ ਉਜਰਤ ਦੁਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਗ਼ਦਾਦ ਤੋਂ 160 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਨਜਫ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਇਮਾਰਤ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਜਬਰੀ ਕੰਮ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੇ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 300 ਡਾਲਰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਤੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ

ਇਰਾਕ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਟਿਕਾਣਾ

ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਰਾਕ ਜਾਣ ਲਈ ਭਰਮਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੋਂ ਫੌਜੀ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜਫ਼ ਦੀ ਇਕ ਉਸਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਈ-ਕਈ ਘੰਟੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਬੋਤੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਜਫ਼ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ 28 ਭਾਰਤੀ

ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਬਗ਼ਦਾਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਪਰਤਣ ਲਈ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਦੂਤਾਵਾਸ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਰਾਕ 'ਚ ਕੌਮੀ ਤੇ ਮੁਕਾਮੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਸਵਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੂਤਾਵਾਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨਾਲ ਵੀ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰੀ ਰਾਜਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੰਗੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੁਆਉਣ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਦੇ ਕੇ ਠੱਗਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਧੰਦਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ।

ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਵੇਂ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦਮਗਜ਼ੇ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨੌਜਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਢਹੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਸੰਪਤੀ ਵੀ ਗਵਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 15000 ਨੌਜਵਾਨ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਫਰੇਬ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅੱਡੀਆਂ ਰਗੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਤਨ ਪਰਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪ ਬੀਤੀ ਸੁਣ ਕੇ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਲੂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੁਝ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਧੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਵੀ ਉਹੀ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਕਮਾਈਦਾਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਲਾਰਾ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਖਾੜਕੂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਭੋਗਪੁਰ: ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਭਗੋੜੇ ਮੈਂਬਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਦੁਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾੜਕੂ ਵਧਾਵਾ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿੱਟੂ ਵਾਲੀ ਡੱਲੀ (ਜਲੰਧਰ) ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਬਾਤਮੇਰ, ਜੈਪੁਰ ਤੇ ਜੋਧਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਤਬਤ ਫਲਾਉਣ ਲਈ ਅਸਲਾ-ਬਰੂਦ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਬਾਣਾ ਭੋਗਪੁਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 28.09.09 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 17, 18, 20 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਣਾ ਭੋਗਪੁਰ ਤੇ ਬਾਣਾ ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਸਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਸਾਰੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਦੀ ਐਲ.ਓ.ਸੀ. ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਲੰਘੀ 8 ਤੇ 9 ਅਗਸਤ ਦੀ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਐਲ.ਓ.ਸੀ. ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਲੰਧਰ (ਦਿਹਾਤੀ) ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰਾਹਦਾਰੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਲੈ ਕੇ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਸਟਾਫ਼ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਾਣਾ ਭੋਗਪੁਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਛੇ ਦਿਨ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈ ਲਿਆ।

ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਇਹ ਖਾੜਕੂ ਪੰਜਾਬ ਵੱਡੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਪੁੱਜਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹਵਾਇਤਾ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਫੌਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਫੌਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਣਹੋਣੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ. ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਣਾਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 40 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁਦਾਇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਵਕੀਲ ਅਨਿਲ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 40 ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਇਰਾਕ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਈਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਰਾਕ 'ਚ ਫਸੇ 28 ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਗ਼ਦਾਦ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਰਾਕ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਰਾਕ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਲਮੇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ 40 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਰਾਕ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਜੰਗ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਥੇ ਮੁਹਾਲ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਬੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ 'ਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਨੁਕਰੇ ਲਾ ਕੇ ਨਵੀਂ ਪੌਦ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਰਾਹ ਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਪੌਤਤੇ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਥੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਯੂ.ਟੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਭਵਨ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਪਲਾਟ ਮੰਗਿਆ ਪਰ ਯੂ.ਟੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਅਖੀਰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਫਲੈਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੂ.ਟੀ. ਤੋਂ 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਗੀ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ

ਹਰਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਸਥਿਤ ਸਾਰੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡਾਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਹੁਣ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਕੱਤਰਾਂ, ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਸਮੇਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਆਵੇ।

ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਮੁਹਾਲੀ ਵੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਸੈਕਟਰ-17 ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਰਾਜ ਦੇ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-17 ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਹਾਲੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਨੀਮ-ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਸੈਕਟਰ-17 ਸਥਿਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ ਮੁਹਾਲੀ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਫੇਜ਼-11 ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ 20 ਏਕੜ ਦਾ ਪਲਾਟ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ 17 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ 43 ਏਕੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਏਅਰਕੰਡੀਸ਼ਨ ਆਧੁਨਿਕ ਫਲ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਸਮੇਤ ਪੈਕ ਹਾਊਸ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਤਿੰਨ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਉਪਰ 42 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਛੇ-ਮੰਜਲਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਇਥੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਈ ਦੋ ਤਹਿਖਾਨੇ ਵੀ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-17 ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਦੀ ਰੈਨੋਵੇਸ਼ਨ ਤੇ ਏਅਰਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਲਈ

ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੋਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦਫਤਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੱਕ ਖੁਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੈਕਟਰ-17 ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੇਣਗੇ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਕਟਰ-17 ਵਿਚ ਹੀ ਸਥਿਤ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੁਹਾਲੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਰਤ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫੇਜ਼-10 ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਸੱਤ ਕਨਾਲ ਦਾ ਇਕ ਪਲਾਟ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਥੇ ਕਿਰਤ ਭਵਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਪਰ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-17 ਸਥਿਤ ਚਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆ ਭਵਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਟਰ-17 ਸਥਿਤ ਯੂ.ਟੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਜੀ,ਚੋਣ, ਉਦਯੋਗ, ਅੰਕੜਾ, ਹੋਮਗਾਰਡ, ਸਹਿਕਾਰੀ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਹਨ।

ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦੀ ਦੀ ਮਾਰ

ਚੀਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ 'ਤਜਰਬੇ' ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਸਿੱਖਿਆ

ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬੋਝਾ-ਬਹੁਤ ਵਾਸਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਲਈ ਇਹ ਹੁਣ ਕੋਈ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਇੰਨੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿੰਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। ਸਬੰਧ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਿਆਦੇ ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤਖਤ ਪਲਟ ਕੇ ਹਕੂਮਤ ਸਾਂਭੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਉਥੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਵਕਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਾਂ ਉਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਤ੍ਰਿ ਗਏ ਪਰ ਸਿੱਟਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ; ਸਗੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਜਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਇੱਧਰੋਂ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਦਿਨ ਵੀ ਗੁਆਏ ਬਿਨਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਰੀਕ ਚੀਨ ਨਾਲ ਯਾਰੀ ਗੰਢਣ ਤੁਰ ਪਏ। ਇਕ ਦਿਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਉਧਰ ਨੂੰ ਦੌੜ ਲਾਈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਦੋਸਤ ਚੀਨ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਉਥੇ ਜਾ ਵੱਡਿਆ। ਅਜੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਕੁਤੱਤਣ ਦੂਰ ਕਰਨ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਚੀਨ ਜਾ ਕੇ ਦੋ ਦਿਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਚਾਲਾਂ ਚੱਲ ਆਇਆ ਹੈ।

ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਚੀਨ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਦੌਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਰਾਜ ਸਿੱਕਿਆਂਗ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਫੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਜੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਾਸ਼ਘਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਥਾਣੇ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਘਰ ਨਗਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦਾ ਕਾਰਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚੱਲਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕੈਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਜਾਂ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ

ਨੇ ਇੰਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਖਾਧਾ-ਪੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਕੰਨ ਤੋਂ ਪਈ ਗੱਲ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਛੱਡੀ। ਜੇ ਉਹ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭਣਾ, ਜਿਹੜਾ ਚੀਨ ਵਾਂਗ ਇੰਨੀ ਸੱਟ ਖਾ ਕੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਗਲਗੀਰ ਹੋਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ।

ਚੀਨ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਖਪਤਕਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਧੜਵੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਦੌੜ ਮੰਡੀਆਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ

ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਕਿ 'ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਬੜਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਫੜ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵਿਗੜਨ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਰੋਕਦੀ ਰਹੀ ਸੀ।' ਗੱਲ ਇਹ ਸੱਚੀ ਵੀ ਹੋ ਗਈ। ਫਾਈ ਦੇ ਫੜੇ ਜਾਣ ਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਉਧਰ ਨੂੰ ਦੌੜਿਆ ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਏਜੰਟ ਫਾਈ ਦੇ ਗਲ ਪਈ ਫਾਹੀ ਲਾਹੁਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਭੌਂਦੇ ਪੈਰੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁੜ ਆਇਆ, ਸਗੋਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਚੀਨ ਦੀ ਸੜਕ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਪੈਂਤੜਾ ਚੀਨ ਨੇ ਹੁਣ ਮੱਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਕੱਟੜਪੰਥ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਸੁੱਤੇ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਭਰੀ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਪੱਖੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਧਾਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਪਲੇਸ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸੀ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਾਲੀ ਪਲਟਣ ਮੰਨ ਕੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕੇ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਦੀ ਜਿੱਲੂਣ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸੀ ਪਈ ਹੈ, ਇਹ ਮੌਕਾ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤ ਲੈਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਉਹ ਖਤਰੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆਈ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਸਹੇੜਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਫਾਈ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼

ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਵੀ ਨੌਟ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਕਾਰਨ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫਿਕਰ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਾਸ਼ਘਰ ਦੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਲੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕੈਪਾਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਹਾਲੇ ਸਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਸੁੱਕੀ।

ਅਜੋਕੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਰਿਪਬਲਿਕ ਆਫ ਚਾਈਨਾ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਮੰਚ ਉਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਟਾਲਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਤਭੇਦ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਕੇ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਚੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸੋਧਵਾਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੋਵੀਅਤ ਧੜਾ ਟੱਕਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੀਨ ਸੰਭਾਲੇਗਾ। ਫਿਰ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸੋਵੀਅਤ ਬੋਤਾ ਉਧਰ ਜਾਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰੂਸ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਭੜਕਾਹਟ ਭਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਬੋਤਾ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ੀ ਸ਼ੇਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸੋਵੀਅਤ ਸਰਕਾਰ ਡਰ ਗਈ ਹੈ, ਹੁਣ ਚੀਨ ਹੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕੇਗਾ। ਰਾਹ ਕੀ ਰੋਕਣਾ ਸੀ, ਸੋਵੀਅਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪੀਕਿੰਗ (ਅੱਜ ਵਾਲਾ ਬੀਜਿੰਗ) ਵੱਲ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵੱਲ ਗੇੜੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਨਾ ਚੀਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੈਂਤੜਾ ਠੀਕ ਸੀ, ਨਾ ਉਹ ਨਵਾਂ ਠੀਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਾਲਾ ਠੀਕ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਉਸਾਮਾ ਬਿਨ-ਲਾਦਿਨ ਉਥੋਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਬਲ ਵਿਚ ਅੱਡਾ ਜਮਾਈ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਟੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਕਾਬਲ ਵਿਚ ਜਾ ਬਣੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ। ਚੀਨ-ਵਿਰੋਧੀ ਈਸਟ ਤੁਰਕਿਸਤਾਨ ਇਸਲਾਮਿਕ ਮੂਵਮੈਂਟ ਨੇ ਵੀ ਉਥੋਂ ਕਾਬਲ ਵਿਚ ਜਾ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ, ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਦੇ ਆਣ ਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣ ਤੱਕ ਉਥੋਂ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬੋਰੀ-ਬਿਸਤਰਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੌੜਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਿੱਡ-ਫਹੁੜੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ਪਰ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਦੇ ਕੈਂਪ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲਾਏ ਸਨ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਪਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਗਏ ਬੰਦੇ ਚੀਨ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂਗ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਮਲੇ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਇੱਥੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਰਗਰਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਵੱਡੀ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਫੌਜ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਮਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਖਬਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਿੱਧਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬੀਤੇ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚੀਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ, ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਐਨ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੜਦੇ ਸਾਰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਅਹਿਮਦ ਸੁਜ਼ਾ ਪਾਸਾ ਚੀਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਪੱਕੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇੰਨੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਤਜਰਬਾ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਇੰਦਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਅੰਤਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਹੱਥ ਸੜਦੇ ਦੇਖੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਕਲਮੰਦ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤੋਂ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਵਾ ਗਰਮ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਸੜਵਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਅਕਲ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕੀ। ਅੱਜ ਉਸ ਦੀ ਜੇ ਵੀ ਸੋਚ ਹੋਵੇ, ਸਮਾਂ ਦੱਸ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਆਤਮਘਾਤੀ ਸੀ ਪਰ ਸਮਝ ਉਦੋਂ ਆਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਂਗ ਉਸ ਕੋਲ ਵੀ ਗਲਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ਉਸ ਵਕਤ ਹਰ ਕੋਈ ਚੀਨ ਨੂੰ 'ਆਪੇ ਫਾਬਤੀਏ, ਤੈਨੂੰ ਕੌਣ ਛੁਡਾਵੇ' ਕਹਿ ਕੇ ਚੋਭਾ ਲਾਵੇਗਾ।

ਪਾਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਲਾਦੇਨ ਬਾਰੇ ਸੂਹ

ਲੰਦਨ: ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖੁਫੀਆ ਅਫਸਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਦੀ ਛੁਪਣਗਾਹ ਦਾ ਪਤਾ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 25 ਮਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ (ਚਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦਾ ਇਨਾਮ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

'ਡੇਲੀ ਮੇਲ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਊਦੀ, ਲਾਦੇਨ ਨੂੰ ਐਬਟਾਬਾਦ 'ਚ ਲੁਕਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਓਸਾਮਾ ਨੂੰ ਜਿਊਂਦਾ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾ ਫੜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 25 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ, ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕੀ ਛਾਪੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਪੁਨੀਆ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ: 94173-34049

ਅਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 20 ਅਗਸਤ 2011

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਰਥ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸ਼ਾਸਕ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਕਤਲੇਆਹ ਅਤੇ ਬੇਵਸਾਹੀ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਛਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਲਾਂ-ਛਿਣਾਂ ਵਿਚ ਟੁੱਟਦੀ ਦੇਖੀ। ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੇਗਾਨੇ ਬਣਦੇ ਤੱਕੇ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਅੰਦਰ ਆਏ ਇਸ ਉਬਾਲ ਦੀ ਮਾਰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲੋਕ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਭੜਕੇ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਹੋਰ ਉਜੜ-ਪੁਜੜ ਗਏ। ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮਾਨਵਤਾ ਮਰੁੱਡੀ ਗਈ। ਇਹ ਕਾਲਾ ਕਾਰਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਸ ਟੁਕੜੇ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਸਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਨੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਉਜਾੜੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਈ। ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਸਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਜੋ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜ ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ, ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਨੇ ਹੰਢਾਈ, ਉਸ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਖੌਫ਼ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯੱਕਲਖਤ ਨਿੱਸਲ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੋਹਰੀ ਮਾਰ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਮਾਰਮਿਕ ਚਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਪਰੇਏ ਪਏ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ ਸੀ ਕਿ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ! ਉਸ ਖੂਨੀ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ-ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਬੰਦਾ ਰੂਹ ਤੱਕ ਕੰਬ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਈ ਇਸ ਆਫ਼ਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਤਨ-ਮਨ ਉੱਤੇ ਜੋ ਜ਼ਖਮ ਲਾਏ, ਉਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉੱਜ ਦੇ ਉੱਜ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਵਖਤਾਂ' ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕੱਲੀ ਘਟਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਟੀਸੀ ਉੱਤੇ ਵਕਤ ਇਉਂ ਲਹੂ-ਲਹਾਣ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।

ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਦਿਹਾੜਾ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਦੀ ਫਾਸੀਲ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਅਦੇ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ। ਅਜਿਹੇ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਭਾਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਰਸਮ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਿਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਤਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਰਥ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਝੱਲ ਰਹੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸੌਖੇਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਹਕੀਕਤ ਇਸ ਦੇ ਐਨ ਉਲਟ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਾਢੇ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਕਮਾਂ ਅਤੇ ਆਵਾਮ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਵਧਦਾ ਵਧਦਾ ਹੁਣ ਇਸ ਕਦਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਭਾਰਤ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਣ ਖਲੋਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਵੀ ਆਏ ਸਾਲ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਮੁਤਾਬਕ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਹਾਕਮ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਖਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਹਟ ਗਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੇ ਵਖਤਾਂ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਅੱਧੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਈ ਮਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ-ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅੱਜ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 64 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਕੜਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ, ਰੂਹ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਸੂਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੋਰ ਅਣਗਿਣਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਏ ਦਿਨ ਰੱਸੇ ਤੁੜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਗਰ ਕਦਮ ਨਜ਼ਰੀਂ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਕ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਾਡਲ ਤਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜੋ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਘੋਖ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਾਇਦ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਜਦੋਂ ਵਤਨ ਪਰਤਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਕ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਪਰ ਇਥੇ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ-ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ! ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗਦਰੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਫਿਕਰ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਉਤਨਾ ਹੀ ਬੇਚੈਨ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦਾ ਉਹ ਟੁਕੜਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਭਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆਣ ਵਸੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਗਦਰੀਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਕਦੋਂ ਧਾਰਨਾ ਹੈ?

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਅੱਤ ਨੇੜੇ ਅੰਤ!

ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਦੀ ਦਿਲੋਂ ਵਿਸਾਰ ਦਿੰਦਾ, ਸਭ ਨੂੰ ਡੰਡੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦਬਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਜੂਨ ਬੰਦੇ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਪਰ ਦੈਤ ਹੁੰਦਾ, ਧਨ-ਧੌਸ ਦੇ ਨਾਲ ਧਮਕਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਭੁੱਜੇ, ਬੇਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤਾਈਂ ਸਤਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਲੋਕ-ਰਾਜ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਉ, ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਚਾਂਦਨੀ ਮਾਣ ਜਾਂਦਾ, ਧੋਖਾ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਖੌਫ਼ ਰੱਬ ਦਾ ਭੁੱਲ ਕੇ ਅੱਤ ਚੁੱਕੇ, ਜਾਣੋਂ ਅੰਤ ਉਸ ਦਾ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ!

ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਕੌੜਾ ਸੱਚ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ੱਕੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਤਹਿਤ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਖਾੜਕੂ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸ਼ੱਕੀ ਖਾੜਕੂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਗੋਬਿੰਦ ਠੁਕਰਾਲ

ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਅਨੋਖੀ ਜਾਪ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਰੀ (ਨਾਗਰਿਕ) ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਵੇ ਜਿਸ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 16 ਮਈ, 1993 ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ 13 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਕਲੀਨਰ ਬਣ ਕੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। 8 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਨਾ ਅਨੋਖ ਸਿੰਘ, ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 1994 ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਜਿਉਂਦੇ ਹੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਕੰਨਣ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਉਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ।

ਪਾਤਰ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੰਧੂ ਉਸ ਦੌਰ ਦੇ ਦਿਲ-ਟੁੱਬਵੇਂ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਹਾਣੀ-ਲੇਖਣ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਮੈਂ ਹੁਣ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹਾਂ' ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਵਿਆਕੁਲ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੌਰ ਦਾ ਅਸਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ 'ਮਾਹਿਰ' ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਏ ਕਤਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਭਾਸਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਅਤੇ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕਤਲ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕਿਸੇ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਜੁਰਮ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ

23 ਅਕਤੂਬਰ, 2006 ਵਿਚ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਣਾਏ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਠੌਰ ਜੋ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਹੈ, ਵੀ ਰੂਪੋਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਜਸਟਿਸ ਕਟਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਉਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਉਸ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ੱਕੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਤਹਿਤ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਖਾੜਕੂ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸ਼ੱਕੀ ਖਾੜਕੂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਉੱਪਰ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖ ਦਿੰਦੀ, ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਫਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਖਾੜਕੂਆਂ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਘੜਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਤਸੱਦਦ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੰਗਾ-ਚਿੱਟਾ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਾਗ਼ ਹੈ। 2005 ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡੀ. ਕੇ. ਬਾਸੂ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ।

ਦੋ ਫਰਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਝੂਠਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜਸਟਿਸ ਮਰਕੰਡੇ ਕਟਜ਼ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਸੀ.ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਨ, ਸੁਪਾਰੀ ਕਾਤਲਾਂ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਤਲ ਬੇਕਿਰਕ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਕਤਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਵਿਰਲੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਟਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ-ਵਧੀਕ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਅਰਵਿੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਅਰਜੁਨ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ

ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਉਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਬੰਦ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਕਸਰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਝੂਠਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।

ਤਸੱਦਦ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਾਨ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੰਗਾ-ਚਿੱਟਾ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਾਗ਼ ਹੈ। 2005 ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡੀ. ਕੇ. ਬਾਸੂ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਦੇਖ-ਸੁਣ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਵਹਿਸ਼ੀ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜਾਨ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਰ ਹੀਲੇ ਤਸੱਦਦ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗੁਨਜੋਤ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਟਿਊਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਬਸੰਤ ਲੰਡਨ 'ਚ ਅੱਗ ਬਣੀ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੋਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਧਰਨਿਆਂ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ ਫੀਸ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਦੇ ਵਾਰਸ ਜੋੜੇ ਦੀ ਕਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਅਤੇ ਹੜਤਾਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਸਮੁੱਚੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਬਾਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕੇ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਰੋਹ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਟਿਊਨੇਸ਼ੀਆ, ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੋਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਮੁਹੰਮਦ ਬੁਆਜ਼ੀਜ਼ੀ (27), ਖਾਲਿਦ ਸਈਦ (28) ਅਤੇ ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ (29) ਦੇ ਨਾਮ ਇਕ ਸਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਬਿਆਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਆਲਮੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਖਾਸੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਚੁੱਤੇ-ਪਹਿਰ ਸਰਗਰਮ 'ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ', 'ਬੰਧੂਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ' ਅਤੇ 'ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਦਵਤਾ ਮੁਹਿੰਮ' ਦਾ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਤਾਂ ਸਾਹ ਉੱਖਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਹ ਸਿਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਪੜਚੋਲ ਸਿਆਸਤ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਤੋਂ ਕਨਸੋਅ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਤੰਦ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਹਮਉਮਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕੋ ਜਿੰਨੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਮੁਹੰਮਦ ਬੁਆਜ਼ੀਜ਼ੀ ਟਿਊਨੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਵਾਸੀ ਸੀ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਜੋਂ ਹੋਕਾ ਦੇ ਕੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿੱਕਾ-ਮੋਟਾ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਫੜੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬੁਆਜ਼ੀਜ਼ੀ ਨੇ 4 ਜਨਵਰੀ 2011 ਨੂੰ ਆਤਮਦਾਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਟਿਊਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਜ਼ੀਨ ਅਲ ਅਬੀਦਾਇਨ ਬੇਨ ਅਲੀ ਨੂੰ 23 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਾਵਤਨ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਬਸੰਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਬਸੰਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਛੇ ਜੂਨ 2010 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਖਾਲਿਦ ਸਈਦ ਦੀ ਮੌਤ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰੋਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੀ। ਹੋਸਨੀ ਮੁਬਾਰਕ ਨੂੰ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਕ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ। ਆਲਮੀ ਗ਼ਲਬੇ ਵਾਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਅਤੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪੱਖੀ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੀਬੀਆ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਪਤਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਅਮਰੀਕਾ ਜੰਗੀ ਮੁਹਾਜ਼ ਬਦਲਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। 'ਅਤਿਵਾਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ' ਵਿਚੋਂ ਪੈਰ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਮੁਲਕ ਲੀਬੀਆ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਅਗਵਾਨ ਬਣ ਗਏ।

ਲੰਡਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 4 ਅਗਸਤ 2011 ਨੂੰ ਭਾਤੇ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੀ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਥਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵੀ ਆਈਆਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲੇ ਦਾ ਤਤਕਾਲੀ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ ਦੀ ਮੌਤ ਬਣੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਿਆਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰ ਪਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ, ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਲਸ ਅਪਰਾਧ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾਪੂਰਨ ਦਲੀਲਬੰਦ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੀਡੀਆ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਸੱਚ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਅਰਬ-ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਮੀਡੀਆ ਆਪਣੇ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦ-ਢੰਗ ਕਿੱਥੇ ਛੱਡ

ਆਇਆ? ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਿਊਨੇਸ਼ੀਆ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਬਸੰਤ ਲੰਡਨ ਤੱਕ ਖਾਲਸ ਅੱਗ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਈ? ਇਸ ਅੱਗ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਰੁਝਾਨ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਓਸਲੇ (ਨਾਰਵੇ) ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਹੈ?

ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਾਸਾ ਉੱਘੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗੌਣ ਰੁਝਾਨ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਾਹਰ-ਬਾਤਨ ਦੇ ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਪੜਚੋਲ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਨਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਡੇਵਿਡ ਸਟਾਰਕੋਅ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨੋਕ ਪੌਵਲ ਵੱਲੋਂ 1968 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਸੱਚੀ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਆਹਫਾਮ ਸਭਿਆਚਾਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਵਿਡ ਸਟਾਰਕੋਅ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਦੰਗੇ ਸਿਆਹਫਾਮ

ਗ਼ੈਰ-ਗੋਰੇ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਆਹਫਾਮ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਨੌਕ-ਵਜਾ ਕੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਗੁੰਗਾਰੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵਸੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਮੂਲ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਹਫਾਮ ਵਸੋਂ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ ਹੈ ਜੋ 2006 ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਰੂਪ ਧਾਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਏਸ਼ਿਆਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਮੁੜ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਟੋਕ ਨੌਵਿਗਟਨ ਵਿਚ ਤੁਰਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁਰਦਾਂ ਦੇ ਅਮਨ ਮਾਰਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਸੀ ਦੀਮੀਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਸਮਾਜਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਤੁਰਕ ਅਤੇ ਕੁਰਦ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਤਕਰਾਰ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਧਣ ਵੇਲੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਮਲਾਵਰ ਮੁਲਕਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸਲਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੇਚੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਓਸਲੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅੰਦਰੇਸ ਬਹਿਰਿੰਗ ਬਰੈਕਵਿਕ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯੂਰਪ ਦੇ ਅਹਿਮ ਖ਼ਦਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਉਸ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਪੱਖੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਯੂਰਪ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਬਰੈਕਵਿਕ ਵੱਲੋਂ ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 'ਨਿਰੋਲ ਨਸਲ ਦੀ ਯੂਰਪੀ ਧਾਰਨਾ' ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ।

ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ, "ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਗੋਰੇ ਹੁਣ ਸਿਆਹਫਾਮ ਸੋਚ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਅਮਨਪਸੰਦ ਕਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਗੋਰੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਢਾਲ ਲਿਆ ਹੈ।" ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਵਿਡ ਸਟਾਰਕੋਅ ਨੇ ਜਮਾਇਕਾ ਮੂਲ ਦੇ ਸਿਆਹਫਾਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਡੇਵਿਡ ਲੈਮੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਥਾਂ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗੋਰਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਡੇਵਿਡ ਸਟਾਰਕੋਅ ਦੇ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਐਥਨੀ ਬੀਵੇਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਉਕਸਾਉ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਸਲਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੋਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਆਹਫਾਮ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਰੰਗਮੁਖੀ ਨਸਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਏਸ਼ਿਆਈ ਮੂਲ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਹਾਨ ਤਾਰਿਕ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਾਊਥਹਾਲ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਮਸਜਿਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਰਦਾਂ ਅਤੇ ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਅਮਨ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚ ਆਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ

ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ। ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇੰਝ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਆਏ ਹੋਣ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਸਮੁੱਚੇ ਮਸਲੇ ਦੀ ਇਕ ਤੰਦ ਹਨ।

ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਯੂਰਪੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਸੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਦਬਾਅ ਹੈ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ 'ਅਤਿਵਾਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ' ਦੇ ਦੌਰ ਦਾ ਅਹਿਮ ਲੱਛਣ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਤੰਬਰ 2001 ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਨਸਲੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ 'ਭੁਲੇਖੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਭੁਲੇਖੇ' ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੇ ਨਸਲੀ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹੋ ਰੁਝਾਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਆਹਫਾਮ ਵਾਸੀ ਕਰਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਜਹਾਨ ਤਾਰਿਕ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜ੍ਹੇ ਲੋਕ ਸ਼ਬਦ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਨਸਲੀ ਜਾਂ ਫਿਰਕੂ ਕਲੋਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਹੈ।

ਸੀ। ਇਹੋ ਦਲੀਲ ਤਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਡੇਵਿਡ ਸਟਾਰਕੋਅ ਵੱਲੋਂ ਸਿਆਹਫਾਮ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੌਰਵੇ ਵਿਚ ਬਰੈਕਵਿਕ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਡੇਵਿਡ ਸਟਾਰਕੋਅ ਨੇ ਸਿਆਹਫਾਮ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੂਲ ਦਲੀਲ ਇਕੋ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਪੈਂਤੜਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਨੈਸ਼ਨਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਫੈਂਸ ਲੀਗ ਨੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਨਸਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਨਸਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ 'ਅਤਿਵਾਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ' ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੋਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ 2001 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੇਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੈਲਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਖ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਫ਼ਾਰਤਖ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਕਾਮੀ ਵਸੋਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਟੋਨੀ ਬਲੇਅਰ ਨੇ 7 ਜੁਲਾਈ 2005 ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਹੁਣ ਖੇਡ ਦੇ ਨੇਮ

**ਸਵਾਲ
ਸੰਵਾਦ**

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਫੋਨ: +91-97811-21873

ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ' ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਏ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੋਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਆ ਕੇ ਵਸਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੇਮ ਸਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚਾ ਪਰਵਾਸੀ ਤਬਕਾ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਸਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਆਹਫਾਮ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਗੁੰਗਾਰਾ ਉਪਜਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤੱਥ ਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਲੰਡਨ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕ ਰੰਗ ਜਾਂ ਨਸਲ ਜਾਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਲੋਕ ਜੌਹਨਸਨ ਗੋਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਬਾਪ ਦੀ ਧੀ ਵੀ ਹੈ। ਸਿਆਹਫਾਮ ਨੌਜਵਾਨ ਕੋਲ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਠੋਸ ਦਲੀਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਡਾਲਸਟੋਨ ਤੋਂ 19 ਸਾਲਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਮੇਥਾ ਡੀਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ, "ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।" ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਬੇਨਾਮ ਬੰਦੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 340 ਸਿਆਹਫਾਮ ਮੁੰਡੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਾਮਾ ਤਲਾਸ਼ੀ, ਬਦਕਲਾਮੀ ਅਤੇ ਜ਼ਲਾਲਤ ਭਰੇ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਸਾਡੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਇਹ ਦੰਗੇ ਸਾਡਾ ਐਲਾਨ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਜ਼ਲਾਲਤ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।" ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਤੰਦ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲੰਮੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਗੌਣ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੂਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।

ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਬੇਪਰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਰੁਝਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੋਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੋਡਨੀ ਕਿੰਗ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨੇ 1991 ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਤਣਾਅ ਦਾ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਮਾਰਚ 1991 ਨੂੰ ਰੋਡਨੀ ਕਿੰਗ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥੋਂ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਿਆ ਸੀ। ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਰੋਡਨੀ ਕਿੰਗ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਬਹੁਤ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਣੀ ਦਾ ਕਰੂਰਤਾ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਫਰਕ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਿਟ ਰਹੇ ਪਾੜੇ ਦੀ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਲੋਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹਰ ਮੌਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸੀਲ ਸਾਥੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨੇਮ ਚੌਮਸਕੀ ਵੱਲੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਾਲਤੂ (ਪੈਂਟ) ਸਰਕਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਘਰੇਲੂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਾ ਰਾਹ ਚੁਣ ਲਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਲੋਕ ਕਲਿਆਣ ਦੀਆਂ ਸਭ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਜੀਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਹਕੂਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਰਕਾਰ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਹਕੂਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਜਰਬਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਦੰਗਿਆਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੈਓਮੀ ਕਲੇਨ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸ਼ੱਕ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 14 'ਤੇ)

ਚੋਗਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਚੋਗਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ!

ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਜਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚੰਦ ਕੁ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਧਮਾਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਆਪਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ, ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਨਵ-ਗਠਿਤ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਤਫ਼ਸੀਲ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਖ਼ਬਰ 'ਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਥਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਘਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਮਾਮ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਦਿਲੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਈ ਜਿਹੜੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਉੱਤੇ ਛਾਈ ਹੋਈ 'ਪੀਲੀ ਵੇਲ' ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ; ਜੋ ਦਰਖ਼ਤ ਵਿਚੋਂ ਆਹਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੋਈ ਆਪ ਤਾਂ ਫਲੀ-ਭੂਤ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸ ਦਰਖ਼ਤ ਨੂੰ ਖੜ-ਸੁੱਕ ਬਣਾ ਛੱਡਦੀ ਹੈ। ਬਾਜਵਾ ਜੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਆਮ-ਫਹਿਮ ਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਰਕਰਦਾ ਸਾਥੀ ਭਾਈ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਨਿਹਾਇਤ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਮਿੱਤਰ ਹਨ। ਖੁਦ ਵਧੀਆ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ/ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਕਦਰਦਾਨ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਉਹ ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਦੁਆ-ਸਲਾਮ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਆਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੋਏ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਬੇਅੰਤ ਖੁਸ਼ੀ ਚੜ੍ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਗਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 'ਗੁਰਮਤਿ ਦੇਖੀ ਦਲ' ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹੀ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸਾਰ ਭਾਈ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੋਢੀ) ਨੂੰ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਕਬੂਲੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸੁਣਾਏ। ਲੱਗਦੇ ਹੱਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵੇ

ਦਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਲਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ (ਬਾਜਵਾ) ਘਰੇ ਹੀ ਹਨ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣੇ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿਓ!

ਇਸ ਮਿੱਠ-ਬੋਲੜੇ ਸੱਜਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਬਾਜਵਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਐਡੀ ਦੂਰ ਬੈਠਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਥ-ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਮੋਹ ਕਰਕੇ, ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਟੇ ਗਏ ਕਦਮ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਕਥਿਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁਣਗੁਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ

ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ

ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕਨ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਫੋਨ ਕੀਤੇ।

ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਕਸ਼ੁੰਭੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਛਿਣ-ਭੰਗਰੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਕਰੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇ ਚਿਹਨ ਹਾਲੇ ਪੁੰਦਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਏ ਕਿ 'ਬਾਜਵਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ' ਬਾਰੇ 'ਘਰ ਵਾਪਸੀ' ਦੀਆਂ ਕਨਸੋਆਂ ਕੰਨੀਂ ਪੈਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਆਖਰ ਅੱਠ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹੀ ਹੀ ਗਿਆ! ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਾਜਵਾ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਬਗਲਗੀਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਾਈਆਂ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਅੱਠ ਅਗਸਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਤਾਏ ਨਾਲ, ਉਹੀ ਮੂੰਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ!

ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ, ਬਾਜਵਾ ਜੀ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿੰਤੂ-ਪੁੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਤਨੀ ਜਲਦੀ 'ਯੂ-ਟਰਨ' ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਰੰਜ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਦਲ ਦਲ ਤਿਆਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਹੜੇ ਖਾਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਕੀ ਕੁੱਝ ਕੁ ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੀ ਬਾਦਲ ਦਲ ਪੀਲੀ ਵੇਲ ਤੋਂ 'ਹਰੀ ਵੇਲ' ਬਣ ਗਿਆ? ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘਾਣ ਵਾਲਾ 'ਘਰ ਫਿਕਰ' ਕਿੱਧਰ ਉਡ ਗਿਆ? ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਠੋਕ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ!

ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇ-ਵਫਾ ਕਹਿਣਾ,
ਸਰਾਸਰ ਨਾ-ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਵਾਅਦਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋ,
ਕਦੇ ਏਧਰ ਕਦੇ ਉਧਰ!!

ਕਿਤੇ ਐਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਵੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ,

ਖਿੱਲਅਤਾਂ, ਨਵਾਬੀਆਂ ਤੋਂ
ਉਚੀ ਸਿਰੀ ਸਿੱਖੀ ਕਦੇ
ਖੂਬ ਜਿਹਾ ਜਾਪੇ ਅੱਜ
ਐਸਾ ਇਤਬਾਰ ਪਹਿਲਾ!

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਉਲਝਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਫੁਰਨਾ ਫੁਰਿਆ ਕਿ ਚਲੋ ਜੋ ਹੋਇਆ ਸੋ ਹੋਇਆ, ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਬਾਜਵਾ ਜੀ ਤੇ ਭਾਈ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਮੰਗ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਭਾਈ ਸਿੰਘ! ਬੇਵਕੂਫੀ ਮੇਰੀ ਹੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਖਾ ਬੈਠਾ ਸਾਂ,

ਮੈਂ ਜਾਨਿਆ ਵਡ ਹੰਸ ਹੈ
ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੀਆ ਸੰਗੁ॥

ਜੇ ਜਾਣਾ ਬਗੁ ਬਪੁਤਾ

ਤ ਜਨਮਿ ਨ ਦੇਂਦੀ ਐਗੁ॥

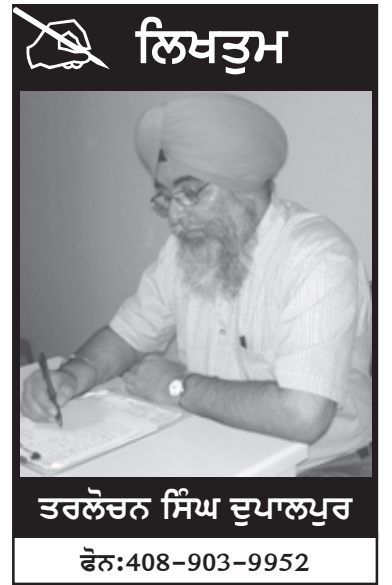
ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਅ ਚਾਅ ਵਿਚ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇ ਬੈਠਾ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਫਿਰ ਮੁੜ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਜਾ ਵੜੇ ਜਿੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਸੋ, ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿਓ! 'ਕੀ ਵਧਾਈਆਂ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋੜ-ਮੁੜਾਈਆ

ਹੋ ਸਕਦਾ?' 'ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ', ਦਿਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। 'ਸਾਡੇ ਸੂਫੀ ਬਾਬੇ ਵੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੀ ਨੇ ਕਿ 'ਯਾਰ ਬਦਨੀਤਿਆ, ਤੂੰ ਚੰਗੀ ਨਹੀਓਂ ਕੀਤੀਆ...ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਮੋੜਦੇ' ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਬਤ ਸਬੂਤ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵਧਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਂ ਦਿਲੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ। ਆਪਣੇ ਚੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਰੋਦਿਆਂ... ਇਕ ਬੜੀ ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਪਕੜ 'ਚ ਆ ਗਈ!'

ਭਿੰਡਰਾਂ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੜਵਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਸਾਡੇ ਲਾਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਾਜਰਾ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਬਾਪੂ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਤੇ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਜਥੇ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘ ਸੈਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਹੁਣੀਂ ਵੀ ਸੈਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੂਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਗਈ। ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕੀਤੀ। ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਧੋ ਕੇ ਜਦ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੜੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਈ ਨਾ। ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਇਕ ਮਸਤਾਨੇ ਜਿਹੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਜਦ ਕਿਤੇ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਾਠ ਰਖਵਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁੰਵਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਫੌਰਨ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਦੇ ਉਲਟੇ ਰੁਖ, ਭਾਵ ਪੁੱਠੇ ਹੱਥ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਬੋਲਦਾ ਹੋਇਆ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਨਾਲਦਿਆਂ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਲਟੀ ਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। "ਮੈਂ ਪਹਿਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਪਰਿਕਰਮਾ ਨੂੰ 'ਉਧੇੜ' ਰਿਹਾ ਹਾਂ!" ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹਿਸਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਆਖਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸੰਤਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ। ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ,

"ਬਾਬਾ ਜੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ:408-903-9952

ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅੰਦਰ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੋ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ, ਪਹਿਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਪਰਿਕਰਮਾ ਨੂੰ ਉਧੇੜ ਲਿਆ।" ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਹਿਰਾਇਆ!!... ਮਤਲਬ ਕਿ ਪਰਿਕਰਮਾ ਉਧੇੜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਇੰਜ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਵੀ ਮੁੜਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰੀਏ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਦਰਦ ਜਾਗਿਆ ਜਾਣ ਕੇ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ 'ਦਰਦ ਦੁਰਦ' ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਗਿਆ... ਇਹ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ 'ਮੁੱਲ' ਪੁਆਉਣ ਦਾ 'ਢਕੋਂਸਲਾ' ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਬਿਕਨੇ ਪਰ ਆ ਹੀ ਜਾਓ

ਤੋਂ ਕੀਮਤੋਂ ਘਟ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਅਕਸਰ,
ਨਾ ਬਿਕਨੇ ਕਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋ

ਤੋਂ ਕੀਮਤੋਂ ਔਰ ਬੜ੍ਹ ਜਾਤੀ ਹੈ।
ਬੇਰ, ਆਪਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਮੋੜਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਗੱਲ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੁਣ ਮੋੜਨ ਵਾਲੇ, ਉਸ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਸ. ਬੈਂਸ ਲਿਖਦੇ ਨੇ,

ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਦਾ ਅਣਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਆਖੇ,
ਗੀਦੀ ਹੁੰਦਾ ਏ ਪੈਰ ਖਿਸਕੋਣ ਵਾਲਾ।
ਸਾਡੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਗੱਦਾਰ ਦੰਭੀ,
ਚੋਗਾ ਚੁਗਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਚੋਗਾ ਪੌਣ ਵਾਲਾ!

ਟਿਊਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਬਸੰਤ ਲੰਡਨ 'ਚ ਅੱਗ ਬਣੀ

(ਸਫਾ 13 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਡੈਕਟਰਾਈਨ' (ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਸਦਮਾ ਸਿਧਾਂਤ') ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਉਸਾਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਾਮਏਦਾਰੀ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਿਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੀ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਬਿੱਲ ਬਰੈਟਨ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਿੱਲ ਬਰੈਟਨ ਵੀਅਤਨਾਮ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਦਮ ਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਮੁਖੀ ਸਰ ਹਿਊਜ਼ ਔਰਡੋ ਨੇ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੇਖ਼ਕੀਨੀ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਔਰਡੋ ਦੀ ਦਲੀਲ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁੰਡਾ ਢਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੀਆਂ 400 ਗੁੰਡਾ ਢਾਣੀਆਂ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਥੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਬਹੁਤ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਜੀਦਾ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਤਰਜ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ

ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਡੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ।" ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿੱਲ ਬਰੈਟਨ ਨੇ ਲੰਡਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਨ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਹੋਰ ਕਦੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ?

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਧਰਨਿਆਂ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ ਫੀਸ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ 'ਅਤਿਵਾਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ' ਦੇ ਦੌਰ ਦਾ ਅਹਿਮ ਲੱਛਣ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਤੰਬਰ 2001 ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਨਸਲੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ 'ਭੁਲੇਖੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਭੁਲੇਖੇ' ਦੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੇ ਨਸਲੀ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹੋ ਰੁਝਾਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਆਹਫ਼ਾਮ ਵਾਸੀ ਕਰਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੂਲੈਂਡ ਹਾਕਮਾਨਾ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਤਵੱਕੋ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਨਪਸੰਦ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਹਿੰਸਕ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਮਹੂਰੀ ਮੁਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਮਨਪਸੰਦ ਵਿਰੋਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਜ਼ਾਬਤੋ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਜਾਵੇ।" ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਬੇਦਲੀਲੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਗੁੱਝੀ ਦਲੀਲ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਹਰ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਖੁੰਝਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਤਰਜ਼ ਦਾ ਆਲਮ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਜੰਗੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਮੁਕਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਤਸਦੱਦ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਵੀ ਮਾਣਦੇ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ ਤਹਿਤ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੰਸੇ ਆਏ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਣਿਆਂ, ਤਸਦੱਦ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਝ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕਲਾ, ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦੂਣੀ ਹੋ ਕੇ ਪਰਤਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਆਵਾਮ ਦਾ ਤਕਰੀਬਨ 12 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਮੂਲ ਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਣ ਲਈ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਹਲੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ਼ਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਭੁਗਤ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਹੁਣ ਘਰੇਲੂ ਮਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਲਮੀ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਗ਼ਲਬੇ ਵਾਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਆਲਮੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ, ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ, ਬੁਨਿਆਦਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਨਸਲ ਦਾ ਪੇਚੀਦਾ ਮੱਕੜਜਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਤਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਰੁਖ਼ ਇਸ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਬੇਵਿਸਾਹੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗ਼ਾਰੀ, ਬੇਲਾਗ਼ਤਾ, ਗ਼ੁਰਬਤ, ਜ਼ਹਾਲਤ, ਤਸਦੱਦ, ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਾਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਆਲਮ ਆਪਣੇ ਘੁਰਨਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਰਾਹਤ ਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਘੁਰਨੇ ਇਸ ਆਲਮ ਦੀ ਅੰਦਰਮੁਖੀ ਸੋਚ, ਵਕਤੀ ਨਿੱਘ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਬੇਵਿਸਾਹੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਰੋਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਗ਼ਾਲਬ ਮੇਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਬਸੰਤ ਜਾਂ ਅੱਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰੇਸ਼ ਬਹਿਰਿੰਗ ਬਰੈਕਵਿਕ, ਡੇਵਿਡ ਸਟਾਰਕੇਅ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਬਰੈਟਨ ਦੀ ਨੇਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨੀ ਗ਼ਾਲਬ ਮੇਲ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਘੁਰਨਾ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਫਸੇ ਨਿਤਾਣੇ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਮੁਹੰਮਦ ਬੁਆਜ਼ੀਜ਼ੀ, ਖਾਲਿਦ ਸਈਦ ਅਤੇ ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ)

ਐਸ ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ

ਯੂ ਐਸ ਏ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਹੋਟਲ ਰਾਇਲ ਇੰਡੀਆ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂ

ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿਰੋਧੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਯਮਨ ਵਿਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਘਾਤਕ ਜ਼ਹਿਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਨਾਲ ਲਪੇਟ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ ਇੰਨਾ ਘਾਤਕ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਟਕੀ ਭਰ ਵੀ ਸੁੰਘ ਲਵੇ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਰੱਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਮਨਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾਤ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਤੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ। ਸ. ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਨੇ ਆਰਥਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਮੰਗਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤੇਗਾ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੁਰ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਦਪੁਰ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਦਪੁਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਲਮਪੁਰ, ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਭਿੰਦਾ ਬੇਗੋਵਾਲੀਆ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੀਹਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਮਾਇਆਵਤੀ ਨੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਬੰਗਲੇ 'ਤੇ 20 ਕਰੋੜ ਖਰਚੇ

ਲਖਨਊ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵੱਲੋਂ ਬੰਗਲੇ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਚੋਂ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਬੰਗਲੇ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ 20 ਕਰੋੜ 12 ਲੱਖ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਖਨਊ ਦੇ 13, ਮਾਲ ਐਵੇਨਿਊ ਸਥਿਤ ਮਾਇਆ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਦੀ ਅਜੇ ਸਜਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਈ। ਇਸ ਦੀ ਸਜਾਵਟ 'ਤੇ ਅਜੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਹੋਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਤਣਾਅ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਭੁੱਖ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਬਿਊਰੋ): ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਣਾਅ ਵਿਚ ਵੱਧ ਖਾਣਾ ਕਿਉਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੈਲਗਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮੈਡੀਸਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੋਚਕਿਸ ਬਰੇਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (ਐਚ.ਬੀ.ਆਈ.) ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਤੰਤਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਚੂਹਿਆਂ 'ਚ ਤਣਾਅ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧਣ ਨਾਲ ਵਧ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਲਈ ਉਕਸਾਹ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਤਣਾਅ ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨਿਊਰੋ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਐਂਡੋਕੈਨਾਈਨੋਇਡਜ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਖੁਰਾਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ-ਕਾਜੀ ਰੀਵਾਇਰਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਐਂਡੋਕੈਨਾਈਨੋਇਡਜ਼ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਵੇਂ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੂਟ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Desi World Radio Present
WORLD'S FIRST PURE DESI RADIO WITH PRESET RADIO STATIONS

ਰੇਡੀਓ 35,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਨਾਲ ਫੀਜ਼, ਪਹਿਲਾ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ੀ WIFI ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰੇਡੀਓ, ਚੋਟੀ ਘੰਟੇ ਹਰਸਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ 27 ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਵਾ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਪਾਠ ਸੁਣੋ, ਯੋਜਾਬੀ ਗਾਣੇ, ਖਬਰਾਂ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ 125 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੁਣੋ, ਭਾਰਤ, ਅਫਰੀਕਾ, ਕਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਅਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਨੀਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੋਂ ਯੋਜਾਬੀ ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਰੇਡੀਓ ਹਮਸਫਰ, ਸੋਚੋ-ਯੋਜਾਬ, ਯਮਲ ਰੇਡੀਓ, ਹਾਂਸਦਾ ਯੋਜਾਬ, ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਸਾਡੀ ਅਵਾਜ਼, ਯੋਜਾਬਾਣੀ, ਚੁਤਦੀਕਲਾ, ਦੇਸ਼ੀ ਰੇਡੀਓ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਾਹੀ, ਬੀਬੀਸੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ, ਯੋਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ, ਸੱਥਰਸ ਰੇਡੀਓ, ਢੋਲ ਰੇਡੀਓ, ਰੇਡੀਓ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੇਡੀਓ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਫੀਜ਼ੀ, ਬੰਗਲਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਜ਼, ਰੇਡੀਓ ਫੀਮੋਟ ਕਨੈਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਓਪਲਬਲ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਨ, ਰੇਡੀਓ ਵਿਚ 2 ਅਲਾਰਮ ਯਨ, ਹਰਸਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਅਲਾਰਮ ਵਿਚ ਫਿੱਟ ਕਰਕੇ ਸਾਜ਼ੇ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹੋ ਜੀ

PUNJABI HINDI URDU FIJIAN SOUTH INDIAN RADIO STATIONS

ਡੀਲਰਸ਼ਿਪ ਲੈਕੇ ਵਧੀਆ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਤੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਰੇਡੀਓ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ

for More Info, visit
www.desiworldradio.com
info@desiworldradio.com
Toll Free Number: 1-800-604-6024

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ

GPS

ਡਿਜੀਟਲ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਟਰੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਰੀ

ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ

ਰੀਫਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ

5 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ

- ਐਡਰਸ ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ
- ਘੱਟ ਬੈਟਰੀ ਵੋਲਟੇਜ
- ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਡਰੈਕਸ਼ਨ
- ਇੰਜਨ ਬੰਦ
- ਅਨਲਾਕ ਟਰੱਕ
- ਸਪੀਡ ਦੇਖੋ

\$ 375

ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਲਾਗਤ

- ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ
- ਸਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ
- ਐਕਟੀਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ
- ਕੋਈ ਕਾਨਟਰੈਕਟ ਨਹੀਂ

ਡੈਮੋ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

Dave: 925-382-5670

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਆਫ ਵਾਕੀਗਨ (ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਲੋਂ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ

ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਵਲੋਂ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਸ. ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ

ਮਿਡਵੈਸਟ ਦਾ ਲੋਕਲ ਇਨਾਮ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ (ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ) ਵਲੋਂ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਖੁੱਲ੍ਹਾ

ਪਾਰਕਿੰਗ ਫਰੀ ਆ
ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

ਕੈਂਡੀਆਂ ਤੇ ਆ
ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਤਵਿੰ
ਮਾਨ ਵਲੋਂ

ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾ
ਸਤਵਿੰਦਰ ਬਿੱਟੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ
ਸੰਗੀਤ: ਨਰਿੰਦਰ ਬੱਗਾ ਤੇ ਸਾਥੀ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਿੱਧੂ

ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ
ਕਾਲੇਕਾ

ਦਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਧਾਰੀਵਾਲ

ਹਰਇੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਧਾਰੀਵਾਲ

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਿੱਧੂ

ਰੁਪਿੰਦਰ
ਅਰੋੜਾ

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੰਵਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੇਹਰਾ
ਕੇਪੀ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਸੱਲੂ

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਧਾਰਨੀ

ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਢਿੱਲੋਂ

ਮੋਹਣ ਗਿੱਲ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ
ਦੁਲਈ

ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ
ਮੁਲਤਾਨੀ

ਜਗਮੀਤ
ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਘੱਤੜਾ

ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਪ੍ਰਿੰ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਹਕੀਮਪੁਰ ਕਰਨਗੇ

RSVP: Board Members:

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ-ਪ੍ਰਧਾਨ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ
ਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ
ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ
ਦੀਪਾ ਬਦੇਸ਼ਾ

ਪੀਟਾ ਸਹੋਤਾ
ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਲਾਲੀ ਨਿੱਝਰ
ਲਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲਤ
ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ-ਮਿਆਣੀ
ਰਫਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੰਗੂੜਾ
ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਬੱਬੀ ਬਾਠ
ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ

ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ
ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਗੀ
ਜਿੰਦੀ ਦਿਆਲ

ਲਾਲੀ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ
(ਚੇਅਰਮੈਨ)

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ: ਜਿੰਦੀ ਖੰਗੂੜਾ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਅਮਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ

ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਡਾ. ਅਮਰਦੀਪ ਸੰਘਾ, ਡਾ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਾਲੀ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਕਮਲਦੀਪ ਸੰਘਾ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤੜਾ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ (ਆਇਓਆ), ਕਿੱਟੂ ਬਾਵਾ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ।

e-mail: chicagokabaddicup@yahoo.com

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 630-205-9264, 708-612-7963, 773-593-9898, 224-425-0705, 773-895-2041

ਗੋਲਡ ਮ
ਜੱਸੀ, ਚ
ਗਿੱਲ, ਰ
ਟਾਂਡਾ, ਨ
ਮਨਦੀਪ
ਯਾਦਵਿੰ
ਪਾਲੀ ਰ
ਕੋਨੀ, ਰ
ਪ੍ਰਸ਼ਪਿੰ
ਜੱਸੀ ਸੰ
ਗੁਰਸਾ
ਹਾਲਸਟ
ਜੈਸੀ ਸਿ
ਤੇ ਬਿੱਲ
ਫੋਰਟਵੇ
ਇੱਕ-ਮਿ
ਸਿੱਧੂ, ਸ
ਸਿੰਘ, ਰ
ਜਸਪਾਲ
ਕਰਮਵੰ
ਸਿੰਘ (ਬ
ਪੰਜਾਬ,
ਐਂਡ ਕ

ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲਬ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ)

4 ਸਤੰਬਰ 2011 (ਐਤਵਾਰ)

at BUSSE WOODS FOREST PRESERVE SOUTH, Elk Grove Village- IL

ਸੱਦਾ

ਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਈਸ ਕ੍ਰਿਮ
ਦਰ ਸਿੰਘ
ਹੋਵੇਗੀ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਦੇਵ ਗਿੱਲ, ਵਾਕੀਗਨ
(ਪਿੰਡ ਗਿੱਲਾਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
(ਫਸਟ ਰੂਆਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਗਿੱਲ

ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਨਿੱਕ ਸਿੰਘ
(ਗਿਲਜੀਆਂ)

ਵਕ ਸਿੰਘ
ਤੂਰ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸੇਖੋਂ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਢਿੱਲੋਂ

ਹਰਚਰਨ
ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਡਾ. ਪਾਲ
ਬੰਦੇਸ਼ਾ

ਕਮਲਜੀਤ
ਸੰਘਾ

ਜਸਵੀਰ
(ਜੱਸੀ) ਸੋਢੀ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਭੱਟੀ

ਡਾ. ਰਘਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਬਾਜਵਾ

ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ
ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ

ਸ਼ੇਰਾ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ

ਬੈਸਟ ਸਟਾਪਰ
ਤੇ ਰੇਡਰ ਦਾ
ਇਨਾਮ ਸ਼ੇਰਾ
ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਵਲੋਂ
ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਸੁਨ ਸਿੰਘ
ਦਰੜ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਟਾਂਡਾ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਮੁੰਦਰ

ਦਰਸ਼ਨ
ਬਸਰਾਓਂ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਟਿਵਾਣਾ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਨਾਮੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ-ਜੌਨੀ ਗਿੱਲ,
ਅਰਸ਼ੀ, ਕੁਲਜੀਤਾ, ਬੱਲੀ, ਤਾਊ, ਦੁੱਲਾ, ਮੱਲਾ, ਕਿੰਦਾ
ਬਿਹਾਰੀਪੁਰੀਆ, ਡੌਂਟੇ, ਕਾਲਾ, ਨੀਲੋਂ, ਲਹਿਰੀ, ਮੰਨਾ
ਲੱਛਰ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਉਣਗੇ

ਸ਼ੇਰਾ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ

ਸਪਾਂਸਰ: ਆਇਓਵਾ-ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ, ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੱਕਰ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਡੇਵਨ ਪੋਰਟ ਤੋਂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਨਾ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ। ਮਿਲਵਾਕੀ-ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਲਹਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਲਾਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੈਣਾਂ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸੰਧਰ, ਜਗਦੀਸ਼ ਕਲੇਰ, ਬਚਨ ਹਰਭਜਨ ਸੰਧੇਵਾਲੀਆ, ਗੁਰਦੇਵ ਜੌੜਾ, ਸੁਖਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਕੁਲਵੰਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਹਾਦਰ ਬੋਧਾਰਾਏ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਲਾਲੀ) ਸਿੱਧੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਚਾਹਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਤੂਰ, ਸੋਨੂੰ ਅਤੇ ਤਿਲੋਕ ਤੂਰ (ਤੂਰ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ-ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਬਾਠ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਬੈਣੀਪਾਲ, ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਧਾਰਾਏ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਖੇਮ ਸਿੰਘ, ਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ)। ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ-ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ, ਕਮਲਜੀਤ ਵਿਰਕ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ, ਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਜਨਗੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਹਰੇਵਾਲ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਸਿਆਣਾ। ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ: ਸੰਨੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਬਲਦੇਵ ਬਿੰਦ, ਤੀਰਥ ਅਟਵਾਲ (ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਢਾਬਾ), ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕ (ਰੋਮੀਓਵਿਲ), ਸੇਂਟ ਲੂਈਸ: ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਨੀਟੂ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਪੰਮੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਲਡੀ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ-ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰ ਸਿੰਘ (ਦੀਵਾਨ ਐਂਡ ਕਲਾਕ ਆਟੋ), ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਲੱਕੀ ਤੇ ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼-ਵਾਕੀਗਨ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਵਿਕਰਾਂਤ ਸਿੰਘ (ਆਈ ਐਨ ਓ ਸੀ, ਯੂ ਐਸ ਏ), ਗੁਰਮੁਖ ਭੁਲਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਯੂ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਗਨਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਪਾਲ ਬੰਦੇਸ਼ਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ (ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ)। ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ: ਸਤੀਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ-ਗਲੋਬ ਟੈਕਸੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਹੋਬ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਆਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ), ਇੰਦਰ ਦੇਵ (ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ), ਬਲੂ ਰਿਬਨ ਟੈਕਸੀ, ਸਟਾਰ ਫੂਡ ਐਂਡ ਗਿਫਟਸ ਇੰਕ, ਕਿਰਪਾਲ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਨਿਲੇਸ਼ ਟੋਪੀਵਾਲਾ, ਰੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ (ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ), ਏਡ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ, ਅਲ ਮਦੀਨਾ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਕਾਬਲ, ਮੰਗੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸ਼ਾ), ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਲਿਮੋ ਸਰਵਿਸ), ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਿੰਘ (ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬਰੋਕਰ), ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਅਮੈਰਿਕਨ ਬਿਜਨਸ ਬਰੋਕਰ), ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਔਜਲਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (ਮਣੀ ਤੇ ਲੱਕੀ), ਹਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕਿਰਪਾਲ ਰੰਧਾਵਾ, ਜੱਸੀ ਆਮਿਆਣੀ ਡਿਕੇਟਰ, ਸੋਨੀ ਘੋਤਤਾ, ਰਾਜ ਘੋਤਤਾ, ਰੋਕੀ ਭੱਲਾ, ਵਿੱਕੀ ਭੱਲਾ, ਐਸ ਐਲ ਵੀ ਇੰਕ (ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਇੰਡੀਆਨਾ), ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਜਿੰਮੀ ਬਰਾਤ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨ, ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਇੰਕ ਫੋਰਟਵੇਨ, ਮੱਖਣ ਬੰਦੇਸ਼ਾ, ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ, ਆਸ਼ਿਆਨਾ ਬੈਕੁਇਟ ਹਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ), ਦਰਸ਼ਨ ਪੰਮਾ (ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ), ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਟੈਕਸੀ ਪਾਰਟ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਯੂ ਐਸ ਆਟੋ ਪਾਰਟਸ। ਟਰੱਕਰ ਸਪਾਂਸਰ: ਘੁੰਮਣ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ, ਸਿੰਧੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਦੀਪਾ ਵਿਰਕ, ਹਰਵੀਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਦੀ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ (ਗਰੀਨਵੇ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਰੇਸੀਨ), ਜਸਵਿੰਦਰ ਲਾਖਨ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮਿਸ਼ੀਸਿਪੀ)। ਸਪਾਂਸਰ: ਪ੍ਰੇਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝਾਵਰ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਐਡੀਸਨ), ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਚਮਨ ਲਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ, ਬਬਲੂ ਚੱਠਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸ਼ਾ), ਨ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਡੀ ਜੇ), ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਲੁਬਰਾ, ਹਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰੋਮਾ ਇੰਡੀਆ ਕੁਜ਼ੀਨ, ਮਨਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਈਕ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਅਮਰੀਕ ਏਪੀ), ਅਰਵਿੰਦ ਅਗਰਵਾਲ, ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)। ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: (ਸ਼ਿਕਾਗੋ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਥ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਫਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਪੀ ਸੀ ਐਸ, ਪੀ ਐਚ ਓ। (ਮਿਲਵਾਕੀ) ਰੰਗਲਾ ਪੀ ਸੀ ਓ। (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ, ਫਾਈਵ ਰਿਵਰ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ; (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਕੈਲਮਜੂ, ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਏ ਡਿਟਰਾਇਟ, ਯੂ ਐਸ ਏ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਸਪੋਰਟਸ ਕਲਚਰਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ-ਓਟਾਰੀਓ (ਕੈਨੇਡਾ), ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਗਰੀਨਵੁਡ (ਇੰਡੀਆਨਾ), ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਲਾਸ ਬੈਨੋਸ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ), ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ (ਓਹਾਇਓ)

ਸਾਊਥਾਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ।

ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇ ਏਸ਼ਿਆਈ

ਲੰਡਨ: ਲੰਡਨ ਸਣੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਫਸਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਠੋਸ ਇਰਾਦੇ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਅਸਲੀ ਨਾਇਕ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਫਸਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਗੁਜਰਾਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ, ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੂਲ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਇਕ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਨ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਸਾਦੀਆਂ ਨੇ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਗਾਲ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਦਦ ਸਦਕਾ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਣਗਾਨ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਫਸਾਦੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਡਟ ਕੇ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਤੇ ਅਮਨ ਬਹਾਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੂਲ ਦੇ ਤਾਰਿਕ ਜਹਾਨ ਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ 21 ਸਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਏਸ਼ਿਆਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਜਹਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਫਸਾਦੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਦਲਾਲੂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ 'ਡੇਲੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ਼' ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਹਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਊਥਾਲ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੁਲਿਸ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਚ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਊਥਹਾਲ 'ਚ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਤਲਵਾਰਾਂ ਤੇ ਹਾਕੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ 700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਿੱਖ ਆ ਡਟੇ। ਲੰਡਨ 'ਚ ਦੰਗੇਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਹੁੱਲਤਬਾਜ਼ੀ, ਲੁੱਟਮਾਰ ਤੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਣ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਕਾਰਨ

ਇਥੇ ਘਰਾਂ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਿਗਰਾਨ ਦਲ ਬਣਾ ਲਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਹੈਰੋ ਤੇ ਈਲਿੰਗ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਪੱਛਮੀ ਲੰਡਨ ਦੇ ਸਾਊਥਹਾਲ ਖੇਤਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਖਤਰਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਹੰਸਲੋ ਦੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। 'ਡੇਲੀ ਮੇਲ' ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ-ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਲਾਂ ਨੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਮੁਸ਼ੱਤਾਈ ਨਾਲ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਵੀ ਸਨ। ਦੰਗੇਈਆਂ ਨੇ ਇਕ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵੇਸਲੇ ਵੇਖ ਕੇ ਨੱਪ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸੰਭਲ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ 700 ਫਸਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ

ਲੰਡਨ: ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਦਿਨ ਸਭਕਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਸਟੋਰਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਮਾਨ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਜਾਂ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਉਹ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪੁਲੀਸਿੰਗ ਲੈਵਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੈਰੋਸਾ ਮੇਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਜੋਖਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ ਤੇ ਲੰਡਨ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨੀਂ 16000 ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਤਾਇਨਾਤ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਫਰੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਚੈਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੰਡਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 1700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 700 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੋਵੀਂ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਫਸਾਦੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ

ਫਸਾਦੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਇਦ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ। ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਮਾਲਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਮਾਨ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਆਇਤੀ ਘਰਾਂ 'ਚੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੰਫ਼ਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਘਰਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਾਂਡਸਵਰਥ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ 18 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬੇਦਖਲ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਫਸਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਰੇਵਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਅਮਰੀਕੀ ਅਪਰਾਧ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਫੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਤੇ ਮਹਿਜ਼ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਠੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਿੱਲ ਬ੍ਰੈਂਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਂਗ ਕਲਚਰ ਖਾਤਮੇ ਨੂੰ ਉਭਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਮੁਦਾਇ ਆਧਾਰਤ ਪੁਲੀਸਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਤਿੰਨ ਏਸ਼ਿਆਈਆਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰ ਹੇਠ ਦਰੜਿਆ

ਲੰਡਨ: ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਦੰਗਿਆਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਬਰਤਾਨਵੀ ਏਸ਼ਿਆਈਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ। ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਦੇਖਾ-ਦੇਖੀ 'ਚ ਦੰਗੇ ਕੇਂਦਰੀ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਫੈਲ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਟੋਪੀਆਂ ਨਾਲ ਢੱਕ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾਈਆਂ। ਕੇਂਦਰੀ ਨੋਟਿਘਮ ਦੇ ਕੇਨਿੰਗ ਸਰਕਲ ਥਾਣੇ 'ਤੇ ਭੀੜ ਨੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟਿਆ। ਬਰਮਿੰਘਮ 'ਚ ਏਸ਼ਿਆਈ ਮੂਲ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਤੇ ਹੈਰੀ ਹੁਸੈਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਮੁਸ਼ੱਵਰ ਅਲੀ ਨੂੰ ਕਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਰੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਮਸਜਿਦ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਭਕ 'ਤੇ ਉੱਤਰੇ ਸਨ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਦੌਰਾ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ ਸਖ਼ਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੰਗੇਈਆਂ ਨਾਲ ਕਰਾਰੇ ਹੱਥੀਂ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਨਚੈਸਟਰ, ਸਾਲਫੋਰਡ, ਲਿਵਰਪੁਲ, ਵੁਲਵਰਹੈਂਪਟਨ, ਨੋਟਿਘਮ, ਲੀਸੈਸਟਰ ਤੇ ਬਰਮਿੰਘਮ ਤੱਕ ਹਿੰਸਾ ਫੈਲ ਗਈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਏਸ਼ਿਆਈ ਬਹੁਲ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦਲ ਬਣਾ ਲਏ।

ਸੰਗਤ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਦੇ ਰੋਲ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ 'ਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ

ਲੰਡਨ: ਬਰਮਿੰਘਮ ਦੇ ਸਿੱਖ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਸੰਗਤ ਟੀ.ਵੀ. ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ 'ਚ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ 'ਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਦੰਗੇਈਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਰਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਵੀ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਉਪਦਿਰ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬੜੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਵਰੇਜ ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਬਰਮਿੰਘਮ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵੀ ਬਿਆਨੀਆਂ, ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਰ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਤੇ ਸਕਾਈ ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਸੰਗਤ ਟੀ.ਵੀ. ਦੀ ਫੁਟੇਜ ਹੀ ਦਿਖਾਏ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮੰਤਵ ਇਹੋ ਦੱਸਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬਰਮਿੰਘਮ ਦੀਆਂ ਸਭਕਾਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਆਮ ਵਰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਤੰਬਰ 2010 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਚੈਨਲ ਦਾਨੀ ਸੰਸਥਾ ਸੰਗਤ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਬਰਤਾਨੀਆ ਭਰ 'ਚ

ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦਾਨ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਹਨ ਤੇ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਤੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵੁਲਵਰਹੈਂਪਟਨ ਸਾਊਥ ਵੈਸਟ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪਾਲ ਉੱਪਲ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਲਾ ਮਿਸਾਲ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੈਨਲ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਲਿਫਟ ਦੇ ਕੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਮੀਡੀਆ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਜੋਸ਼ ਹੈਲੀਡ ਨੇ 'ਦ ਗਾਰਡੀਅਨ' 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬ੍ਰਾਡਕਾਸਟਰ ਸਕਾਈ ਨਿਊਜ਼ ਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਐਨ. ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ

ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਭਟਕਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਚਾਰ ਕੁ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਮ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਖੱਟ ਲਈ।

ਸੰਗਤ ਟੀ.ਵੀ. ਐਡਰਾਬਾਸਟਨ, ਬਰਮਿੰਘਮ 'ਚ ਆਰਜ਼ੀ ਜਿਹੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਚਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਗੁਰੀਲਾ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਫਿਲਮਾਏ ਤੇ

ਇਹੋ ਫੁਟੇਜ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ., ਸੀ.ਐਨ.ਐਨ. ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਵਰਤੀ।

ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਜੋ ਚੈਨਲ ਦਾ ਰੂਹੋ-ਰਵਾਂ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੈਨਲ ਦਾ ਮੰਤਵ ਅਮਨ ਫੈਲਾਉਣਾ, ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਆਸਥਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾੜੇ ਜਾਂ ਬਦ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਸਮਾਜ ਰਲ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੰਗਿਆਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਰਾਤ ਇਸ ਚੈਨਲ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਅਮਲਾ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੌਜਵਾਨ ਦੰਗੇਈਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਬਰਮਿੰਘਮ 'ਚ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਚੈਨਲ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਉਪਦਿਰ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਹਾਕ ਮਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਫਟ ਦਿੱਤੀ ਤੇ 20 ਸਕਿੰਟਾਂ 'ਚ ਦੰਗੇਈ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁੱਖ 'ਚ ਫਸੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਰਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਭਾਵੁਕ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ।

ਚੈਨਲ ਦੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ ਬਰਮਿੰਘਮ ਦੇ ਸਿੱਖ ਚੈਨਲ ਸੰਗਤ ਟੀ.ਵੀ.

ਦੀ ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੈਨਲ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਕਵਰੇਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪਾਲ ਉੱਪਲ ਵੱਲੋਂ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼

ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਦਨ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛੇ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ 'ਚ ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ ਇਸ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਤੇ ਸਕਾਈ ਨਿਊਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਚੈਨਲ ਦੀ ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹਦੀ ਬਹੁਤ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

‘ਯਾਹੂ ਮੈਨ’ ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਮੁੰਬਈ: ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਹਰਦਿਲ ਅਜੀਜ਼ ਤੇ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਅਭਿਨੇਤਾ 79 ਸਾਲਾ ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਦਾ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 5.15 ਵਜੇ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਬੀਚ ਕੈਂਡੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ 'ਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਨੀ ਨੀਲਾ ਦੇਵੀ, ਪੁੱਤਰ ਅਦਿਤਿਆ ਰਾਜ ਤੇ ਬੇਟੀ ਕੰਚਨ ਦੇਸਾਈ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਯਾਹੂ' ਤੇ 'ਜੰਗਲੀ' ਸ਼ੈਲੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਦਾ ਜਨਮ 21 ਅਕਤੂਬਰ, 1931 ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਥੀਏਟਰ ਕਲਾਕਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਤੇ ਰਾਮਸਰਨੀ 'ਰਮਾ' ਮਹਿਰਾ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਖੱਤਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਆਪ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਬੇਟੇ ਸਨ। 1953 ਵਿਚ ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਜਯੋਤੀ ਜੀਵਨ' ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਭਿਨੇ ਦੀ ਪਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। 1957 ਵਿਚ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਤੁਮ ਸਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖ' ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਅਮਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਥੇ 1959 ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਲਮ

'ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ ਦੇਖੋ' ਵਿਚ ਆਸ਼ਾ ਪਾਰਿਖ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। 1961 ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਜੰਗਲੀ' ਨੇ ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਸ਼ੌਹਰਤ ਦੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਕ ਡਾਂਸਰ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ। 'ਜੰਗਲੀ' ਫਿਲਮ ਦਾ ਗੀਤ 'ਯਾਹੂ' ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਖੂਬ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ।

ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਜੂਨੀਅਰ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ 1948 'ਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਪੁੱਤ ਤੇ 'ਸੋਮੇਨ' ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦਾ ਭਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ੰਮੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ 'ਉਮੀਦਾਂ' ਦਾ ਭਾਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿੱਤ ਕਲਾ ਤੇ ਖਾਸ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਅਦਾਵਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

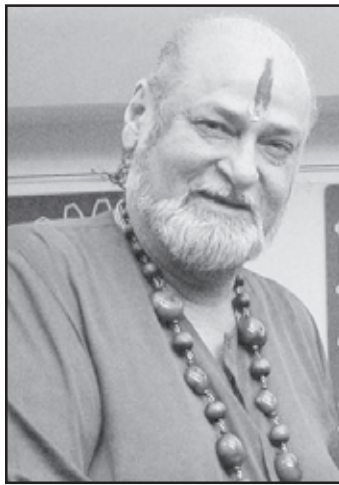
'ਤੁਮਸਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਾ', 'ਦਿਲ ਦੇ ਕੇ ਦੇਖੋ', 'ਜੰਗਲੀ', 'ਤੀਸਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ', 'ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ', 'ਐਨ ਈਵਨਿੰਗ ਇਨ ਪੈਰਿਸ', 'ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ', 'ਤੁਮ ਸੇ ਅੱਛਾ ਕੌਨ ਹੈ' ਤੇ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੀ ਕਲੀ' ਵਰਗੀਆਂ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਲਈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ ਵਿਚ 'ਟਵਿੱਟਰ' ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵਾਲੇ ਸਭ

ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਦਾਕਾਰ ਸਨ। ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਜਮਾਨੇ ਦੀ ਉੱਘੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਗੀਤਾ ਬਾਲੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਗੀਤਾ ਦੀ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ 1969 'ਚ ਭਾਵਨਗਰ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੀਲਾ ਦੇਵੀ ਨਾਲ ਘਰ ਵਸਾਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਸ਼ਾ ਪਾਰਿਖ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪਰ 1966 ਵਿਚ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਤੀਸਰੀ ਆਖ' ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਫਲ ਰਹੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹਿਆ। 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ 'ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ', 'ਚਾਰ ਦਿਲ ਚਾਰ ਰਾਹੋਂ' 'ਰਾਤ ਕੇ ਰਾਹੀਂ', 'ਚਾਈਨਾ ਟਾਊਨ', 'ਦਿਲ ਤੇਰਾ ਦੀਵਾਨ', 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੀ ਕਲੀ' ਤੇ 'ਬਲੱਫ ਮਾਸਟਰ' ਵਰਗੀਆਂ ਸਫਲ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਲਮ 'ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ' ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਭਿਨੇਤਾ ਦਾ 'ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਵੀ ਮਿਲਿਆ।

1980 ਤੋਂ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 1982 ਵਿਚ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਵਿਧਾਤਾ' ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਬੈਸਟ ਸਹਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ' ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸੈਡਵਿਚ' ਵਿਚ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਨਜ਼ਰ ਆਏ।

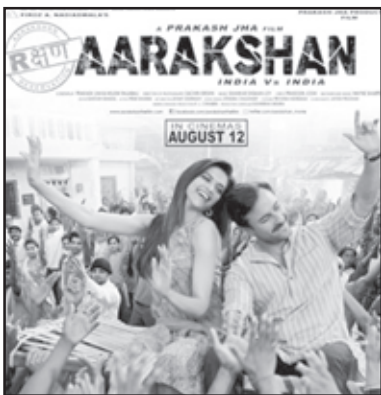

ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ 'ਆਰਕਸ਼ਣ' ਨੇ ਖੂਬ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਖੱਟੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਫਿਲਮ 'ਆਰਕਸ਼ਣ' 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਖੂਬ ਚਰਚਾ 'ਚ ਹੈ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ 'ਚ ਫਿਲਮ ਵੇਖਣ ਲਈ ਖਾਸ ਖਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਝਾਅ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਝਾਅ ਨੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੇ

ਡਾਇਲਾਗ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਝਾਅ ਦੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸੋਧੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ

ਉਪਰ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਝਾਅ ਵੱਲੋਂ ਅਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 12 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੇ ਡਾਇਲਾਗ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਪਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੀ.ਐਲ. ਪੂਨੀਆ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬੀਮ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਹੈ ਪਰ ਇਸ 'ਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਹਨ ਜੋ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੁਗਤਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੱਧ 'ਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗਿਲਾਨੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਧੌਰੀ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਧੌਰੀ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ 'ਤੇ 'ਦੇਸ਼ ਧੌਰ ਕਮਾਉਣ' ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਔਲਾ ਬਖਸ਼ ਗੋਂਦਲ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਏ.ਕੇ. ਡੋਗਰ ਰਾਹੀਂ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡੋਗਰ, ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਵਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਾਫਿਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਦਾ ਵੀ ਵਕੀਲ ਹੈ। ਗੋਂਦਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਹਰਾ ਕੇ 'ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ' ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5, 6 ਤੇ 92 (2) ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋਣਾ ਤੈਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ

ਹੈ ਕਿ ਸੰਘ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਸੰਬਰ 2009 'ਚ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਆਹਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਸ ਵਿਵਤ ਜ਼ਰ ਲੈਂਡ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ

ਪਰ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਥਿਆ ਲਏ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਿਰਫ ਕਨਪੁਤਲੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਗਲਬੇ 'ਚ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਹਰਗ ਕਰਾਰ

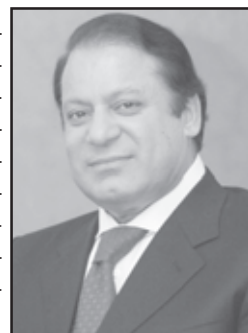
ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਹਰਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਹਰਗ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਗੁਰਬਤ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੇ ਪਛੜੇਵੇਂ ਦੇ ਦਾਗ ਧੋ ਸਕਣ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਹਰਗ ਹੈ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ ਦੇ ਨੈਤਿਕ, ਸਫਾਰਤੀ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮਦਦ ਦਿੰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਨਿਬੇੜਨੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਗੁਰਬਤ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਤੇ ਪਛੜੇਵੇਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਣ। ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਛੋਹਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਨ-ਪੂਰਵਕ ਸਹਿਹੋਂਦ ਤੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਤੇ ਸਮਝ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਦਭਾਵਨਾ ਭਰੇ ਤੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਦਿਤੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗਾ।

ਕਾਰਗਿਲ ਜੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇਗੀ: ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ 1999 ਦੇ 'ਕਾਰਗਿਲ ਕਾਰੇ' ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਮਨ ਅਮਲਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਚ ਛੁਰੇ ਵਾਂਗ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸੇ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਰੀ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.-ਐਨ. ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 'ਕਾਰਗਿਲ ਜੰਗ' ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਏਗਾ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਤੇ ਕਿਉਂ ਇਹ (ਕਾਰਗਿਲ) ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਦੁਹਰਾਓ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। 'ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਰਿੱਜਸ ਇਨ ਦਿ ਸਬਕਾਟੀਨੈਟ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਹੋਏ ਸੈਮੀਨਾਰ 'ਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਾਬ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਮਨ ਉਪਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟੱਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਲੈ ਆਏ ਸਨ, ਉਹ ਕਾਰਗਿਲ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੇ ਲੀਹੋਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ੱਰਫ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਨ, ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਉਹ ਇਸ ਕਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ? ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋ। ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬਲਕਿ ਆਪਣਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ 1999 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਅਟੱਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮੱਤਭੇਦ, ਖਾਸ ਕਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸੀ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਗਵਾ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦਰਜਨ ਸ਼ੱਕੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਘਰ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਆਬ ਹੈਦਰ ਨਕਵੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਰਨ ਵੇਨਸਟੇਨ ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਅੰਗ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਵਾਰਨਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਾਰਨਰ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਵਾਹਨ 'ਚ ਕਿਸੇ ਅਗਿਆਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ।

ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਲਬਰਟੋ ਰੋਡਰੀਗੁਜ਼ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਗਵਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅੰਗ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਕਾਬ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਉਹ 10 ਮਿੰਟ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਤਬਤੀ ਵਾਲੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜਲੇ ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫੌਜ ਇਸਲਾਮੀ ਬਾਗੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ 'ਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਲਾਹੌਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਧਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਧਨ ਕੁਬੇਰਾਂ ਨੇ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਟ ਆਈ ਹੈ। 2006 ਵਿਚ 23373 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਘਟ ਕੇ 9295 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਆ ਗਈਆਂ ਸਨ।

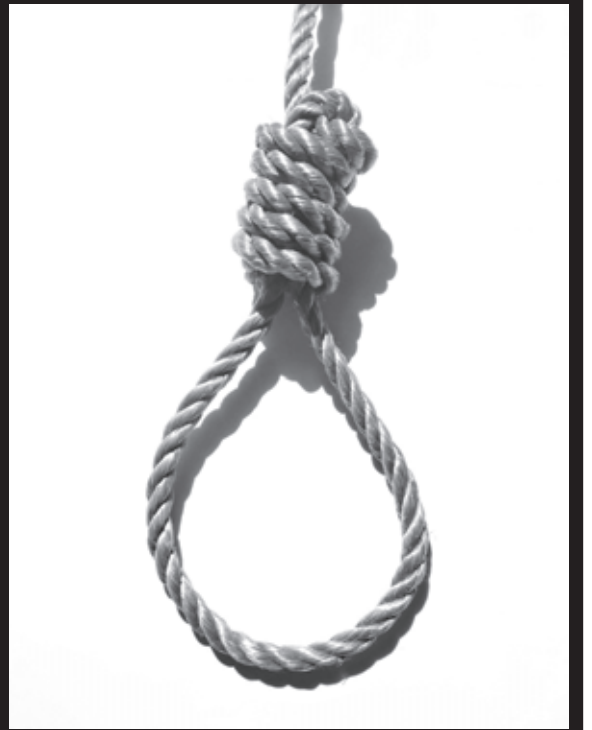
ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਸਵਿਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਡੇਟੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 2010 ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਕੁੱਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 0.1302 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਿਸ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 2010 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ 9295 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ 1372 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਮਾਨਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਚ ਲੱਗਾ ਸੀ।

ਲਿਖੀ-ਪੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰੇ (ਕਾਲੇ) ਧਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੈ ਰਹੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇਹਰੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਸਹਿਬੰਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਧੀ ਹੋਈ ਸੰਧੀ ਅਮਲ 'ਚ ਆ ਗਈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ 1 ਜਨਵਰੀ, 2011 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕੇਗਾ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਪਿਆ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਪਰਤੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੈ।

ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਕਿਰਦਾਰ

ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਤੁੜਵਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ

ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੋਹਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ (ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ), ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਰਬਜੀਤ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਖ਼ਸਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੁਹੰਮਦ ਆਰਿਫ ਉਰਫ ਅਸ਼ਫਾਕ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਲਟਕਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦਾ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਦੋਹਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਖ਼ਸਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੁਹੰਮਦ ਆਰਿਫ ਉਰਫ ਅਸ਼ਫਾਕ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਲਟਕਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਦੋਹਰੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਵੱਡੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ

ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 27 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਵੇਦਕਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ

ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੁੱਲਾਪੱਲੀ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2001 'ਚ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਘੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 2004 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 20 ਅਕਤੂਬਰ 2006 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦਰਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯਾਦਤਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਭੁੱਲਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਮਈ 2011 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 72 ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਮੰਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਵੀ ਪਹਿਲੂ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰੇ। 1990 ਵਿਚ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤਹਿਤ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਧੀਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕੋਟ ਲਖਪਤ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ.ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ 'ਚ ਤਿੰਨ ਤੇ ਮੁਲਤਾਨ 'ਚ ਇਕ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਕਥਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ 15 ਸਤੰਬਰ 1991 ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਸੀ। ਭਾਰਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਤੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਉਠਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਮਾਨਵੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੜੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਬੰਦ ਹਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ 3-3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਐਕਸਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮ ਅਪੀਲਾਂ ਰੱਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਖ਼ਸਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 21 ਮਈ, 1991 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਪੇਰੂਬਦੂਰ 'ਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਐਲ.ਟੀ.ਟੀ.ਈ. ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਮੁਰਗਨ, ਸੰਥਾਨ ਤੇ ਪੇਰਾਰੀਵਲਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਜਦਕਿ ਨਲਿਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਤੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਬੰਬ ਹਮਲੇ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਘੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਰਹਿਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 21 ਜੂਨ, 2005 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਭੇਜੀ ਸੀ ਜੋ 23 ਫਰਵਰੀ, 2011 ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਲ ਅੱਠ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੜ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ

ਮਈ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਤੇ ਅਸਮ ਦੇ ਮਹਿੰਦਰ

ਨਾਥ ਦਾਸ ਦੀਆਂ ਰਹਿਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ।

ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਸ਼ਫਾਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 2000 'ਚ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮੁਹੰਮਦ ਆਰਿਫ ਉਰਫ ਅਸ਼ਫਾਕ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ ਫੌਜ ਦੇ ਦੋ ਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਜਸਟਿਸ ਵੀ.ਐਸ. ਸਿਰਪੁਕਰ ਤੇ ਟੀ.ਐਸ. ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਅਸ਼ਫਾਕ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20 ਅਪਰੈਲ 2011 ਨੂੰ ਅਸ਼ਫਾਕ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਸ਼ਫਾਕ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 13 ਸਤੰਬਰ 2007 ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਹਾਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਛੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਸ਼ਫਾਕ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਵਿੱਚਣ ਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਦੋ ਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ।

ਬਰਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬਜੀਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਮਾਨਵੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅੰਸਾਰ ਬਰਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯੂਸਫ ਰਜ਼ਾ ਗਿਲਾਨੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਣੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਨਾਬ ਬਰਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਨਾਬ ਗਿਲਾਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ 60 ਤੋਂ 65 ਫੀਸਦੀ ਕੈਦੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਮਾੜੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਗਿਲਾਨੀ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਮੂਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਨਾਬ ਬਰਨੀ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ 21 ਜੂਨ 2008 ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਚ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜੇਗੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੱਠ

ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤੇ 'ਤੇ ਲਟਕਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਸਰਗਰਮ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਕਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਥਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 'ਇਕੁਅਲ ਜਸਟਿਸ ਯੂ.ਐਸ.ਏ.', 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਫਾਰ ਅਲਟਰਨੇਟਿਵ ਟੂ ਡੈਥ ਪੈਨਾਲਟੀ', 'ਵੇਸਪੈਕ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ' ਤੇ 'ਰਿਪਰਾਇਵ' ਵਰਗੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਡੀ.ਜੇ.ਯੂ.ਐਸ. ਏ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਫਾਂਸੀ ਵਰਗੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 104 ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ

ਜਤਿੰਦਰ ਮੋਹਰ

ਫੋਨ: +91-97799-34747

ਮੁਫਤ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਕੂਕ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਫਰਜ਼ ਹਨ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਹਿਆਂ ਦਾ, ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਬਣਨਾ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ। ਨਾਮਨਿਹਾਦ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਬੰਦਾ-ਮੁਖੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਹਿਤ ਪਾਲਣ ਜੋਗੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਦੀ 'ਜਮਹੂਰੀਅਤ' ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਛਾਣ ਖਪਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਛਾਣ ਸਾਹਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਆਲਮੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬੇਮਾਅਨੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਸੀਕੋ' ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਹਦਾਇਤਕਾਰ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ) ਮਾਈਕਲ ਮੂਰ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਫਾਰਨਾਹਾਈਟ 9/11' ਜਿਹੀ ਚਰਚਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 9/11 ਅਤੇ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਖਾਸ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਲਈ ਮੂਰ ਨੂੰ ਆਸਕਰ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਕਾਰੀ ਖਿਤਾਬ ਹੈ। ਮੂਰ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬੁਸ਼ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਆਸਕਰ ਸਮਾਗਮ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਲੇ ਨਾਲ ਨਸ਼ਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੂਰ ਨੂੰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਰੋਕਣਾ ਔਖਾ ਸੀ। ਸੋ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਪਿੱਠਭੁਮੀ ਵਿਚ ਵੱਜਦਾ ਸੰਗੀਤ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸੰਗੀਤ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ, ਮੂਰ ਦੇ ਬੋਲ ਬੁਲੰਦ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਮੂਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੇ, "ਬੁਸ਼ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਲਾਹਣਤ ਐ।" ਸੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਆਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਈਕਲ ਮੂਰ ਵਰਗੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਲੋਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਮਹੂਰੀ ਹਕੂਕ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਸੀਕੋ' ਪੰਜ ਮੁਲਕਾਂ ਕਿਊਬਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਫਰਾਂਸ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨੇ ਦੀ 'ਹੁਸੀਨ ਮਿੱਥ' ਤੋੜਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸੀਕੋ'

ਫਿਲਮ 'ਸੀਕੋ' ਪੰਜ ਮੁਲਕਾਂ ਕਿਊਬਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ, ਫਰਾਂਸ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਾ ਢਾਂਚਾ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨੇ ਦੀ 'ਹੁਸੀਨ ਮਿੱਥ' ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਤੋੜਦੀ ਹੈ। ਆਰਾ ਮਿੱਲ ਦੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ, ਮੂਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਾ ਮਿੱਲ ਵਿਚ ਦੋ ਉੱਗਲੀਆਂ ਕਟਵਾ ਚੁੱਕੇ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉੱਗਲੀ ਜੁੜਵਾਉਣ ਲਈ ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਉੱਗਲੀ ਲਈ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀ ਉੱਗਲੀ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉੱਗਲੀ 'ਮਹਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨੇ' ਸਦਕਾ ਵੱਡੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਅਧੂਰੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਾ ਢਾਂਚਾ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨੇ ਦੀ 'ਹੁਸੀਨ ਮਿੱਥ' ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਤੋੜਦੀ ਹੈ। ਆਰਾ ਮਿੱਲ ਦੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ, ਮੂਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਾ ਮਿੱਲ ਵਿਚ ਦੋ ਉੱਗਲੀਆਂ ਕਟਵਾ ਚੁੱਕੇ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉੱਗਲੀ ਜੁੜਵਾਉਣ ਲਈ ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਉੱਗਲੀ ਲਈ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀ ਉੱਗਲੀ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉੱਗਲੀ 'ਮਹਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨੇ' ਸਦਕਾ ਵੱਡੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਅਧੂਰੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਅੱਧੀ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਮੂਲੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਦਿਨ ਰਾਤ 'ਹੁਸੀਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨਾ' ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਵਾਝਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਕਰਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਿਲ-ਲੁਭਾਉ ਵਾਅਦੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਰਾਰ-ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖੀਆਂ ਚੋਰ-ਮੋਰੀਆਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਮੁੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਕੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਲੜੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਅਣਗਿਣਤ

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਣਿਆਈ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਬੇਰੋਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। 9/11 ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਆਤਾਨਾਮੇ ਬੁੱਝਝਖਾਨੇ ਵਿਚ ਡੱਕਣ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣ ਵਿਚ ਮਸਤ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮਲਬੇ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਸਫ਼ਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਚੀਕ ਚੀਕ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਗੁਆਤਾਨਾਮੇ ਦੇ ਕੈਦੀ, ਅਮਰੀਕੀਆ ਦੇ ਕਾਤਲ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਸਵਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾ ਇਲਾਜ ਮਰ ਰਹੇ ਅਮਰੀਕੀਆ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੌਣ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ? ਅਮਰੀਕੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਜਰਨੈਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਆਤਾਨਾਮੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਈਕਲ ਮੂਰ ਬੀਮਾਰ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਪਰ 9/11 ਦੇ ਅਸਲੀ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਵਤਨ

ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਰ ਕੇ ਉਹ ਨੇੜਲੇ ਮੁਲਕ ਕਿਊਬਾ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਊਬਾ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫ਼ਤ ਹਨ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੈ। ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ (ਇਨਹੇਲਰ) ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਕ ਸੌ ਵੀਹ ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿਊਬਾ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸੈਂਟ ਹੈ। ਹਰ ਛੋਟੀ-ਵੱਡੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਰੀਜ਼ ਤੱਕ ਆਪ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਾ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਚੀ ਗੁਵੇਰਾ ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਧੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਕਿਊਬਾ ਵਰਗਾ ਘੱਟ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਮਿਆਂ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਥਾਹ ਸੋਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।" ਸਿਹਤ ਸਨਅਤ ਦੀਆਂ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅੱਗੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿਆਣਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਹਕੂਕ ਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਕ ਨੇ ਇਹ ਸਬਕ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਹੈ। ਫ਼ੈਸਲਾ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨਵੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁਲਕ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਟੋਨੀ ਬਲੇਅਰ ਅਤੇ ਸਰਕੋਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿਆਣੇ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੱਡੇ

ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਦੂਜੀ ਆਲਮੀ ਜੰਗ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ (ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ) ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀਤਾ। ਦੋ ਘੰਟੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ 9/11 ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀਤਾ।

ਸੰਨ 1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤਹਿਤ ਇਹੀ 'ਹੁਸੀਨ ਸੁਪਨਾ' ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਫ਼ਹਿਰਿਸਤ ਵਿਚ ਈਮਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਜਾਗੋ ਪੰਜਾਬ' ਦੇ ਢੰਡੋਰਚੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁੱਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਕੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣਾ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਅਟੱਲ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਲੰਘੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਚਿਤਕਾਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਰਗੇ ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਅਹਿਮ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੂਝ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਨਾਫ਼ਾਮੁਖੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਘਿੱਲਣੀ ਮਿਸਾਲ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਨਾ ਵਾਜਬ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਮਨੁੱਖੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵੱਲ ਸੋਧਤ 'ਹੁਸੀਨ ਸੁਪਨਾ' ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜੇਗਾ? 'ਸੀਕੋ' ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਆਸਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਜੱਗੀ ਕੁੱਸਾ*

ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਗੂੰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, “ਆਦਮੀ ਕੇ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਵਕਤ ਸੇ ਡਰ ਕਰ ਰਹੇ, ਕਿਆ ਮਾਲੁਮ ਕਬ ਬਦਲੇ ਵਕਤ ਕਾ ਮਿਜ਼ਾਜ਼!” ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਕਦੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲਿਬੀਆ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ 'ਸ਼ਾਂਤੀ' ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦਮਗਜ਼ੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਉਹੀ ਲੰਡਨ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਲ ਅਤੇ ਧੁਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਾਟਾਂ ਨਿਕਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਦਾ ਦੌਰ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਂਟਰਲ ਲੰਡਨ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਟੋਟਨਹੈਮ ਵਿਚ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥੋਂ ਇੱਕ 29 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਗੁੱਸਾ ਫੈਲ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕਾ-ਦੁੱਕਾ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗੱਲ ਨਸ਼ਈ, ਵਿਗੜੇ, ਕੰਮਚੋਰ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ-ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਵਰਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਬਣ ਤੁਰੇ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਤਰਬੱਲ ਮੱਚ ਗਿਆ! ਭੰਨ-ਤੋੜ, ਡਾਕੇ, ਸਾੜ-ਫੂਕ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦੰਗਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਕੀਤੀ। ਲੰਡਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੌਲਨਾਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਲਈ ਫ਼ੌਜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ, “ਅਫ਼ਸੋਸ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ।”

ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਭਿਆਨਕ 'ਸਿਵਲ ਵਾਰ' ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੇ

ਲੰਡਨ ਧੁਖ ਰਿਹਾ ਹੈ!

ਹਨ। ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਤੁਹਾਡੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਬਚਾਓ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਗੇ ਹੀ? ਮਰਦਾ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ-ਡਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਦਾ ਸੇਕ ਮਾਨਚੈਸਟਰ, ਲਿਵਰਪੁਲ ਅਤੇ ਮਿਡਲੈਂਡ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਵਿਹਲਤ ਗ੍ਰੰਡੇ ਉਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਲੈਕਬੇਰੀ ਫ਼ੋਨਾਂ 'ਤੇ 'ਟੈਕਸਟ' ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਟੋਰਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਕਨਸੇਅ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ। ਸਾਊਥਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਅੱਗੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਬੰਸੂ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਕਰ ਜਾਵੇ! ਇਨਫੀਲਡ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ ਆਪਣੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਆਪ ਅੱਗੇ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁੰਡਾ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਕਮਰਕਸ਼ੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ!

ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਦੰਗੇ ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਭੜਕੇ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤਿ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਰਹੀ ਹੈ! ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਹਰ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਲੋਕ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪਿੱਟ-ਸਿਆਪਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਹ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਡਾਕੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ। ਜਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਿਆਨ

ਆਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੰਗਿਆਂ ਲਈ ਸਾਡੀ ਪੁਲਿਸ ਫ਼ੋਰਸ ਅਗਾਊ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਉੱਗਲਾਂ ਪਾ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਲਈ

ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਅਗਾਊ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਤਨੀ ਅਵੇਸਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ? 72 ਘੰਟੇ ਦੰਗਾਕਾਰੀ ਨੰਗਾ ਨਾਚ

ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਾ ਕੱਢ ਸਕੇ? ਇਹ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਹੀਂ? 'ਕੋਬਰਾ' ਵਰਗੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਬਣਾਏ

ਲੋਡੀ ਡਿਆਨਾ ਦੇ ਲੜਕੇ ਵਿਲੀਅਮ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਫ਼ੋਰਸ ਇੰਗਲੈਂਡ ਭਰ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਵੀ 'ਪਰ' ਨਹੀਂ ਮਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਚਾਹੇ ਇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ 'ਰੋਇਲ ਵੈਡਿੰਗ' ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਏ ਸਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਰਾਤਾਂ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਘੱਟ ਸਨ? ਕੀ ਉਹ ਇਤਨੇ ਘੋਗਲਕੰਨੇ ਸਨ ਕਿ 72 ਘੰਟੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲੰਡਨ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ, ਅੱਗਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਤਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਹੱਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ? ਕਈ ਥਾਈਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੱਗੀਆਂ ਅੱਗਾਂ ਵਿਚ ਫਲੈਟਾਂ 'ਚੋਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ।

ਲੰਡਨ ਦਾ ਮੇਅਰ ਬੋਰਿਸ ਜੌਹਨਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰਨ ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਰਬਾਂ ਪੌਂਡਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਜਿਹੀ ਆਈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚੋਂ ਫ਼ੋਰਸ ਮੰਗਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅੱਜ ਰਾਤ 16000 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲੰਡਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਗੇ। ਜਦੋਂ ਲੰਡਨ ਦੇ ਮੇਅਰ ਨੇ ਆ ਕੇ 'ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ'

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 29 'ਤੇ)

ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿ ਉਜਾੜਾ

ਸਾਕਾ ਸੰਤਾਲੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਰਬਤੋਂ ਭਾਰੀ ਪੀੜ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਮਾਰਚ 1947 ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਗਵਾ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਗਵਾਚੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸੂਚਨਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਚੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕਿਆ।

■ ਡਾ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਮਾਰਚ 1947 ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲੀਆਂ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਖੂਹਾਂ ਵਿਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਕਈ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਰਦਾਂ ਹੱਥੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਨਾ ਆ ਸਕਣ। ਫਿਰ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਗਵਾ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਰਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਗਵਾ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਗਵਾਚੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸੂਚਨਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਚੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਮਾਰਚ 1947 ਤੋਂ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਸੀ। ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਲਾਰਡ ਮਾਊਂਟ ਬੈਟਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਫੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਤੇ ਲਿਖਿਆ, "ਦੀ ਹੌਲ ਹਿੰਦੂ ਐਂਡ ਸਿੱਖ ਪਾਰਟ ਇਜ਼ ਐਬਸੋਲਿਊਟਲੀ ਰੈਂਕ ਐਜ਼ ਦੋਇ ਇਟ ਹੈਜ਼ ਬਿਨ ਸਬਜੈਕਟਡ ਟੂ ਏਅਰ ਰੇਡ"। ਹਰ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਣਖ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਖੂਹਾਂ ਵਿਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਿੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ 14 ਮਾਰਚ, 1947 ਨੂੰ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਬੋਹਾ ਖਾਲਸਾ ਗਏ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੈੱਸ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਲੈਸ਼ ਲਾਈਟ ਸੁੱਟ ਕੇ ਖੂਹ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਈ। ਖੂਹ ਵਿਚ ਡੁੱਬੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਡੀ-ਕੈਪਸ਼ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰੀ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਫੋਟੋ ਮੈਨੂੰ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਉਹ ਖੂਹ ਸੀ। ਇਹ ਫੋਟੋ ਮੇਰੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ' ਵਿਚ ਛਾਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਚੀਫ਼ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਛਾਪੀ ਹੈ।

ਅਗਸਤ 1947 ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 1947 ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਔਰਤਾਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਤ ਭੰਗ ਹੋਇਆ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਔਰਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। 6 ਦਸੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮੱਦਾਂ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਸੀ। 'ਮਿਲਟਰੀ ਅਵੈਕਿਊਜ਼ ਔਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ' ਅਤੇ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਬੀਤੀ?

ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਈਯਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਬੜੇ ਧੜੇ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ, ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਾਰਨਾ ਆਮ ਸੀ।

1947 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਅਤੇ ਜੰਗ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਭੈੜਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਝਗੜੇ ਕਰਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦਾ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅਗਵਾਕਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾ ਠਹਿਰੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਗਏ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੂਜਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਔਕੜਾਂ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਈਯਨ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣਗੀ ਦੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਮੈਨੂੰ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਲੈ ਜਾਣਗੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਈ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿਪਾਹੀ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ।' ਇਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪਤੀ ਬਦਲਦੀ ਰਹਾਂ।' ਇਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰੇ ਭਾਰਤ ਲਿਜਾਣ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋ? ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਰਹਿ ਕੀ ਗਿਆ ਹੈ?'

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮੁਜ਼ੱਫਰਾਬਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਜ਼ਾਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ

ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤੀ ਅਫ਼ਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਇਕ ਕੈਂਪ ਅਮੋਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਵਿਚ 1200 ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁੱਛੀ। ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮੇਂ ਇਕ ਹੀ ਬੰਦਾ ਨਿੰਤਰਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਸਨ ਅਕਾਲੀ ਚੱਕਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ।

ਅਕਾਲੀ ਚੱਕਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ (1892-1954) ਅਵੇਰਹਾ ਚੱਕਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਉਚੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਜ਼ੱਫਰਾਬਾਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 111 ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਦਾ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਗਏ। ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜੀ ਬਟਾਲੀਅਨ

ਕਰਾਈ। ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, 18 ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਇਕ ਜੀਪ ਭੇਜੀ। ਜਿਥੇ ਅਕਾਲੀ ਚੱਕਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਜਾਂਦੇ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਭੀੜ ਘੇਰਾ ਘੱਤ ਲੈਂਦੀ ਜਿਹਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗਾਰਦ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀ। ਅਕਾਲੀ ਚੱਕਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਚੱਕਰ ਲਾਏ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੇਸ ਸਨ, ਉਹਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਅਮਰ ਕੌਰ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਸੀ ਜਿਹਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਕੱਢਿਆ। ਫਿਰ ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਮੋਰ ਕੈਂਪ ਵਿਚੋਂ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ।

ਅਮੋਰ ਕੈਂਪ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਸਾਬਰ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਇਕ ਜਾਤੀ ਦੁੱਖ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਲੜਕੀ ਕੁਰਜ਼ਮ ਅਖ਼ਤਰ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ (ਭਾਰਤ) ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲੀ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ

ਅਕਾਲੀ ਚੱਕਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਰ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਅਮੋਰ ਕੈਂਪ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਚੱਕਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਰਹੇ। ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ, ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ, ਬਖਸ਼ੀ, ਗੁਲਾਮ

ਮੁਹੰਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਰਜ਼ਮ ਅਖ਼ਤਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਮੋਰ ਕੈਂਪ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਖੀਰ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ। ਕੁਰਜ਼ਮ ਅਖ਼ਤਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਮੂ ਫਿਰ ਜਲੰਧਰ ਆਏ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਡਿਪਟੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲੈ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਅਮੋਰ ਕੈਂਪ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲੈ ਆਏ।

ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੋਰ ਬੱਦਲਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਰਨਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਦੁਖੀ ਔਰਤਾਂ ਤੇ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੇਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਈਯਨ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਵਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਸਤ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਫਤਹਿ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਫਤਹਿ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸਿੱਖ ਕੁੜੀ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਮਰਨ ਵਾਸਤੇ ਭੱਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਵਾਇਆ ਕਿ 'ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਲੜਕੀ ਹੈਂ ਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਾਂਗਾ।' ਉਹ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਘਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ, ਵਟੂਟੀ ਅਤੇ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਕੱਢ ਲਿਆਇਆ ਤੇ ਸੌਂ ਖਾਧੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਸਮਝੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਮਹੀਨੇ ਘਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਅਖੀਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਚੀਫ਼ ਲਈਯਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਉਥੇ ਫਤਹਿ ਮੁਹੰਮਦ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਉਥੇ ਲੜਕੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਬਿਆਨ ਲਿਖਵਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਤਹਿ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਉਹਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੈ। ਸ. ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੜਕੀ ਜੋ ਫੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ. ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪੋਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਹੁਣਯੋਗ ਉਮਰ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਲੱਭਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਦਾਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਦਾਜ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਦਾਅ ਕੀਤਾ। ਦਾਜ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੂਟ ਕੇਸ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਦੀ ਫੋਟੋ 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਵਿਚ ਛਪੀ, ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ-ਸਵੀਟਸਟ ਰਵੇਜ਼।

ਡਾ. ਖੁਸ਼ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਤੇ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧੰਨਵਾਦ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਾਪ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ: ਲਵ ਇਜ਼ ਸਟਰੋਂਗਰ ਦੈਨ ਹੇਟ।

ਜਿਹੜੀ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਪੁੱਜੀ, ਉਹਦੇ ਉਹ ਗਾਈਡ ਬਣੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਜੰਗ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਉਹ ਫ਼ੌਜ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਬੀਤਾ ਚੁੱਕਿਆ। 1951 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਗੁਡਵਿਲ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਅਮੋਰ ਕੈਂਪ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਕਾਲੀ ਚੱਕਰ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਛੇਤੀ ਹੀ ਲਾਹੌਰ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਹਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਚੰਗੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਜਾਣੂ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ ਹੋਣ ਵਜੋਂ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਸੀਂ 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ' ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ 'ਚਉਪਈ' ਦੇ ਬੰਦਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਕਬਿੱਤ' ਦੇ ਬੰਦਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਂਗੇ। 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ' ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ' ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀ ਹਸਤੀ ਉਹ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਆਪ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਰਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸਦੀਵੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਭ ਹਸਤੀਆਂ ਉਸ ਇੱਕ ਹਸਤੀ ਦਾ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਾਟਕ ਦੀ ਸਵਾਂਗ ਰਚਨਾ, ਜਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ, ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਣੇ ਗਹਿਣੇ, ਬੀਜ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦਰਖਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਲ, ਘੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਇਸ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਵਿਚ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ:

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਬਾਜੀਗਰਿ ਜੈਸੇ ਬਾਜੀ ਪਾਈ॥
ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਭੇਖ ਦਿਖਲਾਈ॥
ਸਵਾਂਗ ਉਤਾਰਿ ਬੰਮਿਉ ਪਾਸਾਰਾ॥1॥
ਕਵਨ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸਟਿਓ ਬਿਨਸਾਇਓ॥
ਕਤਹ ਗਇਓ ਉਹੁ
ਕਤ ਤੇ ਆਇਓ॥1॥ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 7)
ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ' ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਿੱਤਾਂ ਵਿਚ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਰੂਪ, ਅਸਚਰਜ ਕਰਮ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਚੋਜ ਕਰਕੇ, ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ, ਸਰਬ-ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ, ਤੇ ਸਰਬਗ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਫਿਰਿ ਉਸ ਨੂੰ 'ਅਨੇਕ ਹੈ', ਫਿਰਿ ਏਕ ਹੈ॥' ਆਖ ਕੇ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ' ਯਾਨਿ ਇੱਕ ਅਦੁਤੀ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਤੇ ਸਿੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ 'ਫੁਰ' ਅਵਸਥਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਕਬਿੱਤ ਵਿਚ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਕਿਧਰੇ ਚੇਤਨ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਨੂੰ ਮਨੋਹਰ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਉਹ ਚਿੰਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬੇਛਿਕਰ, ਚੇਤਨਾ-ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਭਿਖਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੀਖ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦੂਸਰੀ ਤਰਫ਼ ਵੱਡਾ ਸਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮੰਗਣ ਤੇ ਦੌਲਤਾਂ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਵੱਡੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੌਲਤਾਂ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਵੈਦਿਕ ਮਰਯਾਦਾ ਭਾਵ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਕਤੇਬੀ-ਸਰਾ ਅਰਥਾਤ ਇਸਲਾਮਿਕ ਰੀਤ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਰਜ, ਤਮ ਅਤੇ ਸਤ ਤੋਂ ਵਿਰਕਤ ਹੋ ਕੇ ਤਿਆਗੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਅਪਰੰਪਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਰੂਪ ਧਾਰਿਆ ਹੈ:

ਕਤਹੁ ਸੁਚੇਤ ਹੁਇ ਕੈ
ਚੇਤਨਾ ਕੈ ਚਾਰੁ ਕੀਓ॥
ਕਤਹੁ ਅਚਿਤ ਹੁਇ ਕੈ
ਸੇਵਤ ਅਚੇਤ ਹੋ॥...
ਕਹੁ ਬੇਇ ਰੀਤਿ
ਕਹੁ ਤਾਂ ਸਿਉਂ ਬਿਪਰੀਤਿ॥
ਕਹੁ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ
ਕਹੁ ਸਰਗੁਨ ਸਮੇਤ ਹੋ॥1॥
'ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ' ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਹਾਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆਪਰ ਵਿਚ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਾਨ੍ਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਯਾਦਵ ਹੋਇਆ,

ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ-ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ-2

ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੰਦ੍ਰਾਵਲੀ ਨਾਮਕ ਗੋਪੀ ਨੂੰ ਛਲਿਆ, ਆਪਣੀ ਗੋਪੀ ਸਤਭਾਮਾ ਲਈ ਪਾਰਜਾਤ ਦਾ ਬ੍ਰਿਛ ਇੰਦਰ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਮੌਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਲਿਯੁਗ ਵਿਚ ਅਥਰਵ ਵੇਦ ਹੋਇਆ ਸਾਈਂ ਦਾ ਨਾਮ 'ਅੱਲ੍ਹਾ' ਪੈ ਗਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਵਸਤਰ ਪਹਿਨਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਤੁਰਕਾਂ ਅਤੇ ਪਠਾਣਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਪੈ ਗਿਆ:

ਜੁਜ ਮਹਿ ਜੋਰਿ ਛਲੀ ਚੰਦ੍ਰਾਵਲਿ
ਕਾਨ੍ਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੁ ਜਾਦਮੁ ਭਇਆ॥
ਪਾਰਜਾਤੁ ਗੋਪੀ ਲੈ ਆਇਆ
ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਮਹਿ ਰੰਗੁ ਕੀਆ॥
ਕਲਿ ਮਹਿ ਬੇਦ ਅਥਰਬਣੁ ਹੂਆ
ਨਾਉ ਖੁਦਾਈ ਅਲਹੁ ਭਇਆ॥
ਨੀਲ ਬਸਤ੍ਰ ਲੈ ਕਪੜੇ ਪਹਿਰੇ
ਤੁਰਕ ਪਠਾਣੀ ਅਮਲੁ ਕੀਆ॥(ਪੰਨਾ 470)

ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਉਹ ਜੱਫ਼ ਅਤੇ ਗੰਧਰਵ (ਇੰਦਰ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਗਵਈਏ ਅਤੇ ਸਾਜਿੰਦੇ) ਅਤੇ ਸ਼ੇਸਨਾਗ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਵਿਦਿਆਧਰ (ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਤੇ ਸਵਰਗ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਕਾਮਰੂਪ ਅਤੇ ਖੇਚਰ ਵੀ ਹੈ)। ਕਿਧਰੇ ਕਿੰਨਰ ਅਤੇ (ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਧੜ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਜੀਵ) ਕਿਤੇ ਪਿਸਾਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹੋ। 'ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ' ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਦੱਸਣ ਲਈ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅੰਡਰੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਲੋਂ ਹੀ ਬੇਅੰਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਕੇ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਮੰਤਰ ਦਾ ਗੁਪਤ ਜਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਤੁਰਕਸਤਾਨ ਦਾ ਵਾਸੀ ਹੋ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਨ (ਬਾਂਗ) ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਧਿਰੇ ਕੋਕ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਗਿਆਤਾ ਪੰਡਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਰਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਨੂੰ ਅਖੀਰਲਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਮੰਨਦੇ ਹੋ। (ਇਸਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਰਾਨ ਨੂੰ ਅਖੀਰਲਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਨੂੰ ਅਖੀਰਲਾ ਪੈਗੰਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ):

ਕਹੁ ਹੋਇ ਕੈ ਹਿੰਦੂਆਂ
ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਕੋ ਗੁਪਤ ਜਪਿਓ॥
ਕਹੁ ਹੋਇ ਕੈ ਤੁਰਕਾ
ਪੁਕਾਰੇ ਬਾਂਗ ਦੇਤ ਹੋ॥
ਕਹੁ ਕੋਕ ਕਾਬਿ ਹੁਇ ਕੈ
ਪੁਰਾਨ ਕੋ ਪੜ੍ਹਤ ਮਤਿ॥
ਕਤਹੁ ਕੁਰਾਨ ਕੋ
ਨਿਦਾਨ ਜਾਨ ਲੇਤ ਹੋ॥12॥

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਿਰਗੁਣ ਅਤੇ ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਦੋਵੇਂ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਅਫੁਰ, ਸੁੰਨ-ਸਮਾਧੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਅਤੀਤ, ਅਪਰੰਪਰ ਅਤੇ ਅਸੀਮ ਹੈ। 'ਫੁਰ' ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਰਾ ਦਿਸਦਾ ਸੰਸਾਰ, ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਉਸੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦਾਨਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਮਾਨ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਵਾਲੀ ਮੱਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਇੰਦਰ ਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਬਖਸ਼ੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇੰਦਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਦਵੀ ਚੁੱਪਚਾਪ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਆਪਣੀ ਇਸਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਪਰਾਈ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰੰਗ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹੋ (ਇਥੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗੋਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਥਾਵਾਂ ਵੱਲ ਹੈ)। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਾਰਕ ਰਚਨਾ ਬਹੁ-ਰੰਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਠੀਕ ਅਤੇ ਗਲਤ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਸਭ ਕੁੱਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਯੋਧਾ ਹੋ ਕੇ ਯੁੱਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪੌਣ-ਆਹਾਰੀ ਭਾਵ ਵਰਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜਲ-ਸਾਗਰ ਵਿਚ

ਮੌਤ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਦੇਵ-ਬੋਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਉਚਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਦੇਵੀ ਸਰਸਵਤੀ, ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਮਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਦੇਵੀ ਮੰਗਲਾ, ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੁਰਗਾ, ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਗੋਰੇ-ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੂਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਮਰਯਾਦਾ-ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਧਰਮ ਦਾ ਘਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਤਪੱਸਵੀ ਅਤੇ ਜਤ-ਸਤ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਤਿਆਗੀ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

ਕਹੁ ਧਰਮ ਧਾਮੀ ਕਹੁ
ਸਰਬ ਠਉਰ ਗਾਮੀ॥
ਕਹੁ ਜਤੀ ਕਹੁ ਕਾਮੀ

ਗੁਰਮਤਿ ਚਿੰਤਨ

ਕਹੁ ਦੇਤ ਕਹੁ ਲੇਤ ਹੋ॥
ਕਹੁ ਬੇਇ-ਰੀਤਿ
ਕਹੁ ਤਾਂ ਸਿਉਂ ਬਿਪਰੀਤਿ॥
ਕਹੁ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ
ਕਹੁ ਸਰਗੁਨ ਸਮੇਤ ਹੋ॥14॥

ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਤਾ ਵਿਚ ਜਟਾਜੂਟ ਰਸੀਆਂ-ਮੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਮਾਲਾ ਪਹਿਨੇ ਵੈਰਾਗੀ ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਯੋਗ ਸਾਧਨਾ ਵਾਲਾ ਯੋਗੀ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾ ਕਰੇ ਰਹੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕੰਨ-ਫਟੇ ਮੁੰਦਰਾਂ ਵਾਲਾ ਯੋਗੀ, ਹੱਥ ਵਿਚ ਡੰਡੀ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਨਿਆਸੀ ਬਣਿਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜੈਨੀ ਸਾਧੂ ਹੋ ਕੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਜੀਵ ਪੈਰ ਥੱਲੇ ਨਾ ਮਿੱਧਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਫੌਜ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਕਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਧਰੇ ਦੇਸ਼-ਕੌਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖੱਤਰੀ ਸੂਰਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਭਾਰ ਹੌਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਕਬਿੱਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਰਜਕ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਚਿਤਰਕਲਾ ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤਕਲਾ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਆਬਿ ਹਯਾਤ ਹੋ ਕੇ ਪੀ ਅਤੇ ਪਿਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਮਾਖਿਉਂ (ਸ਼ਹਿਦ), ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਗੰਨੇ ਦੇ ਰਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਕੀ ਬਣ ਕੇ ਪਿਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਹਾਂ ਸੂਰਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਅਤੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗ਼ਰੀਬ-ਮਸਕੀਨ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਨਾਢ ਮਾਇਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ। ਕਿਧਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਪੰਡਿਤ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਕਲੰਕ-ਰਹਿਤ (ਨਿਰਮਲ ਸਰੂਪ) ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਪਵਨ ਦੇਵਤਾ ਅਤੇ ਚੰਦਰਮਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਪੂਰਨ ਪਲੰਘ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜੀ ਹੋਈ ਸੇਜ ਹੈ ਭਾਵ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਨਿਚੋੜ, ਸੁੱਚ-ਸਫਾਈ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਦੇਵ ਧਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਹਿਲ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਮੰਦੇ, ਨਖਿੱਧ ਅਤੇ ਭੈਣੇ ਗੁਨਾਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਧਰਮ ਵਰਗਾ, ਧਰਮ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਪੌਣ-ਆਹਾਰੀ, ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਿੰਤਕ, ਜੋਗੀ, ਜਤੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਆਮ ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਾਜ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਿਰ ਤੇ ਛੱਤਰ ਝੁੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਤਿਆਗ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਮਿਰਗਛਾਲਾ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਛੈਲ-ਛਬੀਲੇ ਗਭਰੂ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਮੁਟਿਆਰ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਧੋਖੇ

ਅਤੇ ਨੱਗੀ ਵਾਲਾ ਵਜ਼ੂਦ ਵੀ ਹੈ:
ਕਹੁ ਪਉਨ ਹਾਰੀ
ਕਹੁ ਬਿੰਦਿਆ ਕੇ ਬੀਚਾਰੀ॥
ਕਹੁ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ
ਨਰ ਕਹੁ ਨਾਰਿ ਹੋ॥
ਕਹੁ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ
ਕਹੁ ਛਾਲਾ ਧਰੇ ਛੈਲ ਭਾਰੀ॥
ਕਹੁ ਛਕਵਾਰੀ
ਕਹੁ ਛਲ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋ॥17॥

ਕਿਧਰੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਵੀਣਾ ਆਦਿ ਸਾਜ਼ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਨੱਚਣ ਵਾਲੇ ਨਚਾਰ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਧਾਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਵੇਦ-ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਕ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਰਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਉਣ ਅਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਚਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਅਣਹੋਇਆ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਮਹਾਂ ਦਾਨੀ ਅਤੇ ਦਾਤਾ, ਸੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਨ, ਨਿਰਮਲ, ਦਵੈਬ-ਰਹਿਤ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਪ-ਰਹਿਤ ਭਾਵ ਸ਼ਾਂਤ-ਸਰੂਪ, ਅਰੂਪ (ਨਿਰਾਕਾਰ) ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਰੂਪ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਗੁਣ ਅਤੇ ਸਰਗੁਣ, ਪ੍ਰਗਟ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਪਰੰਪਰ ਹੋਣਾ ਦੋਹਾਂ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਦਾਤਾਰ, ਮਹਾਂਦਾਨੀ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਵਰਗੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਰੂਪ ਘਮੰਡੀ, ਹੰਕਾਰੀ ਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਿੰਤਕ, ਅਦੱਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਹੈ, ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਫਾਹੀ (ਭਾਵ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੁਆਨੀ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣਾ) ਅਤੇ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਕਾਲ ਭਾਵ ਸੰਘਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਲਈ ਪੀੜ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਭਾਵ ਰੱਬੀ ਚਰਚਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਵਾਲਾ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਹੈ (ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ)। ਕਿਤੇ ਨਾਦ ਦੀ ਗਰਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਭਗਤ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਵੇਦ ਰੀਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਮਰਯਾਦਾ (ਕਾਇਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਵੱਈਆ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਜਗਮਗਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਿਤੇ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਜਾਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਿਤੇ ਤਾਪ ਨੂੰ, ਤਪੱਸਿਆ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਜੋਗ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਛਲੀਆ ਬਣ ਕੇ ਛਲ ਰਹੇ ਹੋ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ (ਇਸ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ) ਸਰਬ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਬ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ, ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਲਗਦੇ ਹੋ (ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਦੀਵੀ ਸਰੂਪ ਹੈ):

ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਹੁ ਇਕਾਂਤੀ ਕੇ ਜਾਪ ਕਹੁ॥
ਤਾਪ ਕੇ ਅਤਾਪ ਕਹੁ ਜੋਗ ਤੇ ਡਿਗਤ ਹੋ॥
ਕਹੁ ਬਰ ਦੇਤ, ਕਹੁ ਛਲ ਸੇ ਛਿਨਾਇ ਲੇਤ॥
ਸਰਬ ਕਾਲ ਸਰਬ ਠਉਰਿ ਏਕ ਸੇ ਲਗਤ ਹੋ॥20॥
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਦਖਣੀ
'ਓਅੰਕਾਰ' ਵਿਚ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਹਰ ਕੋਈ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਹਿਰਦੇ ਰੂਪ ਪੱਟੀ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਨੇ ਮੱਲ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਬਵਿਆਪਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਸਭ ਥਾਂ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਪ੍ਰਭੂ ਨੇੜੇ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਹੁ
ਏਕੋ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਾਈ॥
ਏਕੰਕਾਰੁ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ
ਨਾਨਕ ਏਕੁ ਸਮਾਈ॥ (ਪੰਨਾ 930)

ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਕਿਹਾ

- (1) ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰਾ ਫੇਰੀ ਨਾਲ ਲੁਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।
- (2) ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਭਰਾਵੇ ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਆਪਾਂ ਬਾਹਰ ਰੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਕੌਮੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁੱਕ ਗਈਆਂ, ਫਿਰ ਬਾਹਰ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ? ਜਰਾ ਸੋਚੋ?
- (3) ਜੇ ਕੌਮੀ ਅਣਖ ਦੇ ਲਹੂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀ ਬੂੰਦ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧੜਕਦੀ ਹੈ, ਸੱਚੀ ਸਿੱਖੀ ਤੁਹਾਡੇ ਈਮਾਨ ਵਿਚ ਸਿਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਦ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਅੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਖਤੀ ਕੀਤੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮੀਅਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸੋਚੋ ਤੇ ਹੁਣੇ ਸੋਚੋ, ਕਰੋ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਕੁੱਝ ਕਰੋ। ਅੱਸੀ ਫੀ ਸਦੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਕੇਸ ਜੂਝੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਡੀ ਔਲਾਦ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੋਚੋ, ਹੋਰ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੋਗੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤਰ ਧੀਆਂ ਕੀ ਹੋਣਗੇ।
- (4) ਤਾਕਤ ਹੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਬਣ ਸੂਝ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- (5) ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਤੇ ਸੁੱਚੀ ਮਿਹਨਤ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦਾ ਹਾਲ ਫਕੀਰਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ।
- (6) ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿਹਨਤੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਪਾਸੇ ਲਾ ਦਿਓ, ਧੂੜਾਂ ਪੁੱਟ ਦੇਵੇਗੀ। ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਰੁਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਝੋਕ ਦੇਵੋ, ਫਾਂਸੀਆਂ ਤੋੜ ਦੇਵੇਗੀ।
- (7) ਜਦੋਂ ਸਾਗਰ ਦੀ ਚਿੰਘਾੜਦੀ ਲਹਿਰ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਧ ਢਾਹ ਦੇਵੇ, ਬਚਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਘਰ ਵੀ ਨਹੀਂ।
- (8) ਸਾਰੇ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਅੰਨੇ ਹੋ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਠੇਡੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- (9) ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ? ਆਮ ਸਿੱਖ ਨੇ ਕਦੀ ਸੋਚਿਆ ਹੈ?
- (10) ਤੁਰਿਆਂ ਹੀ ਵਾਟ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (11) ਜਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਮਿਹਨਤ, ਦਲੇਰੀ, ਸੂਝ ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਲੈਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
- (12) ਜਿੱਥੇ ਚਾਹ ਉਥੇ ਰਾਹ।
- (13) ਸੱਚੇ ਮਾਰਗ ਚਲਦਿਆਂ ਉਸਤਤ ਕਰੋ ਜਹਾਨ।
- (14) ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਕਰ ਕੇ ਉਠੋ, ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਆਵੇਗੀ।
- (15) ਸੁਸਤੀ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਤਿਆਗੇ ਬਿਨਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ।
- (16) ਗੱਲ ਜੋਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਜੁਗਤ ਜੋਤਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।
- (17) ਸਾਂਝਾ ਹੱਕ, ਸਾਂਝੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (18) ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਦਾ ਲਲਕਾਰਾ ਦਿੱਤਿਆਂ ਜਜ਼ਬਾ ਉਬਾਲਾ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।
- (19) ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਜੋ ਗੱਦਾਰੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹਨ।
- (20) ਕੌਮੀ ਵਿਰਾਸਤ ਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਤ ਕਦੋਂ ਬਲਵਾਨ ਹੋਏ।
- (21) ਸਾਡੁਸਤੀ ਜਦ ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਮੱਤਾਂ ਮਾਰ ਘੱਤਦੀ ਹੈ।
- (22) ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਕਸਰ ਸਿਰ ਮੁੰਨੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- (23) ਪੰਥ ਦਰਦੀਉ! ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਾਲੀ ਵਫਾ (ਕੁੱਤੇ ਝਾਕ) ਦਾ ਖਹਿਤਾ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰੋ।
- (24) ਜੋ ਹਾਲਤ ਗੋਰਿਆਂ ਅਫਰੀਕੀ ਹਬਸੀਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਡੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਕਰੇਗਾ।
- (25) ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਗੋਰੇ ਕਲਚਰ ਨੇ ਚੁੰਭ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਨੇ ਹੱਡ ਨੰਗੇ ਕਰ ਦੇਣੇ ਹਨ।
- (26) ਘਟਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਮਾਰ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਂਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਪ੍ਰੇਸ਼ਕਾਰ-ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ

ISBN # 978-0-9781624-9-8

ਬਿਖੜੇ ਸਫਰ ਦਾ ਆਰੰਭ

ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨ੍ਰਿਤਕੀ ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ

ਅੱਥਰੇ ਕਵੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਝਮੇਲਾ

ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ ਨੇ ਰੂਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਾਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਭਾਵਕ ਸਬੰਧ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਟੇਜ ਸਜਾਵਟ ਦੇ ਮਾਹਰ ਡੇਵਿਡ ਕਰੈਗ ਅਤੇ ਕਰੋਡਪਤੀ ਪੈਰਿਸ ਸਿੰਗਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਾਦੀ ਵਰਗੇ ਸਬੰਧ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਰਸਮੀ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਏ। ਪੈਰਿਸ ਸਿੰਗਰ ਤਾਂ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਵੀ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ

■ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

ਪਰ ਡੰਕਨ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸਨ ਪਰ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਨਮੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਘ੍ਰਿਣਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਉਂਜ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਖਦੀ ਸੀ ਕਿ 'ਮੈਂ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੱਝਣਾ', ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਗੇਈ ਯੈਸਨਿਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਉਸ 'ਤੇ ਮੋਹਤ ਹੋ ਗਈ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਬੀਬੀ ਰਾਣੀ, ਤੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਕੁਝ ਹੈਂ ਤੇ ਕਰਦੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ, ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਣ ਹਾਕੀ ਹੋਈ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, "ਮੈਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬੇਵਕੂਫੀ ਭਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ (ਪਤੀ) ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਲੰਘਾ ਸਕਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ 'ਆਜ਼ਾਦ ਅਮਰੀਕਾ' ਦੇ ਦੋ ਹੱਟੇ-ਕੱਟੇ ਪੁਲਿਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹੋਟਲ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ,

ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਸਿਆਣੇ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਤੇ ਇੰਨੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਘੋਟੂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮੈਂ ਸ਼ਾਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।" (ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਸਪੀਕਸ, ਪੰਨਾ-130)

ਇਸ ਅਣਚਾਹੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਾਰਨ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਨ੍ਰਿਤ ਸਕੂਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੀਕ ਵਿਸਰ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਵਕਤ, ਪਿਆਰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲੰਘਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਡੰਕਨ ਦੀ ਉਮਰ ਬਤਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਯੈਸਨਿਨ ਦੀ 24 ਸਾਲ। ਯੈਸਨਿਨ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸਨ ਪਰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ ਤੇ ਬਾਂਕਾ ਜਵਾਨ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ ਤੇ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੀ ਕਦੀ ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਦੌਰੇ ਵੀ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਸੁਨਹਿਰੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਕਵੀ ਲਈ ਡੰਕਨ ਵਰਗੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਲੈਣਾ ਕੋਈ ਔਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸ਼ੁਭ-ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਹ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, "ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿਰ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਵਾਲ ਪੁੱਟਣ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ...ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਮਰੂਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਮੇਰੀ ਨਿੱਕੇ ਪੁੱਤਰ ਪੈਟਰਿਕ (ਮਰਹੂਮ) ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ? ਪੈਟਰਿਕ ਨੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਇਸੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ ਤੇ ਕੀ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਦੁਖੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ?"

ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਜਾਣੂ ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਸ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਵੀ ਡੰਕਨ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਯੈਸਨਿਨ ਨੇ ਹੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਯੈਸਨਿਨ ਨੂੰ ਡੰਕਨ ਨੇ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਛੇਤੀ ਹੀ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਯੈਸਨਿਨ ਰੂਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਕਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਗਲ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਸੀ। ਯੈਸਨਿਨ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਿੰਬਵਾਦੀਏ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਿੰਬਵਾਦੀ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ ਵੀ। ਅਰਾਜਕਤਾ ਦੇ ਹਾਮੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਯੈਸਨਿਨ ਦੇ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਲੱਤਾਂ ਟਿਕਾਈ ਬੈਠਾ ਸੀ। 'ਅੱਧੀ ਤੇਰੀ ਆਂ ਮੁਲਾਹਜ਼ੇਦਾਰਾਂ, ਅੱਧੀ ਆਂ ਗਰੀਬ ਜੱਟ ਦੀ।' ਉਹ ਬਾਲਸ਼ਵਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿੰਬਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ। ਹਾਲੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੁਣੀ। ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤੇ ਸਭ ਦਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ।

ਡੰਕਨ ਬਹਾਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵਿਆਹ ਯੈਸਨਿਨ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਦਿਲ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਮਿਲਣੀ ਵੇਲੇ ਹੀ ਦੇ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਭਲਾ ਉਹ ਨੂੰ ਕੀ ਲੋੜ ਪਈ ਸੀ ਕਿ ਯੈਸਨਿਨ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਫਿਰੇ। ਉਹ ਯੂਰਪ ਵਿਚੋਂ ਖਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਰੂਸ ਆਈ ਸੀ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨ੍ਰਿਤ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਸੋਹਣੇ-ਸੁਨੱਖੇ ਬਾਕੇ ਗੱਭਰੂ ਨੂੰ ਪੱਟਣ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕਿਹੜੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੀ। ਬੱਸ, ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ ਦੀ ਟੁਕ, 'ਫਸ ਗਏ ਤੇ ਫਿਰ ਕੀ ਫਟਕਣ।' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਿਚ ਮਧਹੋਸ਼ ਹੋਈ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭੱਜਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭ ਰਿਹਾ। ਯੈਸਨਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਵੀ ਕੱਢਦਾ ਸੀ ਤੇ ਚੁਪੇੜਾਂ ਵੀ ਮਾਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਡੰਕਨ ਸਭ ਕੁਝ ਝੱਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਖਰ ਕਿਉਂ?

ਇਸ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਕਸਿਮ ਗੋਰਕੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰੋਮਾਂ ਰੋਲਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, "ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਇੰਜ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਪੇਟੂ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਰਸ-ਭਰੀਆਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ

ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇ-ਵਾਹ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਜਿਵੇਂ ਪਾਖੰਡੀ ਤੇ ਈਰਖਾਲੂ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ 20 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੁੰਡਲਦਾਰ ਵਾਲ ਇੰਜ ਸੋਖੀ ਨਾਲ ਝਟਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਗੋਦਬਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਲੀ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੋਸਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀਣ ਲਈ ਵਾਈਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲਹੂ ਚੁਸਦੀਆਂ ਸਨ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਡੁੱਬੇਗਾ, ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਗੀਤਕ ਮੌਲਿਕ ਕਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਗੁੰਝਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ ਸੀ। ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਪੂਰਵ ਗਿਆਨ ਕਾਰਨ

ਛੇਤੀ ਹੀ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਯੈਸੇਨਿਨ ਰੂਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਕਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਗਲ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਸੀ। ਯੈਸੇਨਿਨ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬਿੰਬਵਾਦੀਏ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਿੰਬਵਾਦੀ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ ਵੀ। ਅਰਾਜਕਤਾ ਦੇ ਹਾਮੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਿਨ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵੀ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਚੱਕਰ ਮਾਰੂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੁਖਾਂਤਕ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਹੁਦਾ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਮੈਂ ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ
ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਲਿਆਵੇਗੀ
ਪਰ ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ
ਤਬਾਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈ।
ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ
ਕਿ ਪਿਆਰ ਕੋਈ ਰੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,
ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਖਬਰ ਸੀ
ਕਿ ਇਹ ਪਲੇਗ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਉਹ ਆਈ, ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ
ਪਲਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤੱਕਣ ਲੱਗੀ
ਤੇ ਇਸ ਗੁੰਝੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਗਈ।
(ਮੈਕਸਿਮ ਗੋਰਕੀ, ਜਿਲਦ-10,
ਪਰਾਗਰੈਸ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਮਾਸਕੋ-1982,
ਪੰਨਾ-366)

ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਯੈਸਨਿਨ ਨੇ ਡੰਕਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ੀਲ ਕਵੀ ਸੀ, ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਮੇਰੀਮਾਨ ਗੋਡ ਇਸ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, "ਯੈਸਨਿਨ ਦਾ ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਭਾਰੀ ਜਿਹੀ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਰੰਗੇ ਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸੁੰਦਰ ਔਰਤ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਮਾਸਕੋ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਤੁਰਨ ਵਿਚੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਕਾਅਵਾ-ਘਰਾਂ, ਸੰਗੀਤਕ

ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ ਤੇ ਸਰਗੇਈ ਯੈਸੇਨਿਨ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਬੀਏਟਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਉਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੈਸਨਿਨ ਡੰਕਨ, ਡੰਕਨ ਯੈਸਨਿਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।"

ਡੰਕਨ ਨੇ ਯੈਸਨਿਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧ ਜੋੜ ਕੇ, ਕਈ ਵਾਰ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਅਤੇ ਚੁਪੇੜਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਖਾਧੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਕੁੱਤੀ ਤੀਕ ਵੀ ਆਖਵਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਯੈਸਨਿਨ ਨੇ ਬੇਹਿਸਾਬ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ-ਪੀ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਅਰਥਾਤ ਫਰਵਰੀ 1922

ਨੂੰ ਵੀ ਪੈ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, "ਜਿਹੜੇ ਨੋਟਿਸ ਤੁਸਾਂ ਛਾਪੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।"

ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਡੰਕਨ ਔਖੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਾਮਰੇਡ ਲੂਣਾ ਚਾਰਸਕੀ ਨੂੰ ਤਲਖ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ, "ਪਿਆਰੇ ਕਾਮਰੇਡ, ਮਰਯਾਦਾ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਹੱਦਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?" (ਪੀਟਰ ਕੁਰਬ-ਪੰਨਾ 437)

ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਜਾਣ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਯੈਸਨਿਨ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਵੇ। ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਕਿ ਯੈਸਨਿਨ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ੀਲ ਨੌਜਵਾਨ ਕਵੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਲੇ, ਤੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਸਿਆਣੇ ਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਦੇ ਟੂਰ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਨ੍ਰਿਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਰ ਭੇਜੀ।

ਯੂਰਪ ਜਾਣ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਯੈਸਨਿਨ ਬਾਰੇ ਕਈ ਅੜਚਣਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਡੰਕਨ ਅਤੇ ਯੈਸਨਿਨ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੁੰਡੀ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਅੜਚਣ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਡੰਕਨ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣੀ। ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅੜਚਣ ਸਬੰਧੀ ਕਾਮਰੇਡ ਲੂਣਾ ਚਾਰਸਕੀ ਦੀ ਰਾਏ ਪੁੱਛੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਕਿਹਾ, "ਉਸ ਲਈ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਤਰੇ ਹੋਣਗੇ। ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਉਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ ਦਾ ਪਤੀ ਹੋਣਾ।" ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਕਸਿਮ ਗੋਰਕੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਡੰਕਨ ਦੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ, "ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬੇਵਕੂਫੀ ਭਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਕਲਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ।"

ਇਹ ਵਿਆਹ 2 ਮਈ 1922 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਯੂਰਪ ਜਾਣ ਲਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆ ਗਿਆ, "ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਲਈ ਛੱਡ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਅਗਸਤਿਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਹੋਸ਼-ਹਵਾਸ ਨਾਲ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹਾਂ।" -ਆਈਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ।

ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪਾਂਧੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਫਤਗੂ

ਚੱਲ ਸੋ ਚੱਲ

ਸ਼ਮੀਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰੌਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਹੈ। ਉਹ ਕਥਾਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰ ਵੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਹੀ ਉਸ ਦਾ 'ਓ ਮੀਆਂ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਨਵ-ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਤੋਂ 15-20 ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਬੰਦਾ ਘੱਟ ਲੱਭਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਖਾੜਕੂ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਹਿਨੁਮਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਪੱਖੀ ਸੌੜੀ ਸੰਕੀਰਨ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਘੁਟਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਲੱਭ ਲੈਣ ਦੇ ਸਭ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੀ ਸ਼ੰਕਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੇਸ਼ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾਏ ਉਸ ਵਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਐਲਾਨਨਾਮਾ:

ਸ਼ਮੀਲ

ਜਦ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਨੇ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਪੂਰੀ ਸਭਿਅਤਾ ਸੱਚ ਦੀ ਭਾਲ ਮਗਰ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਦਮੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਸੱਚ ਰੱਬ ਲੱਭਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਗਿਆਨ ਮਾਰਗੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਰੂਪ। ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਸੱਚ ਦੇ ਇਸ ਆਖਰੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਸਮਝਣ ਲਈ ਆਦਮੀ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ-ਕੀ ਕੀਤਾ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ੇਅਰ ਹੈ ਨਾ “ਤਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਰੇਤ ਦੀ ਬਣਿਆ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਤੈਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਲਈ” ਉਤੇ ਫੇਰ ਆਦਮੀ ਨੇ ਸੱਚ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਈਜਾਦ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦੀਆਂ ਬੁਰਜੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬਹੁਤ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਝਾਕਿਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਜਾਣੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੋਨੇ ਫਰੋਲ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਂਤਤਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਰੱਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ

ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।

ਆਖਰੀ-ਸੱਚਾਈ ਲੱਭਣ ਤੇ ਉਸ ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਵਾਦੀ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਆਦਤ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਉਰੂ ਉਹ ਖੜ੍ਹਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸੱਚਾਈਆਂ ਦਾ ਇਹ ਮਲਾਹ ਜਦ ਵੀ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਅਥਾਹ ਸਾਗਰਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਿਰੇ ਲੱਭਣ ਹੀ ਤੁਰਿਆ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮਾੜੇ-ਮੋਟੇ ਟਾਪੂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਏ, ਉਥੇ ਹੀ ਐਵਰੇਸਟੀ ਝੰਡੇ ਗੱਡ ਦਿੱਤੇ। ਬੰਦੇ ਦੀ ਇਹ ਆਦਤ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਖਹਿਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ।

ਬੌਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਕ ਮੂਲ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਨੇ ਸਮਝ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਹਰ ਆਦਮੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਅਸਲ ਤੱਤ ਦੀ ਗੱਲ, ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹਰ ਆਦਮੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ

ਇਕੋ ਬੌਧਿਕ, ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਆਣਾ ਆਦਮੀ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਆਣੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਵੀ ਤਾਂ ਸਿਆਣਪ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਣੇ ਤੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਹੀ ਸਿਆਣਿਆਂ ਤੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਸਿਆਣੇ ਤੇ ਮਹਾਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤ੍ਯੁਤ ਕਰਦੇ ਲੱਗਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸੋਚ ਬਦਲਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਉਹ ਨਿੱਤ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਦਾ। ਸੋਚ ਦੇ ਬਦਲਣ ਤੇ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਅਮਲ ਵੀ ਇਕ ਖਾਸੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਖੇਡ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਜਿਸ ਵੀ ਪਤਾਅ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸੱਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀਆਂ ਇਹ ਪੈੜਾਂ ਛੱਡਦਾ ਆਦਮੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸਿਰਾ ਹੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਆਖਰੀ ਸੱਚਾਈ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਅਗਾਂਹ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਉਰੂ ਖੜ੍ਹਾ ਹਾਂ। ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਹ ਬਿਰਤੀ ਹੀ ਸਭ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ। ਉਂਜ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਆਦਮੀ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹਾ-ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਿਆਸੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕੁਝ ਅਦਾਵਾਂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੌਧਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਆਕਰਸ਼ਕ ਨਾਅਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਸਲਨ “ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਕ ਲਗਾਤਾਰ ਤਲਾਸ਼ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਅੰਤਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।” “ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।” ਹਰ ਬੌਧਿਕ ਆਦਮੀ ਲੀਡਰਾਂ ਵਰਗੀ ਨਿਮਰਤਾ ਵਰਤਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਾ ‘ਵਿਦਿਆਰਥੀ’ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਬਦਲ

ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੌਧਿਕ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਮਾਡਰਨ ਪੰਥਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਧਰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬੌਧਿਕ ਆਦਮੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਕੋਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਤੇ ਆਖਰੀ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਹ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਰ ਝਾਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਮੂਲ ਰੋਗ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਸਿਆਣਾ ਤੇ ਸਹੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਬੰਦਾ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬੰਦਾ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਹੀ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਵੀ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੌਧਿਕ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੋਚਣ-ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਹੰਕਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦਾ ਮੂਲ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚ

ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਹ ਆਦਤ ਸਾਰੇ ਟਕਰਾਵਾਂ, ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਪਾਸਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਆਦਮੀ ਅੰਦਰੋਂ ਇਹ ਤਲਾਸ਼ ਤੇ ਭਾਵਨਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅੰਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੱਚ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਜਨੂਨ ਹੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਸਿਰਾ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਦਾ ‘ਨੇਤਿ-ਨੇਤਿ’ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵੀ ਅੰਤ ਹੈ। ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਇਕ ਪੱਖ ਸੱਚ ਦਾ ਗਾਜ਼ੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅੰਤ ਸਮਝੀ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਹੁੰਚਾਂ ਨਿਰੀਆਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਹਨ ਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਵਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿਚ

ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਮਾਰਗ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਅਪਨਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਵਿਹਾਰਿਕਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕੋ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਨੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਕਲ੍ਹਾ-ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਹ ਬਿਰਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਆਦਮੀ ਗਰੁਪ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਚਾ, ਸਹੀ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਰਨ-ਮਾਰਨ ਦੇ ਰਾਹੋਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਸਿਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਕੀਆਂ ਕੋਲ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸਿਰੇ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੱਚ ਹਨ, ਕੋਈ ਇਕ ਅੰਤਮ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਅੰਤਮ ਸੱਚਾਈ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਚੋਂ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਹੋਂਦ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਨੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੁਕਤੀ ਪਾ ਲਈ, ਉਸ ਦਿਨ ਇਕ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦਾ ਉਦੈ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਗੋਰਵ ਨਾਲ ਤਕਾਂਗੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਵਾਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਬਰਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਰਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਰਗਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਫੈਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹਉਮੈ, ਨਫਰਤ ਤੇ ਟਕਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਤੇ ਉਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸੱਚਾਈਆਂ ਦੇ ਪਾਂਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਗਾਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਗਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਦਾਹੜੇ ਲੰਮੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ?

ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ*

ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਨ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਅਜੇ ਹੋਰ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵਕਤ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ, ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੇਚੀਦਾ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸੰਤ ਜਾਂ ਜਥੇ, ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਹੜੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਸਨ ਪਰ ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਹੜੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੰਚ ਦੇ ਇੰਚ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦਾਹੜੇ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਦੁੱਗਣੇ-ਤਿੰਗਣੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਦੇ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹਾਂ:

ਸੇ ਦਾਹੜੀਆਂ ਸਚੀਆਂ

ਜੇ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਗੀਨ॥

ਅਤੇ

ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰਾ॥

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਸਾਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ ਕੌਣ? ਜ਼ਰਾ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਾਹੜੇ ਇੰਨੇ ਸਟਾਈਲ ਨਾਲ ਸਜੇ-ਫੱਥੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਪੇਂਟਰ ਨੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਦਾਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੋਲਾਈ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਫ਼ਾਚੱਟ ਨਮੂਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ

ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਸਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਾਹੜੇ ਅੱਜ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹਨ, ਉਮਰ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਦਾਹੜੇ ਦੇ ਕੇਸ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਮਜ਼ਾਲ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਸੰਤ ਅਤੇ ਰਾਗੀ ਮੁੰਡੇ 25 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 45 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਹੜਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਕਿੱਥੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ? ਬੁਝਾਪਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਢੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਦਾਹੜਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਲਾ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੱਸਣਗੇ? ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾਤਾ ਹਨ!

ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੀ। ਮੇਰੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਪਿਤਾ ਜੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਵਰੋਸਾਏ ਹੋਏ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਦਰਗਾਹਾ ਸਿੰਘ ਜੀ 50 ਸਾਲ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਕੀਰਤੀਨੀਏ ਰਹੇ, ਤੇ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਲਾਲਮਈ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਦਾਹੜਾ ਸੀ ਕਿ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਿਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲਈ ਬਰਤਨ ਲੈਣ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨ। ਜਦ ਪਿਤਾ ਜੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਿੰਘ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਤੁਰੇ ਆਉਂਦੇ ਇਕ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੇਸ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸਨ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਦਾਹੜਾ ਸੀ, ਨੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ-ਸਪਾਟ ਲੰਮੇ ਪੈ ਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਡੰਡੋਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤੀ।

ਪਿਤਾ ਜੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਖਿਆਲ ਵਿਚ

ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਝੱਟ ਦੇਣੀ ਉਸ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਡਿੱਗ ਪਏ ਹੋ; ਤਾਂ ਉਹ ਭਲਾ ਇਨਸਾਨ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮੈਂ ਡਿੱਗਿਆ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਇੰਨੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦਾਹੜੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਡੰਡੋਤ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤੇ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਵੀ ਸਫਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਸਤਿਕਾਰ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ

ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਜੁੜ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਵੀ ਵਗ ਤੁਰਿਆ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਆਖਿਆ, “ਮੇਰੇ ਸੋਹਣੇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀਉ! ਕਿੱਥੇ ਆਪ ਜੀ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਨਿਮਾਣਾ ਅਤੇ ਨਿਤਾਣਾ ਜਿਹਾ ਤੁੱਛ ਸੇਵਾਦਾਰ? ਇਹ ਤਾਂ ਸਭ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸੋਹਣੇ ਸਰੂਪ ਦੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਹਨ।”

ਸੋ, ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਆਖਾਂਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵਾਂਗ ਵਰੋਸਾਏ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਗੁਰੂ ਕੀਰਤਨੀਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਲੰਮੇ ਅਤੇ ਭਰਵੇਂ ਦਾਹੜੇ ਸੁਸ਼ੋਭਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜਮਾਤ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਪਾਸੇ ਟੁਰ ਪਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪੁੱਛੇ? ਅੱਜ ਆਮ ਬੰਦਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਹਨ? ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਧਾਰਮਿਕ ਦਿਸਦੇ ਤਾਂ ਹਨ, ਅੰਦਰੋਂ ਧਰਮ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਮਾਡਰਨ ਅਤੇ ਆਚਰਨਹੀਣ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ!

ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਹ ਸੰਤ ਅਤੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਜਥਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿਉਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਿਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਲੰਬੇ ਦਾਹੜਿਆਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਜ਼ਤਾਂ ਘੱਟ ਜਾਣਗੀਆਂ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਦਾਹੜਿਆਂ ਨਾਲ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ

ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਡਰ-ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ? ਮੈਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗੀ ਕਿ ਜ਼ਰਾ ਖਿਆਲ ਨਾਲ, ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਦਾਹੜਿਆਂ ਦੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ; ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਗਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਈ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਾਂ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਮਾਲਮਾਲ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤਾਂ ਆਪ ਲੜ-ਲੜ ਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦਾਅ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਵੀ ਚਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਟਾਈਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਵੱਲ ਖਿਆਲ ਦੇਣ। ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਸੋ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਹਰ ਸਿੱਖ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਹਿੰਮਤ ਕਰੇ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਾਗਣ, ਤੇ ਜਾਗ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪ ਸੰਭਾਲਣ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਚਾ ਅਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਵੀਹ ਬਿਸਵੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਇਕੀ ਬਿਸਵੇ; ਫਿਰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ, ਲੀਡਰ ਜਾਂ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪ ਕੁਤਿਕੀਆਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਪਏ ਹਨ। ਸੋ, ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਓ! ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ।

ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਰੱਬ ਦੀ ਭੰਨੇ ਬੇਈਮਾਨ।

*ਫੋਨ: 916-687-3536

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ

ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਐ ਕਿ ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਕੀ ਐ, ਤੀਵੀਂ ਤਾ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਐ, ਗੁੱਤਾਂ ਫੜ ਕੇ ਦੇ ਘੋਸਲੇ ਮਾਰੇ ਤੇ ਗਰਦ ਝਾੜ ਦੇਓ, ਫੇਰ ਕੰਨ 'ਚ ਪਾਈ ਨੂੰ ਰੜਕਦੀ, ਅਸਲ 'ਚ ਏਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਜੋਰਾਵਰ, ਚੰਦਰੀ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਈ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਸਕਤੀ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਰੋਗ ਦਾ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਫੱਟੇ ਵੈਦ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਡੰਗਿਆ ਬੰਦਾ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਮੰਗਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾ'ਰਾਜ 'ਜੀ' 'ਜੀ' ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਆ ਜਾਂਦੀਐਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤੈ ਸੂਰਜ ਕਿਹੜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਚੜ੍ਹਦੈ? ਜੇ ਕਿਤੇ ਮੇਰੀ ਤੀਵੀਂ ਵਰਗੀ ਪੱਲੇ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਜੇ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਫਾਟ ਕਰ ਕਰ ਨਾ ਉਠਦੇ, "ਹਾਏ ਨੀ ਐਮਤੀਏ, ਖਾ ਲਏ ਡੈਣ ਨੇ!" ਤੇ ਨਾਲੇ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ-ਚੜ੍ਹ ਕੁਕਦੇ, "ਵੇਖਿਓ ਉਇ ਲੋਕੋ ਕਿਤੇ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਵੜਦੇ, ਮਾਰੇ ਜਾਓਗੇ..."

ਅਸਲ 'ਚ ਮਾ'ਰਾਜ ਹੱਥ ਰਲ ਕੇ ਈ ਧੋਤੇ ਜਾਂਦੇ ਐਂ। ਜੇ ਬੰਦਾ ਵੀ ਜੋਰਾਵਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੁਸ਼ ਟਿਕਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦੈ, ਪਰ ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਕੋਹੜੀ ਹੋਵੇ ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਦਾ ਮਾਰਿਆ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਓਹੋ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਐ ਅਖੇ, ਇੱਕ ਕਾਣੀ ਸੀ ਉਤੋਂ ਕਣ ਪੈ ਗਿਆ। ਕੁਸ਼ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨੋਂ ਘਰੇ ਤੰਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਉਹ ਈ ਛਿਲਕਾਂ ਦੇ ਉਠ ਰਹਿ ਗਏ, ਉਤੋਂ ਤੀਵੀਂ ਸੱਕਤੀ ਬਿਆ ਗਈ, ਤੁਸੀਂ ਸਿਆਣੇ ਓ, ਫੇਰ ਘੜੇ ਦੇ ਵੱਟੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਈ ਹੋਣੀ ਸੀ ਨਾ!

ਕੀ ਲੈਣੈ ਮਾ'ਰਾਜ ਰੋਣੇ ਰੋ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਗੱਲਾਂ ਛੋੜ ਲਈ-ਦੀਐਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਗੰਢੇ ਦੇ ਫੋਲਕਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਉਧੋੜਣੇ ਪੈਂਦੇ ਐ। ਦੁਖੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵੀ ਮਾ'ਰਾਜ ਕੋਈ ਦੁਖੀਆ ਈ ਸੁਣਦੈ, ਜੀਹਨੂੰ ਕਦੇ ਤੱਤੀ ਵਾ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਉਹ ਅੱਗ ਦਾ ਸੇਕ ਕੀ ਜਾਣੇ? ਪਰ ਦੁੱਖ ਵੀ ਭੁੱਬਲ ਵਾਂਗੂੰ ਫਰੇਲੇ ਤੋਂ ਈ ਠੰਡੇ ਹੁੰਦੇ ਐ ਮਾ'ਰਾਜ, ਏਸ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਬੰਦਾ, ਦਰਖਤਾਂ ਕੋਲੇ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਰੇ ਪੈਂਦੈ।

ਵਿਆਹ!...

ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛਦੇ ਓ ਮਾ'ਰਾਜ, ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਪਟੜੀ-ਫੇਰ ਹੁੰਮਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੀ। ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਰੁਪਈਆ ਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਇਆ ਸੀ-ਰੋਕ, ਥੜੀ ਜਿਡੀ ਵੇਰੀ ਮਾ'ਰਾਜ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਰੁਪਈਆਂ ਦੀ!... ਬਾਕੀ ਜਿਹੜਾ ਉਤਲਾ ਖਰਚ, ਉਹ ਅਲਹਿਦਾ। ਓਦੋਂ ਦਾ ਕਰਜਾ ਲਿਆ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਤਰਿਆ। ਅਖੀਰ ਅੱਧੀ ਜਮੀਨ ਬੈ ਕਰਕੇ ਖਹਿੜਾ ਛੁੱਟਿਆ। ਜੇ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਖੂਹ 'ਚ ਗਿਆ, ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਗਿੱਲੇ ਗੋਹੇ ਵਾਂਗੂੰ ਧੁਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਐਂ!...

ਵਿਆਹ ਮਾ'ਰਾਜ ਹੋ ਗਿਆ!

ਆਵਦਾ ਜਹੂਰਾ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਾਡੀ ਪਰਧਾਨੋ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਈ ਵਿਖਾ 'ਤਾ ਸੀ, ਵੈਂਗਣੀ ਦੇ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਉਘੜ ਪਿਆ। ਜਿਦੋਂ ਸਾਡੀ ਦਿਹਲੀ ਅੰਦਰ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਓਦੋਂ ਈ ਨਾਸਾਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਕਦੇ ਆਖੇ ਹਮ ਕੇ ਗੰਦੇ ਘਰ ਸੇ ਮੁਸ਼ਕ ਆਉਂਦੈ, ਕਦੇ ਆਖੇ ਹਮ ਨੂੰ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਲ ਸੁਆਦ ਨਹੀਂ ਲਗਤੀ। ਖੂਹ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਦੀ ਕੇ ਹਮ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਐ, ਗੋਹਾ ਕੂੜਾ ਕਰਦੀ ਦੀ ਕੀਮਖਾਧ ਲਿਬੜਤੀ ਐ-ਬਸ ਮਾ'ਰਾਜ ਗੱਲਾਂ ਈ ਰਾਜੇ ਰਾਣਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਰਿਆ ਕਰੇ। ਅਸੀਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਿੱਧੇ-ਪੱਧਰੇ ਬੰਦੇ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਪਤੈ ਕਬੀਲਦਾਰੀ 'ਚ ਰੁੱਖਾ-ਮਿੱਸਾ ਵੀ ਖਾਣਾ ਪੈਂਦੈ, ਪਾਟਿਆ ਪੁਰਾਣਾ, ਪਹਿਨਣਾ ਵੀ ਪੈਂਦੈ ਤੇ ਫੇਰ ਇਹੋ ਜੇਹੀਆਂ ਫੈਲ-ਸੂਫੀਆਂ ਜਟ-ਬੂਟਾ ਦੇ ਘਰੀਂ ਕਦੋਂ ਪੁਗਦੀਐਂ? ਮੈਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ ਬਥੇਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਭਾਗਵਾਨੇ ਇਉਂ ਨੀ ਘਰ ਵਸਣਾ, ਪਰ ਉਹ ਮਾ'ਰਾਜ ਗੱਲ ਈ ਨਾ ਸੁਣੇਂ ਆਖੇ, ਸਹੇ ਦੇ ਚੋਬੀ ਲੱਤ ਈ ਹੈ ਨੂੰ!

ਲੋ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੈਂ ਬਾਪੂ ਕੋਲੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨੂੰਹ ਦੇ ਚਾਅ 'ਚ ਭੁੱਜੇ ਪੈਰ ਨੂੰ ਸੀ ਲਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਫਿਕਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਸੋਚ-ਸਾਚ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਕੰਜਰਾ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੀ ਐ, ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਓਵੇਂ ਮਗਰ ਲੱਗੀ ਜਾਹ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਬੇੜਾ ਈ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਉ।" ਜਿਹੜੀਆਂ ਚਾਰ ਪੀਸਤੀਆਂ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਲਾ ਬੈਠੇ, ਰਹਿੰਦਾ ਕਰਜਾ ਨੀਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਹਿਣਾ, ਇਹਦਾ ਕੀ ਐ ਜੇ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੋਰ ਜਾ ਵੜੀ ਮਗਰੋਂ ਪਏ ਗਿੰਦਤਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਰੋਹੀਏਂ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ 'ਹਉ' 'ਹਉ' ਕਰਦੇ ਫਿਰਾਂਗੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਾਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣੀ। ਗੱਲ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਜਚ ਗਈ। ਸੋਚਿਆ, 'ਮਨਾ ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਵਹਿਲ ਦਾ ਕੀ ਐ ਜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਟੂਮ-ਛੱਲਾ ਹੁੰਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਟਿੱਬ ਗਈ

ਫੱਟਿਆ ਵੈਦ

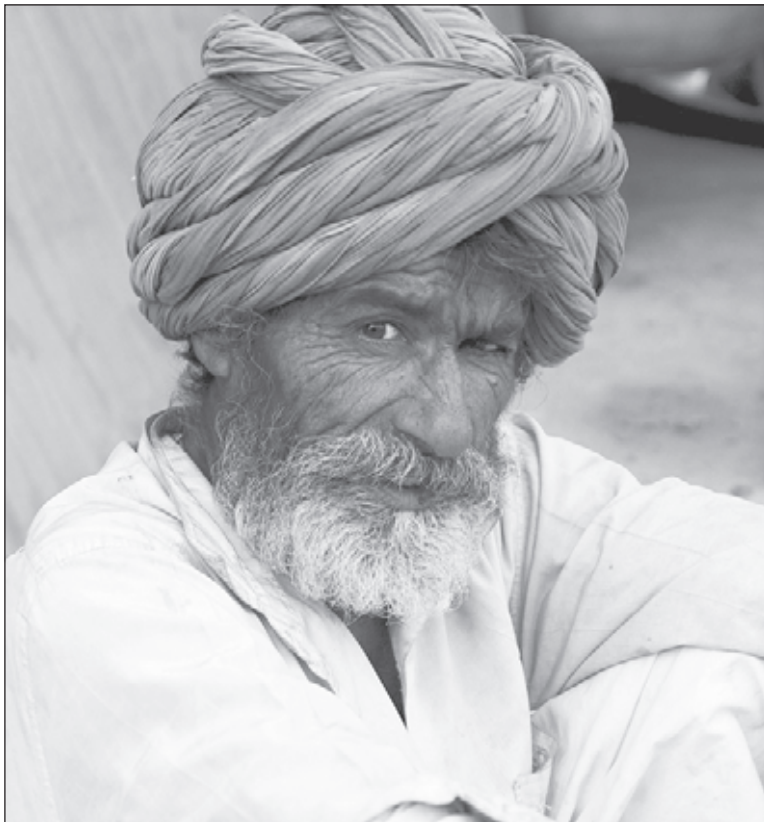
ਤਾਂ ਫੇਰ ਕੀ ਉਹਦੀ ਪੁਛ ਫੜ ਲਾਂਗੇ?

ਲੋ ਮਾ'ਰਾਜ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਮਗਰੋਂ ਭਗੜ ਲੋਕ ਜਨ-ਮਰੀਦ ਬਣ ਗਏ। ਆਪੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਪਾਣੀ ਭਰਿਆ ਕਰਾਂ, ਆਪੇ ਕੱਪੜਾ-ਲੀੜਾ ਧੋਇਆ ਕਰਾਂ, ਆਪੇ ਗੋਹਾ-ਕੂੜਾ ਕਰਿਆ ਕਰਾਂ ਤੇ ਉਹ ਰਕਾਨ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪਲੱਘ ਤੋਂ ਪੈਰ ਨਾ ਲਾਹਿਆ ਕਰੇ। ਤਤਕੇ ਉਠ ਕੇ ਨ੍ਹਾ ਧੋ ਕੇ ਦੰਦਾਸਾ ਮਲ ਕੇ ਖੁੰਬ ਵਰਗੇ ਲੀੜੇ ਪਾ ਲਿਆ ਕਰੇ ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੈਠੀ ਚਬਰ ਚਬਰ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਇਆ ਕਰੇ। ਲੋਕ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਿਆ ਕਰਨ ਬਈ ਚੰਗੀ ਫੂਲਾਂ-ਜਾਦੀ ਲਿਆਂਦੀ ਐ, ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਆਵਦਾ ਈ ਗੋਹਾ-ਕੂੜਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਨਾਲ ਉਹਦੀਆਂ ਕੂੜਤੀਆਂ ਵੀ ਧੋਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਐਂ। ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਲੇ ਰੋਗ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ-ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਐ ਮਾ'ਰਾਜ ਕਿ ਜਿਸ ਤਨ ਲਾਗੀ ਸੋ ਤਨ ਜਾਣੇ, ਲੋਕ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਅੱਗ ਲਾਈ ਡੱਬ ਕੰਧ 'ਤੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਐ। ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਐ ਮਗਰੋਂ ਆ ਕੇ ਰੋਂਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਨੂੰ ਪੁੱਝਦੇ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਹਰਖ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਬਈ ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਛੋੜੇ

ਤਾਂ ਆਖਣਾ, "ਹਮ ਨੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਜੁਆਨਾਂ ਕੋ ਸੰਗੀਨਾਂ ਸੇ ਕਤਲ ਕੀਆ!" ਪਰ ਵਿਚੋਂ ਪੋਲ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਕਰੇ ਬਈ ਉਹਦੀ ਤੀਵੀਂ ਓਹਤੋਂ ਨਿਰੇ ਕੱਪੜੇ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧੁਆਉਂਦੀ, ਸਗੋਂ ਤਤਕੇ ਉਠਾ ਕੇ ਚੱਕੀ ਵੀ ਪਿਹਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਸੋ ਮਾ'ਰਾਜ ਓਹੋ ਜੇਹੀਆਂ ਵੰਨੀ ਵੇਖ-ਵੇਖ ਸਬਰ ਕਰ ਛੱਡਦੇ।

ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਹੋਰ ਈ ਵੈਂਗਣੀ ਉਘੜਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਸਾਡੇ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ, ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦੇ, ਤੌਰ ਈ ਬਦਲ ਗਏ। ਉਹ ਤਾਂ ਜਿਦੋਂ ਦਾ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਓਦੋਂ ਦਾ ਈ ਕੁਸ਼ ਹੋਰ-ਤੌਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਗੱਲ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਬਿਲਕੁਲ ਈ ਕਸੂਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫੇਰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।

ਜਦੋਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮਰੀ ਸੀ ਓਦੋਂ ਉਹ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਤਕੜਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਦਸਾਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ। ਏਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ, ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਉਦਰਵੇਂ ਨਾਲ ਉਹ ਈ ਨਾ ਕੋਈ ਅਹੁਰ ਜਾਏ ਤੇ ਏਸ ਕਰਕੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨੋਂ ਈ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ-ਧੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਇਆ। ਪਰ ਉਹ ਸਾਊ ਜਿਹਾ ਸੀ, ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਮਾਤੀ

ਈ ਚੰਗੇ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਵੰਨੀ ਵੇਖਿਆ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਦਬ ਜਿਆ ਕਰਾਂ। ਉਹ ਮਾ'ਰਾਜ ਐਡਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਮੈਂ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ ਆਖ ਬਹਿੰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਸਾਹਬ ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਈ ਮਰ ਜਾਂਦੇ-ਨਾਲੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਕੋਈ ਮਾਤੀ-ਧੀੜੀ ਸੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਈਆ ਖੂਹ 'ਚ ਡਿੰਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ, ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਰੁਪਈਆ ਦੀ ਬੋਰੀ ਕਣਕ ਦੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸੱਟ ਝੱਲਣੀ ਮਾ'ਰਾਜ ਕਿਤੇ ਸੋਖੀ ਗੱਲ ਸੀ?

ਬੈਰ ਜੀ ਹੋਈ ਨਿਬੜੀ ਗੱਲ। ਅਸੀਂ ਅਲੁਕ ਵਹਿੜਕੇ ਵਾਂਗੂੰ ਜਦੋਂ ਧੁਰਲੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਮਾਰਦੇ ਓਸ ਮਾਂ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਹਾਲੀ ਕੱਢ ਲਏ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸੂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਸ਼ ਮਾ'ਰਾਜ ਲੋਕਾਂ ਵੰਨੀ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਟਿਕਾਣੇ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਓਦੋਂ ਈ ਘੋਟੂ ਹੋਲਦਾਰ ਫੌਜ 'ਚੋਂ ਨਾਂਵਾਂ ਕਟਾ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨੇ ਕੋਈ ਪੂਰਬਣ ਜੇਹੀ, ਕਾਲੀ ਮਰਿਆਤ ਤੀਵੀਂ ਲਿਆਂਦੀ। ਉਹਨੂੰ ਮਾ'ਰਾਜ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਧੋਣੇ ਆਉਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਘੋਟੂ ਉਹਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਰੇ, "ਐਸੇ ਮਾਫ਼ਕ ਕੱਪੜੇ ਧੋਤੇ ਹੈ?" ਉਹ ਮਾ'ਰਾਜ ਨਾਲੇ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢਿਆ ਕਰੇ ਨਾਲੇ ਰ੍ਹਿਓ-ਢਾਂਡੀ ਵਾਂਗੂੰ ਅੜਾ ਕੇ ਪਿਆ ਕਰੇ, "ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਕੇ ਸਾਲੇ ਹੋਰ ਕੈਸੇ ਕਰੂੰ? ਬਹੁਤੀ ਅਕੜਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪੇ ਧੋ!" ਤੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਉਹਨੂੰ ਬਾਪੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਓਹਤੋਂ ਕੱਪੜੇ ਧੁਆਇਆ ਕਰੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਸੱਬ 'ਚ ਬਹਿ ਕੇ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ

ਮੋਟੀ ਚੱਕ-ਧਰ ਕਰ ਛੱਡਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੋਏ ਜਣੇ ਆਪੇ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ ਵਿੰਗਾ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਝਿੜਕ-ਝੰਬ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸੂਤ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਉਹ ਮਾ'ਰਾਜ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਈ ਹੋਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਖਣਾ ਤਾਂ ਮੂਹਰਿਓਂ ਤੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਤੇ ਟੈਂਸ-ਫੈਂਸ ਲਾ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਵਿਹਲੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਨਾ। ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਚੱਲ ਨਿਆਣੈ, ਮੁੰਡੇ-ਖੁੰਡੇ ਇਉਂ ਕਰਦੇ ਈ ਹੁੰਦੇ ਐ। ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਵਿਚੋਂ ਗੱਲ ਕੀ ਬਣਦੀ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਉਹਨੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੇਰੀ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਟੋਣ ਰਲਾ ਲਈ-ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਵਹਿਲ ਤੀਵੀਂ, ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਲਵੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਮਾ'ਰਾਜ ਕਦਾ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਾ ਲਈ ਬੋੜੀਆਂ...ਤਿਰੀਅ-ਚਲਿਤਰ ਦੀਆਂ, ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਫਸਾ ਲਿਆ।

ਲੋ ਮਾ'ਰਾਜ ਜਿਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਮੇਰੇ ਸੱਤੀ ਕੱਪੜੀ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਪਤੈ ਮਾ'ਰਾਜ ਬੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਹਰਖ ਆ ਈ ਜਾਂਦੈ। ਮੈਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਨੀਂ-ਬਹਾਨੀਂ ਸਮਝਾਇਆ, ਪਰ ਪਤਾ ਨੂੰ ਮਾ'ਰਾਜ ਓਸ ਫੱਫਾ-ਕੁੱਟਣੀ ਨੇ ਉਹਦੇ ਸਿਰ 'ਚ ਕੀ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਹੁਰਾ ਪੈਰਾ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪੈਣ ਦੇਵੇ। ਫੇਰ ਜੀ ਮੈਂ ਓਸ ਵਹਿਲ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਬਈ, ਵੇਖ ਭਾਗਵਾਨੇ ਹੋਰ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਕੁਸ਼ ਮੈਂ ਜਰ ਲਿਆ, ਪਰ ਆਹ ਕਪੜੇ ਮੈਥੋਂ ਨੂੰ ਜਰਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤੂੰ ਸਿੱਧੀ ਹੋ ਜਾ। ਉਹ ਮਾ'ਰਾਜ

ਪਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਏਹੋ ਗੱਲ ਅਖਵਾਉਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੀ ਸੀ, ਓਦੋਂ ਈ ਕੁੱਦ ਕੇ ਪੈ ਗਈ, ਕਹਿੰਦੀ 'ਜੇ ਬਹੁਤਾ ਤੱਤੋਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੈ ਆ ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਮਰਜੀ ਹੋਊ ਕਰੂੰ।' ਮੈਨੂੰ ਮਾ'ਰਾਜ ਹਰਖ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਆਇਆ, ਜੀਅ ਕਰੇ ਬਈ ਮਾਰ ਕੇ ਗੰਡਾਸਾ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦਿਆਂ, ਪਰ ਜੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕੋਹੜੀ ਸੀ ਹਰਖ ਆ ਕੇ ਵੀ ਕੀ ਕਰਦਾ? ਅਖੀਰ ਜੀ ਗੱਲ ਅੰਦਰੇ ਦੱਬ ਲਈ।

ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ, ਜਦੋਂ ਬਘਿਆੜ ਵਾਂਗੂੰ ਅਕੇਰਾਂ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਲਹੂ ਲੱਗ ਜਾਏ, ਉਹ ਕਦੋਂ ਹਟਦੀ ਐ। ਮੈਂ ਬਥੇਰਾ ਸਬਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਵੱਸੋਂ ਬਾਹਰੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਫਹੁੜਾ ਫੜ ਲਿਆ। ਸੋਚਿਆ ਬਈ ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਮਰਿਆ ਚੰਗਾ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਬਈ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਖੋਡ ਈ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਉਹਨੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰ ਮੈਂ ਆਵਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਇਹ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਬਈ ਜੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਪੁੱਤ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣੈ ਤਾਂ ਘਰ ਤੋਰਾ, ਨਹੀਂ ਚਾਰੇ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਐ ਜਿਧਰ ਜੀ ਕਰਦੈ ਜਾਹ। ਬਾਪੂ ਵੀ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੇਰੇ ਪੱਖ 'ਚ ਸੀ, ਏਸ ਕਰਕੇ ਮੁੰਡਾ ਡਰ ਗਿਆ ਤੇ ਉਦੋਂ ਈ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਚਲੇ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ, ਆਪੇ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਉ ਤੇ ਆਉ ਵੀ ਬੰਦਾ ਬਣ ਕੇ।

ਫੇਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਸੁਖ ਦੇ ਕੱਟੇ ਤੇ ਤਾਹੀਂ ਖਬਰ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਦੋ ਸਾਲੇ, ਡਾਂਗਾਂ ਫੜ ਕੇ ਆ ਖੜੋਤੇ। ਅਸੀਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਹਰਾਨ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ! ਉਹ ਚੜ੍ਹ ਘੋੜੇ ਸਵਾਰ ਆਏ ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਈ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਗਏ। ਕਹਿੰਦੇ, "ਬੁੜ੍ਹਿਆ ਅਸੀਂ ਕੁੜੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਐ? ਜੇ ਬਹੁਤੇ ਅਉਖੇ ਓ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇੰਤਜਾਮ ਕਰ-ਲੋ, ਅਸੀਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇ ਐਂ!" ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਲੱਕੜ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਬਈ ਇਹ ਗੱਲ ਕੀ ਬਣ ਗਈ। ਅਖੀਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰ ਲਿਆ ਤੇ ਉਹ ਡਾਕੂਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਮੇਰੀ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਮੂਹਰੇ ਲਾ ਕੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਗਏ। ਮੈਂ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, "ਬਾਪੂ ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲਈ ਇੱਕੋ ਪੁੱਤ ਈ ਜੰਮਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਹੱਥ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ।" ਪਰ ਉਹਨੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਮਾ'ਰਾਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੇਹੋ ਜੇਹੇ ਸੂਝਾ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਹਰ ਗੱਲ ਬਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸੋਚਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਸੋਚਿਆ ਬਈ ਨਾਲੇ ਤਾਂ ਘਰ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਊ, ਨਾਲੇ ਪੁੱਤ ਜਾਨੋਂ ਜਾਊ, ਏਸ ਕਰਕੇ ਚੁੱਪ ਈ ਭਲੀ ਐ ਨਾਲੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਗਾਮਾ ਸੀ, ਹਰਖ 'ਚ ਆਇਆ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਮੇਰੀ ਧੌਣ ਕੁੱਕੜ ਵਾਂਗੂੰ ਮਰੇਤ ਕੇ ਪਾਸੇ ਕਰਦੇ-ਓਹੋ ਜੇਹੇ ਝੋਟਿਆਂ ਮੂਹਰੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਮੁਰਦੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮਾ'ਰਾਜ ਕੀ ਵੱਟੀ-ਦਾ ਸੀ? ਚਲੇ ਜੀ ਸਾਰਾ ਕੁਸ਼ : ਰੰਨ-ਕੰਨ ਛਿੱਡ-ਪੁੱਤ, ਲੁਟਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬਹਿ ਗਏ।

ਫੇਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਦਾ ਘੋਰਤੂ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਪਿਆ ਸਾਰਾ ਦਿਨ, ਘਾਟੇ ਦੇ ਮਾਰੇ ਬਪਾਰੀ ਵਾਂਗੂੰ ਕੋਲ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਜਦਾ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਿਆ ਕਰੇ। ਕੁਸ਼ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਮੇ ਨਾਲ ਪਿੰਜਰ ਬਣਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਕੁਸ਼ ਏਸ ਦਰੇਗ ਨਾਲ ਰਹਿ ਖੜੋਤਾ। ਅਖੀਰ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਿਆਪਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ 'ਤਾ। ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਲੱਤ ਖੇਤ ਤੇ ਇੱਕ ਘਰੇ-ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਾ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰਾਂ? ਉਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਆਪਾ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦੈ ਬਿਮਾਰ ਹੋਇਆ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਪਿਆ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘਿਣਾ ਈ ਪਾਈ ਜਾਇਆ ਕਰੇ। ਜਿਵੇਂ ਹਾੜ ਬੋਲਦਾ ਹੁੰਦੈ ਓਵੇਂ ਪਿਆ, "ਪੱਟੇ ਗਏ ਉਇ ਡਾਢਿਆ! ਪੱਟੇ ਗਏ ਉਇ ਡਾਢਿਆ!" ਕਰੀ ਜਾਇਆ ਕਰੇ। ਮੈਨੂੰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਆਰਾਂ ਲਾਈ ਜਾਇਆ ਕਰੇ, 'ਜਾਹ ਕਿਵੇਂ ਕਰ, ਬਹੁ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆ।' ਮੈਂ ਆਖਾਂ ਤੂੰ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ ਉਹ ਡੈਣ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲੀ ਐ ਤਾਂ। ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਅਖੀਰ ਮੈਨੂੰ ਈ ਨਿਉਣਾ ਪਿਆ।

ਲੋ ਮਾ'ਰਾਜ ਪੰਜ ਚਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ 'ਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਮੇਲਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਗਏ। ਪਰ ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਭਲੇਮਾਣਸਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਬਸ ਇੱਕ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰੀਆਂ, ਹੋਰ ਕਸਰ ਕੋਈ ਛੱਡੀ ਨੂੰ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਿੱਧ ਕੇ ਗਏ ਸੀ ਬਈ ਖਾਲੀ ਨੂੰ ਆਉਣਾ। ਅਖੀਰ ਜੀ ਗੱਲ ਏਥੇ ਨਿਬੜੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਟੂਮ-ਛੱਲਾ ਰੱਖ ਲਿਆ ਤੇ ਮੇਰੀ ਬਹੁ ਨੂੰ ਤੌਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਜੇ ਉਹਨੂੰ ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਮੰਦਾ-ਚੰਗਾ ਬੋਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਗਹਿਣਾ-ਗੱਟਾ ਜ਼ਬਤ ਤੇ ਨਾਲੇ ਉਹ ਆਵਦੀ ਕੁੜੀ ਲੈ ਜਾਣਗੇ। ਕੁੜੀ ਦੀ ਹੀਮ-ਕੀਮ ਦੀ ਹਾਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ

ਤੋਂ ਭਰਾਈ। ਮਾ'ਰਾਜ ਮਰਦਾ ਕੀ ਨਾ ਕਰਦਾ, ਸਬ ਕੁਸ਼ 'ਹਾਂ ਜੀ' 'ਹਾਂ ਜੀ' ਕਰਕੇ ਮੰਨੀ ਗਏ ਤੇ ਜਦੋਂ ਤਾਈਂ ਬਹੁ ਲੈ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ 'ਚ ਨਾ ਆ ਵੜੇ ਓਦੋਂ ਤਾਈਂ ਸਾਡੇ ਭਾ ਦੀ ਬਣੀ ਰਹੀ।

ਚਲੇ ਜੀ ਅਕੇਰਾਂ ਗੱਲ ਫੇਰ ਨਿਬੜ ਗਈ। ਪਰ ਤਾਹੀਂ ਖਬਰ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਸਾਡਾ ਮੁੰਡਾ ਘਰੇ ਆ ਵੜਿਆ। ਜਦੋਂ ਵਿਚਲੀ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾ'ਰਾਜ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਭੇਤ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਪਿੰਡ ਕਿਸੇ ਆਵਦੇ ਲਫੰਡਰ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਓਸੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਸੀ-ਓਸ ਸਾਡੀ ਵਹਿਲ ਨੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਭ ਕੁਸ਼ ਸਿਖਾ ਕੇ ਘਲਿਆ ਸੀ। ਓਸੇ ਦੀ ਕਰਤੂਤ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸਾਲੇ ਉਹਨੂੰ ਲੈਣ ਆਏ ਸੀ ਤੇ ਫੇਰ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਪੇਕੀਂ ਰਹੀ ਸਾਡਾ ਮੁੰਡਾ ਉਹਦੇ ਕੋਲੇ ਓਥੇ ਆਉਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੋਰੀ ਤਾਂ ਮਗਰੇ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਸਿਖਾ ਕੇ ਤੌਰ ਦਿੱਤਾ-ਅਸਲ 'ਚ ਮਾ'ਰਾਜ ਇਹ ਸਾਰਾ ਚਲਿਤਰ ਮੇਰੀ ਵਹਿਲ ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰਾ ਸਿਧਰਾ ਈ ਸੀ।

ਲੋ ਮਾ'ਰਾਜ ਆਉਣ-ਸਾਰ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਝੱਜੂ ਪਾ ਲਿਆ, ਆਖੇ 'ਹਮ ਕੋ ਅਬੀ ਜਮੀਨ ਵੰਡ ਕੇ ਦੇਂਦੇ।' ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਬਥੇਰਾ ਸਮਝਾਇਆ, ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਉਹਨੂੰ ਮੇਰੀ ਕੰਜਰੀ ਨੇ ਪੱਕੀ ਕਰਾਈ ਸੀ ਉਹਤੋਂ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਟਲਦਾ? ਅਖੀਰ ਜੀ ਅਸੀਂ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਘਰ ਵੰਡ 'ਤਾ ਤੇ ਨਾਲੇ ਉਹਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਮੀਨ ਦੇ 'ਤੀ। ਓਦੂੰ ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਮਗਰੋਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਾਡਾ ਬੁੜ੍ਹਾ ਏਸੇ ਹਉਕੇ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਮਰ ਗਿਆ। ਫੇਰਾ ਮਾ'ਰਾਜ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਮੀਨ ਵੀ ਉਹਨੇ ਅੱਧੀ ਵੰਡਾ ਲਈ, ਘਰ ਵੀ ਅੱਧਾ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਫੇਰ ਸੋਚਿਆ ਬਈ ਚਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕੰਮ ਸੂਤ ਆਉਂਦੈ ਕਰੋ ਜੂਨ ਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਐ। ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਐ ਬਈ, ਰੰਡੀਆਂ ਤਾਂ ਰੰਡੇਪਾ ਕੱਟ ਲੈਣ ਪਰ ਜਾਕਟਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦਿੰਦੇ, ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਚੁੱਪ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਰਹਿਣ ਕਿੱਥੇ ਦਿੰਦੇ ਸੀ?

ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਫੇਰ ਓਹੀ ਬਾਹਾਂ ਤੇ ਓਹੀ ਕੁਹਾੜੀ। ਮੁੰਡਾ ਸਾਡਾ ਹੁਣ ਐਨਾ ਨਿਡਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੈਠੇ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਘਰੇ ਆ ਵੜਿਆ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੱਸੀ ਨੂੰ ਤਰਸਿਆ ਕਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਉਹ ਵਹਿਲ ਤੋੜੀ 'ਚੋਂ ਦੁੱਧ ਲਾਹ-ਲਾਹ ਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਆਇਆ ਕਰੇ। ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਮਾ'ਰਾਜ ਜਦੋਂ ਮੈਥੋਂ ਵੇਖਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਬਈ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਨੂੰ ਵੱਢ ਦਿਆਂ। ਪੱਕ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਪਕਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਆਖਰ ਪਿਉ ਕਿਹੜੇ ਦਾ ਪੁੱਤ ਸੀ? ਜਦੋਂ ਗੰਡਾਸਾ ਚੱਕਿਆ ਤਾਂ ਚਿੱਤ 'ਚ ਸੋਚ ਫੁਰੀ, "ਮਨਾ, ਇਹ ਵਹਿਲ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਊ, ਮੈਂ ਫਾਹੇ ਲੱਗ ਜਾਊ ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਉਹ 'ਕੱਲਾ ਰਹਿ ਜਾਊ, ਇਉਂ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਘਰ ਈ ਔਤ ਜਾਊ।" ਕੁਸ਼ ਮਾ'ਰਾਜ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪਤੈ ਮੈਂ ਉਹ ਦਿਲ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਐ। ਲੋ ਜੀ ਸਾਰੇ ਪੱਕ ਪਕਾਏ ਐਵੇਂ ਗਏ।

ਓਦੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀਆਂ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛਦੇ ਓ ਮਾ'ਰਾਜ, ਬੱਸ ਐਵੇਂ ਜੂਨ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਦੋ ਨਿਆਣੇ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਘਰ-ਘਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸਾਡਾ ਮੁੰਡਾ, ਸ਼ਰ੍ਹੇ-ਆਮ ਮੇਰੇ ਘਰੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ-ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਜੀ, ਹੁਣ ਸ਼ਰਮ ਕਾਹਦੀ ਐ ਮੇਰੀ ਤੀਵੀਂ ਉਹਨੇ ਸਾਭ ਲਈ ਤੇ ਮੈਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਵੇਰ ਕਮਾਉ-ਬਲਦ!

ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਤਾਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਇਉਂ ਹੋਰ ਨਿਭੀ, ਪਰ ਅਖੀਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਭਾਗਵਾਨ ਮੈਨੂੰ ਚੱਜ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਦੇਵੇਂ ਵੀ ਹਟ ਗਈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮਨ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰ ਪਾਈ। ਤੁਸੀਂ ਸਿਆਣੇ ਓ ਮਾ'ਰਾਜ, ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਜੂਨ ਤਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ-ਬਿੱਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ!

ਅਖੀਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਕੁਸ਼ ਛੱਡ-ਛਡ ਕੇ ਘਰੋਂ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਪਰ ਚਿਤ 'ਚ ਐਨਾ ਹਰਖ ਆਇਆ ਕਿ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਇਹਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰੀ ਦਾ ਜਹੂਰਾ ਤਾਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਂ ਮਾ'ਰਾਜ ਫੜ ਕੇ ਜਾਤਰੂ ਜਦੋਂ ਉਹਦੇ ਵੰਨੀ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਖੁੰਜੇ ਜਾ ਲੱਗੀ, ਪਰ ਮਗਰੋਂ ਮੇਰੇ

ਔਰਤ: ਦਰਦ, ਦੁਆ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਾ ਭਰ ਵਗਦਾ ਦਰਿਆ

ਅਸੀਂ ਸਭ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਇਕ ਜਨਮ ਵਿਚ ਹੀ ਤਿੰਨ ਜਨਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਜਨਮ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਨਮ ਵਿਚ ਉਹ ਰੁੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਤੁਰਨ ਤੱਕ, ਤੇ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਉਤਨ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ

ਨਿਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲਾ
ਫੋਨ: 513-432-9754

ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਤਨ ਖਟੋਲੇ ਵਰਗੀ ਜੋਬਨ ਵਾਲੀ ਰੁੱਤ ਬਤੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਪਿਓ ਦੀ ਪੱਤ ਰੂਪੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਾਲੀ ਭਾਰੀ ਪੰਡ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਔਰਤ ਦਾ ਇਹ ਜਨਮ ਬੜਾ ਪਾਕ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ, ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਨਿਆ ਤੇ ਪਿਆਣੀ ਵਰਗਾ ਸਤਿਕਾਰ ਭਰਿਆ ਰੁਤਬਾ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜਨਮ ਵਿਚ ਮਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦਿਲ ਦੀ ਜੁਬਾਨ 'ਤੇ ਆਈ ਹਰ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਚੌਂਕੇ ਦਾ ਕੰਮ ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬਤੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਤਾਣੇ ਤਣ-ਤਣ ਕੇ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਦਰੀਆਂ ਬਣਨ ਦਾ ਬੜਾ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ 'ਤੇ ਰੀਝਾਂ ਲਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਕੱਢਦੀ ਤੇ ਘੁੰਗੀਆਂ ਗਟਾਰਾਂ ਵਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਪੀਘਾਂ ਝੁਟਦੀ-ਝੁਟਦੀ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਡਦੀ-ਉਡਦੀ ਦਾ ਵਕਤ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੁੰਜ ਵਾਂਗ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਇਕ ਬਨੇਰੇ ਤੋਂ ਉਡ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਨੇਰੇ 'ਤੇ ਜਾ ਬਹਿਣ ਦਾ। ਸਮਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੁੰਜਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਦੀ ਡਾਰ ਤੋਂ ਵਿਛੜਨ ਦਾ। ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੇ ਵਰ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਬਿਗਾਨੇ ਦੀ ਸ਼ਗਨਾਂ ਵਾਲੀ ਮਹਿੰਦੀ ਤਲੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਆ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ ਬਰਾਤ ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਦੀ, ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਲਈਆਂ ਚਾਰ ਲਾਵਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕ ਕੇ ਪਰਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁੱਟ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਕਲੀਰੇ, ਲੋਹੜਿਆਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਤੇ ਦੁਲਹਨ ਬਣਨ ਦਾ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰ ਚਾਅ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਰੀ ਅੱਜ ਮੈਂ ਹੀ ਹੋਵਾਂ। ਰੀਝਾਂ ਨਾਲ

ਪਾਇਆ ਧਾਰੀ ਬੰਨ੍ਹ ਸੁਰਮਾ ਵਿਦਾਇਗੀ ਵੇਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ-ਲੱਗ ਰੋਣ ਵੇਲੇ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਵਗਦੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਲਾਂ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਸਿਰ ਉਤੋਂ ਦੀ ਸੁੱਟ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਲੈ, ਮਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਡੋਲੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬਿਠਾਉਣ 'ਤੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਅਣਦੇਖੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਪਿੰਡ ਤੇ ਅਣਦੇਖੇ ਘਰ ਵੱਲ। ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਭਰੇ ਹੰਝੂ ਸੁੱਕਦੇ-ਸੁੱਕਦੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਕ ਨਵੇਂ ਵਿਹੜੇ ਜਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਧੀ ਤੋਂ ਨੂੰਹ ਵਾਲੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਗਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪਲਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੋਈ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਦੂਜੇ ਜਨਮ ਵਿਚ।

ਔਰਤ ਦੇ ਇਸ ਦੂਜੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਲੇ ਨਾਟਕ ਦੇ ਕੁਝ ਸੀਨ ਤੇ ਸਭ ਪਾਤਰ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਾਪੂਬੀ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਕ ਨਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ। ਦੂਰੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਆ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਦੀ ਵਾਂਗ ਸਾਗਰ ਵਰਗੇ ਭਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਕਦਰ ਘੁਲ-ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਵੱਖ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਰੇ! ਟੱਬਰ ਦੇ ਹਰ ਜੀਅ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲ ਲੈਣਾ ਇਸ ਦੀ ਸੂਝ ਸਮਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਖਿੜ-ਖਿੜ ਹਾਸਾ ਸਹੁਰੇ ਵਿਹੜੇ ਬੋੜਾ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੈਰੀਂ ਪਾਈਆਂ ਪੰਜੇਬਾਂ ਦੇ ਘੁੰਗਰੂ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦੀ ਕਿੱਕਲੀ ਦੂਜੇ ਵਿਹੜੇ ਆਣ ਕੇ ਮੋਰ ਦੀ ਪੈਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਿਆਰੀ ਵਾਂਗ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰਨਾ, ਕੀਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਨੂੰ ਕੱਜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ, ਘੜੀ-ਮੁੜੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਤੱਕਣਾ, ਬੜੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਲਿਹਾਜ਼ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲਾ ਸੁਰਮਾ, ਸਿਰੋਂ ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਲਹਿਣ ਦੇਣੀ, ਇਹ ਸਭ ਮੁਟਿਆਰ ਤੋਂ ਬਣੀ ਨਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਅਨਮੋਲ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਮਾਪਿਆਂ ਘਰ ਹਰ ਹੱਥ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰ ਪਲੋਸਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵੀਰਾਂ ਵਰਗਾ ਦਿਓਰ, ਭੈਣਾਂ ਵਰਗੀ ਨਣਦ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਰਗੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਹੋਣ ਕਿਤੇ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਮਿਸਰੀ ਵਰਗਾ ਘੋਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੱਸ, ਸੱਸ ਬਣ ਜੇ, ਤੇ ਨੂੰਹ ਵੀ ਧੀ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਦੁੱਧ ਵਰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਾਂਜੀ ਘੁਲਣ ਨੂੰ।

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸੱਸ ਤੇ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਟੇਢੀ ਤੇ ਸੱਕੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਿਭਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਿਆ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੁਝ ਸਫ਼ਰ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਟੇਢੇ-ਮੇਢੇ ਰਸਤਿਆਂ 'ਤੇ ਚਲਦਾ-ਚਲਦਾ ਤੱਕਲੇ ਵਰਗਾ ਸਿੱਧਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇਕ ਦਿਨ ਜਲੋਬੀ ਵਰਗਾ ਵਲੋਮਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾੜੀ ਕਦੇ ਇਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੱਜਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਸ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨੂੰਹ ਸੀ, ਤੇ ਨੂੰਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੱਸ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਔਰਤ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੀ ਦੀ ਥਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਚ ਲਵੇ ਤਾਂ ਸੱਸ ਨੂੰਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੋਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਘਰ ਸਵਰਗ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਰਦ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਰਗੇ ਚੱਕੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪਿਸਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੰਸ ਕਦੇ ਵੀ ਯਾਰੇ, ਬਣ ਸਕਦੇ ਨਾ ਕਾਂ।
ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੱਝ ਬਣ ਸਕਦੀ ਨਾ ਗਾਂ।
ਪਰ ਸੱਸ ਤਾਂ ਸੁਖਾਲੀ, ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਮਾਂ।
ਕਿਤੇ ਨੂੰਹ ਵੀ ਜੇ ਧੀ ਵਾਂਗੂੰ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ।
ਪਿਆਰ ਤੇ ਤਕਰਾਰ ਵਾਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ

ਰੁਕ-ਰੁਕ ਲੰਘਦੀ ਹੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਦਾਦੀ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਔਰਤ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਈਂ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਾਪੇ ਬਣਨ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਬ ਦੀ ਸਵੱਲੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੱਸ ਲਈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੇ ਦਾਦੀ ਬਣਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਇਕ ਪਾਸੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਿਓ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਕਿਨਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮੈਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧੀ ਤੇ ਨੂੰਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਂ ਬਣਨ

ਤੋਂ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਵਿਆਜ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਇਸ ਤੀਜੇ ਤੇ ਆਖਰੀ ਜਨਮ ਵਿਚ ਕਬੀਲਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਔਖੇ-ਸੌਖੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੋਈ ਮਾਂ ਤੋਂ ਦਾਦੀ ਬਣਨ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਕਰਕੇ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਰੰਗਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ।

ਸਾਨੂੰ ਰੰਗਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦਾ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਔਰਤ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ ਘਟੀਆ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਮੱਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਔਰਤ ਦੀ ਮੱਤ ਨੂੰ ਗੁੱਤ ਪਿੱਛੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਅਕਲਾਂ ਦੇ ਧਨੀ ਮਨੁੱਖ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰ ਦਾ ਤਾਜ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਿਰੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਔਰਤ ਘਰ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਇੱਜ਼ਤ ਪੈਰ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਔਰਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਈ ਮੌੜਾਂ 'ਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਵੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੱਤ ਭੈਣਾਂ ਦੇਵੀਆਂ ਇਸੇ ਔਰਤ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਇਸ ਦੁਨਿਆਵੀ ਔਰਤ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਮਾਨ-ਸਨਮਾਨ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ, ਮਾਈ ਭਾਗੇ ਅਤੇ ਝਾਂਸੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਵੀ ਔਰਤ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸੁਣੇ ਤੇ ਸੁਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੂਰੇ ਜੱਗ ਨੂੰ ਜੱਗ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਤਿਕਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਭੈਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਗੁੱਟ 'ਤੇ ਰੱਖਤੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦੁਆਵਾਂ ਮੰਗਦੀ ਹੈ; ਧੀ ਵਾਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਿਓ ਦੀ ਪੱਤ ਨੂੰ ਪੱਲੂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ; ਪਤਨੀ ਬਣ ਪਤੀ ਦੀ ਹਰ ਬੁਰੀ ਬਲਾ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਯਾਨੀ ਰੱਬ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਇਸ ਰੂਪ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ-ਕਰਦਾ ਮੈਂ ਬੱਕ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਸਿਆਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਲਮ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗੀ, ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਕੰਧਾਂ ਮੁੱਕ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਤਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ, ਗਾਲਾਂ ਵੀ ਘਿਓ ਵਾਂਗ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਰਦ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪੁੱਤ, ਪਤੀ ਤੇ ਬਾਪ ਪਰ ਮਰਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਔਰਤ ਲਈ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਲਈ ਵਰਤ ਰੱਖਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸਿਆ ਪਰ ਔਰਤ ਹਰ ਜਨਮ ਵਿਚ ਹਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਸੀ, ਮਹਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਰਹੇਗੀ।

ਬਾਬੇ ਬਖਤੌਰੇ ਦਾ ਨਿਹਾਲੇ ਡਾਰਲਿੰਗ ਦੇ ਨਾਂ ਖਤ

ਹਾਸ-ਵਿਅੰਗ

ਪੇਂਦੂ ਬੇਰ ਵਰਗੀਏ, ਨਿਆਈਂ ਆਲੇ ਖੱਤਿਆਂ 'ਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਨੇਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀਏ! ਤੈਨੂੰ ਸਾਸਰੀ 'ਕਾਲ ਬੁਲਾਵਾਂ ਕਿ ਆਹ! ਤੇਰੇ ਮੁਲਖ ਆਲਾ ਲਭ ਜੂ-ਲਭ ਜੂ ਕਹਾਂ?

ਪਰ ਡੰਗੋਰੀ ਨਾਲ ਢੂਈ ਖੁਰਕਦਾ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਦਾਂ ਕਿ ਮਨਾ ਹੋਸਲਾ ਰੱਖ! ਇੱਕ ਦਿਨ

ਗੁਰਮੇਲ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਸਰੀ, ਬੀ.ਸੀ.
ਫੋਨ: 604-537-9490

ਤੇਰੀ ਨਿਹਾਲੇ ਤੈਨੂੰ ਲੱਭ ਜੂ, ਲੱਭ ਜੂ! ਨਿਹਾਲੇ ਝੱਲੀਏ, ਕਦੇ ਆ ਜਾ ਕਿਤੇ ਪੁਰੇ ਦੀ ਵ੍ਹਾ ਬਣ ਕੇ, ਐਥੇ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੱਟ ਈ ਬੜੇ ਲੱਗਦੇ ਆ। ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਬਠਿੰਡੇ ਆਲੇ ਹੀ ਚੰਗੇ! ਮਾਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਹ ਬਾਦਲ ਦਾ 'ਲਾਕਾ ਜੁ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਦੇਖ ਲਾ ਨਿਹਾਲੇ! ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਸਾਰੇ ਵਾਇਆਂ ਨੂੰ ਗੇੜਾ ਚਾੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੈ, ਅਖੇ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਹ ਆਲਾ ਰਾਜ ਦੇਉਗਾ। ਬਈ ਬੰਦਾ ਪੁੱਛੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਰਾਜੇ ਆਲੇ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾ! ਓਹਦੇ ਸਤਾਰਾਂ-ਠਾਰਾਂ ਰਾਣੀਆਂ ਸੀ, ਇਹਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਹੋਗੀ। ਹੁਣ ਹੱਥ ਮਲਦਾ ਫਿਰਦੈ! ਤੀਜੇ ਦਿਨ 'ਮਰੀਕਾ ਲਈ ਫਿਰਦਾ ਸੀ, ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਪਤਾ ਸੀ, ਬਈ ਰਾਣੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚੋਂ ਤਿਲਕਦੀ ਜਾਂਦੀ ਐ, ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਲਈ ਕੋਈ ਮੇਮ-ਸੇਮ ਈ ਐਧਰੋਂ

ਵਰਗਲਾ ਲੈਂਦਾ, ਪਰ ਕਿੱਥੇ! ਹੁਣ ਸੰਗਤ-ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕਹਿੰਦੇ ਆ...! ਚੱਲ ਛੱਡ। ਪਰ ਪੱਖੇ-ਪੱਖੀਆਂ ਵੰਡਣ ਨਾਲ ਆਵਦੀ ਗਰਮੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗੀ, ਏ.ਸੀਆਂ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਪਰਜਾ ਦੇ 'ਤੱਤੇ ਹੋਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਰਹੋਗੇ? ਸ਼ੋਲ-ਕੰਬਲ ਦੇ ਕੇ ਬੋਡੀ ਨੁੱਚ-ਨੁੱਚ ਨਿੱਘ 'ਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਲੱਗੀ!

ਓ ਹੋ, ਮੈਂ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੀ ਤੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਈ ਏਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਹੁਣ ਜਨਾਨੀ ਚਾਰ ਕਨਾਲਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਆ!

ਤਿੱਖਤ ਦੁਪਹਿਰ ਵਰਗੀਏ! ਤੂੰ ਉਹ ਵੇਲਾ ਯਾਦ ਕਰ, ਜਦੋਂ ਪਾਥੀਆਂ ਆਲਾ ਟੋਕਰਾ ਝਾੜ ਕੇ ਗੁਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਿੜਕਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ! ਲੈ, ਔਹ ਆ ਗਿਆ! ਲੈ ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਹੈ! ਅਜੇ ਵੀ ਨਈਂ ਆਇਆ? ਚੰਦਰਾ ਕਿੱਥੇ ਮਰ ਗਿਆ ਨੀ ਬਾਬਾ ਬਖਤੌਰਾ, ਗੋਲ ਮਸ਼ਕਰੀ ਕਰ ਗਿਆ ਨੀ ਬਾਬਾ ਬਖਤੌਰਾ।

ਤੇ ਮੈਂ, ਸੁੱਕੀ ਪਾਥੀ ਗੋਡੇ 'ਤੇ ਭੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜਦੋਂ ਤੇਰੀ ਵੱਖੀ ਤੋਂ ਡੂਢ ਕੁ ਗਿੱਠ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਰੈਣਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਤੂੰ ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਆਂਗੂੰ ਜਕਦੀ-ਜਕਦੀ ਆਂਦਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸੂਤ ਕੇ ਕਸੂਤਾ ਜਿਹਾ ਹੋਂਕਾ ਲੈਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਤੇਰੇ ਹੋਕਿਆਂ ਵਿਚਲਾ ਵਰਲਾਪ ਤੁਤਕ-ਤੁਤਕ ਤੂਤੀਆਂ ਬਣ ਕੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਫੁੱਟ ਪੈਂਦਾ

ਸੀ, ਔੜਾਂ ਮਾਰੀ ਬੰਜਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹ ਗਿਆ ਨੀ ਬਾਬਾ ਬਖਤੌਰਾ, ਪਾਥੀਆਂ ਦਾ ਟੋਕਰਾ ਫੁੱਲਾਂ ਬਰੇਬਰ ਕਰ ਗਿਆ ਨੀ ਬਾਬਾ ਬਖਤੌਰਾ।

ਪਰ ਹੁਣ? ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਿਹਾਲੇ! ਕੋਈ ਦੋਣ ਵਟਾਉਣ ਬਹਾਨੇ ਵੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਮੈਥੋਂ ਈ ਪੂਰਾ ਵਟ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦਾ? ਕਹਿੰਦੀਆਂ, ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਤਾਂ ਆਵਦੀ ਮੰਜੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਬਣੀ ਪਈ ਆ, ਦੋਣ ਕਿੱਥੋਂ ਕੱਸੀ ਜਾਣੀ ਐ! ਫੇਰ ਕਹਿੰਦੀਆਂ, ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਆਏ ਲੱਗਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜੁਆਕ ਪੰਝੂੜੇ 'ਚ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇ! ਪੁੱਛਣ ਆਲਾ ਹੋਵੇ, ਬਈ ਮੈਂ ਕਿਹਤਾ ਹੋਰ ਹੁਣ ਬੋਥੋਂ ਪੋਤਤੇ ਬਦਲਾਉਣੇ ਨੇ! ਚਲੋ, ਪੰਝੂੜਾ ਸਮਝ ਕੇ ਈ ਮਾੜੇ-ਮੋਟੇ ਹੂਟੇ-ਮਾਟੇ ਕਰਕੇ ਲੋਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸੁਆ ਜਾਇਆ ਕਰੋ, ਸ਼ੈਦ ਨਿਹਾਲੇ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਆ ਜਾਵੇ!

ਪਰ ਚੰਦਰੀਏ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੂੰ ਵੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਝੂਟੇ ਲੈਣ ਗਿੱਝ ਗਈ ਏਂ, ਮੇਰੇ ਹੁੱਲੇ-ਹੁਲਾਰੇ ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਯਾਦ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਦੇਖ ਲੈ, ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਆਲੇ ਨਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਭੱਤਾ ਲੈ ਕੇ ਲੰਘਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਮੈਂ ਜੋਤਾ ਲਾ ਕੇ ਤੂਤ ਹੇਠਾਂ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕ ਕੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤੇ ਤੂੰ ਬੁਝਿਆਂ ਬਾਣੀ ਦਬਵੇਂ ਪੈਰੀਂ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਆ ਕੇ ਠਾਹ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਕੱਢ ਲੈਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਐਲੂ

'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਵਾਲਾਂ 'ਚੋਂ ਚੀਚਕ ਵਹੁਟੀਆਂ ਚੁਗਦਾ-ਚੁਗਦਾ ਤੇਰੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਆਏ ਸਲਵਾੜ ਦੇ ਚੀਰਾਂ 'ਤੇ ਸਾਢੇ ਦੀ ਕੰਨੀ ਪਾੜ ਕੇ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਤੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਵੇ ਬਖਤੌਰਿਆ! ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਲੈਣ ਚੱਕ ਕੇ ਦੇਖ, ਲੱਤਾਂ 'ਚੋਂ ਮੇਲਾ ਕਿਵੇਂ ਸਿਮੀ ਜਾਵੈ!

ਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਦੁਪਹਿਰਾ ਮਲੂਮ-ਪੱਟੀਆਂ 'ਚ ਹੀ ਨੰਘਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।

ਭਲਾ, ਉਹ ਦਿਨ ਵੀ ਕਦੇ ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣਗੇ? ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਐ, ਜਦੋਂ ਮੂੰਹ ਨੇਰੇ, ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਬਾਹਰ-ਅੰਦਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਿੱਤ ਤੇਰੀ ਝਾਂਜਰ ਦੀ ਛਣਕਾਰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬਾਹਰਲੇ ਪਹੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮੈਂ ਸ਼ੈਦ ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਗਾਣੇ ਗਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ-ਨੇਰੇ ਦੇ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਏਦਾਂ ਰੁਸਨਾਈ ਹੁੰਦੀ ਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਲੇ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋਤ ਜਗਾਈ ਹੁੰਦੀ ਆ।

ਯਾਦਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਨੇਰੀ ਆਂਗੂੰ ਅੱਜ ਤਾਂ ਆ ਗੀਆਂ ਨਿਹਾਲੇ! ਤੇਰੀ ਸੁੱਖ ਸਾਂਦ ਬਾਦ 'ਚ ਪੁੱਛਦਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਢਿੱਡ ਹੌਲਾ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਅੱਜ!

ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਐ ਨਾ, ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਗੁਆਰੇ ਦੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਤੋੜਨ ਸਾਡੇ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਆਈ ਸੀ ਕੇਰਾਂ ਤੇ ਤੂੰ ਫੇਰ ਡੁਸਕ-ਡੁਸਕ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਲਾਂਬਾ ਦਿੱਤਾ, "ਵੇ ਟੁੱਟ ਪੈਣਿਆ, ਤੇਰੇ ਗੁਆਰੇ ਦੀ ਕੰਡ ਨੇ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡਾ ਛਿੱਲ ਤਾ!"

ਤੇ ਓਹਦਾ 'ਲਾਜ ਵੀ ਮੈਥੋਂ ਈ ਕਰਾਇਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਭੱਜ ਕੇ ਖਾਡੇ 'ਚ ਪਏ ਲੱਸੀ ਆਲੇ ਡੋਲੂ 'ਚੋਂ ਬੰਧਿਆਈ ਲਾਹ ਕੇ ਤੇਰੇ ਮਲੀ ਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਸੰਗਦੀ-ਸੰਗਦੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੰਗ ਤੋਤੀ ਸੀ, "ਬੱਸ, ਦੇ ਬਖਤੌਰਿਆ! ਤੂੰ ਪਲੇਸ ਲਿਆ ਰਕਾਨ ਨੂੰ...ਅੱਜ ਤੋਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ...!" ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਭੇਰਾ ਬੰਧਿਆਈ ਨਾਲ ਅੱਜ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਿਛਲੀ ਭਾਵੇਂ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਭਾਵੇਂ ਘਿਓ ਆਲਾ ਤੋੜਾ ਮਲ ਦਿੰਦਾ! ਪਰ ਬੰਦਾ ਕਈ ਆਰੀ ਭੁਲੇਖੇ 'ਚ ਹੀ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦੈ! ਉਂ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤੂੰ ਜੇ ਮਰਜੀ ਕਹੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਤ-ਸਤ 'ਤੇ ਕੈਮ ਆਂ, ਜੇ ਓਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਹੁਣ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵੀ ਸੰਤੋ-ਬੰਤੋ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ, ਦੋਹਤੇ-ਦੋਹਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਹੋਏ ਹੋਣੇ ਸੀ।

ਬੇਰ, ਚੱਲ ਛੱਡ ਨਿਹਾਲੇ, ਤੈਨੂੰ ਹੋਰ ਦੱਸਾਂ, 'ਕੇਰਾਂ ਖਾਲਾ ਛਾਂਗਦੇ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਇੱਕ ਝਾਂਜਰ ਲੱਭੀ ਸੀ, (ਹੁਣ ਤੂੰ ਸੋਚਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਵੇਚ ਕੇ ਭੁੱਕੀ ਲੈ 'ਲੀ ਹੋਊਗੀ) ਨਾ...ਨਾ, ਓਹ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਂ 'ਫਾਟਾ' ਆਲੀ ਨੀਕਰ ਦੇ ਨਾਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨੀ ਫਿਰਦਾਂ -ਤੇਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜੁਆਕ ਵੀ ਟਿੱਬਰਾਂ ਕਰਦੇ ਆ, ਕਹਿੰਦੇ, "ਬੁੜਾ ਧੁਰ- ਦਰਗਾਹ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਆ ਪਰ ਤਤਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੀ।"

ਨਿਹਾਲੇ, ਤੇਰੀ ਝਾਂਜਰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਛਣਕ ਪੈਂਦੀ ਆ, ਤੇਰੀ ਯਾਦ 'ਚ ਉਸਲ-ਵੱਟੇ ਲੈਣ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 28 'ਤੇ)

ਚਰਚ, ਗਿਰਜਾ, ਕਲਸ, ਕਲੀਸਾ

ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੂਗਲ ਵਲੋਂ ਇਕ ਮੰਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮੇਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੰਚ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਧੇਰੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਰਖਦੇ ਹਨ। 'ਸ਼ਬਦ ਝਰੋਖਾ' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਨਿਰੁਕਤਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਜਿਤ ਵਡਨੇਰਕਰ ਨਾਲ ਪਰਿਚੈ ਕਰਾ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ; ਉਹ ਇਸ ਮੰਚ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਹੁੰਦੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੇ ਅਹਿਮ ਸਿੱਟੇ ਮੈਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਤਿੱਖੀ ਨੇਕ-ਝੋਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਬਦਮਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਜਣਾ ਤਾਂ ਵਿਸ ਘੋਲਦਾ ਮੰਚ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਹੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 'ਮੋਟੀ ਤਕੜੀ ਸਾਮੀ' ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ 'ਅਸਾਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਅਜਿਤ ਵਡਨੇਰਕਰ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਾਬਿਤ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਕੱਢਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਰੱਖਾਂ। ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਕਾਹਲ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਅਸਲੋਂ ਗਲਤ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੋਇਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ 'ਗਿਰਜਾਘਰ' ਸ਼ਬਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕੋਈ ਜਣਾ ਪੁਛ ਬੈਠਾ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਦਭਵ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਕ ਜਣੇ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ, "ਇੰਗਰਿਜ਼ਿਆ ਤੋਂ ਘਸ ਕੇ ਗਿਰਜਾ।" ਇਕ ਹੋਰ ਨੇ ਦੂਰ ਦੀ ਕੋਫ਼ੀ ਮਾਰੀ, "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਿਧੇ ਸਾਢੇ ਹਿੰਦੂ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖੀ ਮਦਰ ਮੇਰੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਵਤੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਸਮਝ ਕੇ ਪਾਰਵਤੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਨਾਂ ਗਿਰਿਜਾ (ਗੌਰਜਾਂ) ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਦਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਗਿਰਜਾਘਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।"

'ਇੰਗਰਿਜ਼ਿਆ' ਬੀਉਰੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੋਸ਼ਕਾਰ ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਸ਼ੁਕਲ ਰਸਾਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁ-ਸਿਰਾ ਨਾ ਦੱਸ ਸਕਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਖੇਡਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਗਿਰ ਜਾ ਘਰ, ਘੁਟਨੋਂ ਪਰ ਗਿਰ ਜਾ।" ਅਗਲੇ ਸ਼ਬਦਕਾਰ ਨੇ ਫੱਟ ਖੇਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ, "ਗਿਰੀ ਪਹਾੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਾੜ ਤੇ ਬਣਾਏ ਘਰ ਨੂੰ ਗਿਰਜਾ ਘਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।"

ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਭ ਉਘ ਦੀਆਂ ਪਤਾਲ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਲੜ ਸਿਰਾ ਤਾਂ ਫੜਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੀ 30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ

ਜਮਘਟ ਹੋਈ ਯਾਦਾਸ਼ਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਪਡੇਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਗਿਆਨ ਘੋਟਿਆ, "ਚਰਚ ਨੂੰ ਪੁਰਤਗੀਜ਼ ਵਿਚ ਗਿਰਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੁਰਤਗੀਜ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਚਰਚ ਤੇ ਗਿਰਜਾ ਸੁਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੂਰਪੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚ ਲਈ ਗਿਰਜਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਇਗਲੇਸੀਆ, ਹੰਗੇਰੀਅਨ ਇਗਰਿਜ਼, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਅਨ ਗਰੇਜਾ। ਜਰਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਰਚੇ ਹੋ ਗਿਆ, ਫਾਰਸੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕਲੀਸਾ ਆਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗਰੀਕ ਐਕਲੈਸੀਆ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਜਾਤੀ ਹਨ।

ਮੈਂ ਨਿਸਚਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਪਰ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸ਼ਬਦ 'ਕਲਸ' ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੁਜਾਤੀ ਹੈ।"

ਕਲਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਕਾ ਦਰਸਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਆਖਿਰ ਕਲਸ ਵੀ ਧਾਰਮਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼ੋਭਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਗਿਰਜੇ ਦਾ ਭੇਤ ਖੋਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰ ਅਸ ਅਸ ਕਰ ਉਠੇ। ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕਈ ਮੇਰੀ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਕਈ ਜੈ ਜੈ ਤੇ ਕਈ ਸਲਾਮ ਸੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਾਰਸੀ ਕਲੀਸਾ ਗਰੀਕ ਐਕਲੈਸੀਆ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਵਰਨਾ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸੋਚਦੇ ਸੀ ਕਲੀਸਾ ਸਾਡੇ ਕਲਸ ਤੋਂ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ

ਘੰਟਾਲ ਅਜਿਤ ਵਡਨੇਰਕਰ ਮੀਸਣੇ ਬਣੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਹੀ ਢਕੀ ਰਿਝ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਪੜਤਾਲ ਸੀ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ' ਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਲਾਗ ਵਿਚ ਇਕ ਪੋਸਟ ਲਿਖ ਮਾਰੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੋਜ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਕੱਚ-ਪਕੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਫੂਸਤੇ ਉਤਾ ਦਿੱਤੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਮੇਰੇ

ਸ਼ਬਦ ਅਗਿਆਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤਾ, "ਗੂਗਲ ਸ਼ਬਦ ਚਰਚਾ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਸ਼ਕਾਰ ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਨੇ ਇਕ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਤਾਈ ਕਿ ਈਸਾਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਸਥਲ ਲਈ ਪ੍ਰਚਲਤ ਉਰਦੂ ਸ਼ਬਦ ਕਲੀਸਾ ਦਾ ਕਲਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।...." ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਜਾ ਪਿਆ। ਆਪਣੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਸਭ ਸ਼ੋਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵਡਨੇਰਕਰ ਦੀ ਇਸ ਬਲਾਗ ਰੂਪੀ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਾਠਕ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੀ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਚਲੇ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਤਾਂ ਜਾਣੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਖੈਰ, ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਵਡਨੇਰਕਰ ਵਲੋਂ

ਦਰਸਾਈ ਸਾਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਫੋਲਦੇ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਗਿਰਜਾ ਤੇ ਕਲੀਸਾ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਸਕੇ ਹਨ, ਚਰਚ ਤੇ ਕਲੀਸਾ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਕਲਸ ਨਾਲ ਧਾਤੁਮੂਲਕ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਰਦੂ ਫਾਰਸੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਕਲੀਸਾ ਸ਼ਬਦ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਬੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੈਮਿਟਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਉਹ ਸਾਮੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਆਮਦ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗਰੀਕ ਦੇ ਐਕਲੈਸੀਆ (ekklesia) ਤੋਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਕ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਤ ਅਰਥ ਚਰਚ ਅਰਥਾਤ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਐਕਲੈਸੀਆ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਮਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਐਕ (ek) ਯਾਨਿ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਕਲੇਓ (kleo) ਯਾਨਿ ਪ੍ਰਕਾਰਨਾ ਤੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਇਆ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ। ਗਰੀਕ ਐਕਲੈਸੀਆ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੁੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਈਸਾ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦਾ ਆਗੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਐਕਲੈਸੀਆ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਾਈਬਲ ਦੇ 'ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ' ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਚਰਚ ਹੋਇਆ। ਈਸਾ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਲੈਸੀਆ ਸ਼ਬਦ ਰੂੜ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਤੇ ਫਿਰ ਕਲੀਸਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗਿਰਜਾ ਜਾਂ ਗਿਰਜਾਘਰ ਸ਼ਬਦ ਪੁਰਤਗਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਐਕਲੈਸੀਆ ਹੀ ਹੈ। ਗਰੀਕ ਤੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਵਿਚ ਇਗਲੇਸੀਆ iglesia ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਪੁਰਤਗਾਲੀ ਵਿਚ ਇਗਰੇਜ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਪੁਰਤਗਾਲੀਆਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਗਿਰਜਾ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਚਰਚ ਦੀ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ 'ਕਿਊ' ਹੈ। ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੀਕ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਿਰੀਯੋਸ kyrios ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜਾ ਜਾਂ ਮੁਹਤਬਰ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਣਿਆ kyriakon doma ਯਾਨਿ ਸਾਹੀ ਮਹਲ। ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚ ਲਈ ਬਣੇ ਸ਼ਬਦ ਇਸੇ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਜਰਮਨ ਵਿਚ kirche. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਚਰਚ ਸ਼ਬਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਜਰਮਨ ਕਿਰਚੇ ਇਗਲੇਸੀਆ ਦੀ ਕੜੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਗਲੇਸੀਆ ਦਾ ਰੁਪਾਂਤਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਹਿ ਬੈਠਾ। ਕਲਸ ਜਾਂ ਕਲਸ ਦੇ ਮੁਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਰਥ ਹਨ-ਘੜਾ ਤੇ ਮੰਦਿਰ ਦਾ ਮੁਕਟ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦੋਨਾਂ ਹੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਕ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮੰਗਲ ਕਾਰਜ ਤੋਂ

ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-454-4958

ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਦੇਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸੁਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਗਰ ਮੰਥਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਕਰਮਾ ਨੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕਲਾਵਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਕਲਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਲਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੂਝ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਕਲਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪਿਛੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪੂਜਾ ਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਜੋ ਅੰਬਰ ਤੋਂ ਜਲ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਲਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਗਰਦਨ ਵਿਚ ਸ਼ੰਕਰ, ਥੱਲੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਮਧ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਦੇਵੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਲਸ ਵਿਚ ਉਚਤਾ, ਚਰਮਸੀਮਾ ਅਤੇ ਸਿਖਰ ਦੇ ਭਾਵ ਵੀ ਨਿਹਿਤ ਹਨ। ਏਥੇ ਆਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਰਸ ਰਹੇ ਜਲ ਤੱਤ ਦਾ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਤੇ ਬਰਫ਼ ਵਿਛੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਲਸ ਹੀ ਹੈ। ਜਲ ਹੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੰਦਰਾਂ 'ਤੇ ਕਲਸ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੁਖ, ਸਮ੍ਰਿਧੀ ਅਤੇ ਮੰਗਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਸੋ, ਕਲਸ ਦਾ ਜਲ ਨਾਲ ਅਟੁੱਟ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਕਲਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਜਨਮ ਸੂਤਰ ਵੀ ਇਹ ਸਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। 'ਕ' ਵਰਣ ਵਿਚ ਜਲ ਦਾ ਭਾਵ ਵੀ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਤੇ ਉਚਤਾ ਦਾ ਵੀ। ਇਕ ਮਰਾਠੀ ਨਿਰੁਕਤ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਕਲਸ ਦੇ ਜਨਮ ਸੂਤਰ ਕਲ+ਸ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਖਰ ਜਾਂ ਅੰਤ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇ ਉਹ ਕਲਸ ਹੈ।

ਕਲਸ ਦੇ ਜਲ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਵਿਚ ਹੀ ਉਚਾਈ ਦਾ ਭਾਵ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਦਲ ਹੀ ਜਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਕਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਕਲ ਵਿਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਪਹਾੜ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸੇ ਲਈ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਮੇਘਾਲਿਆ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿਮ ਅਰਥਾਤ ਬਰਫ਼ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹਿਮਾਲਾ ਵੀ ਜਲ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਹੈ। ਹਿਮਾਲਾ ਵਿਚ ਹੀ ਕੈਲਾਸ਼ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਹੈ। ਕੈਲਾਸ਼ ਅਤੇ ਕਲਸ ਵਿਚ ਵਿਉਤਪਤੀਮੂਲਕ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਗਿਰਜਾਘਰਾਂ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੁਕੀਲੇ ਜਾਂ ਕਰਾਸ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕਲਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲੀਸਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਲਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਕੇਵਲ ਧੁਨੀ ਦੀ ਹੈ।

ਵਡਨੇਰਕਰ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰ ਮੌਲਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਚਮਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਦਾਤਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਬ ਮੈਂ ਝਲ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ!

ਬਾਬਾ ਬਖਤੌਰਾ

(ਸਫਾ 27 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਲੱਗਿਆ! ਜੀਣ-ਜੋਗੀਏ, ਤੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਂਭੀ ਐ ਮੇਰੇ ਪਰਨੇ ਦੀ ਕਤਰ ਕਿ ਨਈਂ? ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਟੈਚੀ ਕੇਸ ਦੀ ਬੱਧਰ ਨਾਲ ਬੰਨ ਕੇ, ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ। ਨਾਲੇ ਏਰ ਪੋਟ 'ਤੇ ਖੱਜਲ ਹੋਣੇ ਬਚ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਯਾਦਾਂ ਬਾਹਰਲੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਸਾਂਭੀ ਬੈਠਾਂ! ਨਗੋਰੀ ਬੋਲਦਾ ਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੇ ਖਾਲੇ ਪਰ ਤੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਆਲਾ ਹਾਰ ਤੇ ਰੰਗਲਾ ਝੁੱਲ ਅੱਜ ਵੀ ਪੜਛੱਤੀ 'ਤੇ ਸਜਾਇਆ ਪਿਆ! ਘਰੋਂ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਅਸੀਂ ਪੈਂਤੀ ਦਾ ਖੱਟਾ ਟਰੈਕਟਰ ਲੈ ਆਂਦਾ ਸੀ, 'ਕੇਰਾਂ' ਮੈਂ ਧਰਮਕੋਟ ਕੰਨੀਓ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਰਾਹ 'ਚ ਤੂੰ ਟੱਕਰ ਗੀ। ਯਾਦ ਐ ਨਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਨਾਂਹ-ਨੁੱਕਰ ਜਿਹੀ ਕਰਦੀ ਨੂੰ ਮਡਗਾਟ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਹਾਏ ਵੇ ਬਖਤੌਰਿਆ! ਹੌਲੀ ਤੇਰ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਲਗਦੈ।"

ਅਚਨਚੇਤ ਟੈਰ ਉਖਲੀ 'ਚ ਵੱਜਾ ਤੇ ਤੂੰ ਬੁੜਕ ਕੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਕਾਹਦਾ ਡਿੱਗੀ, ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਲਾਲਾ-ਲਾਲਾ ਹੋ ਗੀ ਸੀ। ਓ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕੇ ਕਾਲਜਾ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂਥੇ ਰੰਗੀਏ! ਚਲੇ, ਜੋ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ। ਹੋਰ ਹੁਣ ਤੂੰ ਸੁਣਾ ਆਵਦੀ ਤੇ ਆਵਦੇ ਮੁਲਖ ਦੀ। ਚੰਦਰੀਏ, ਕਿਹੜੇ ਤੈਨੂੰ ਬਲਖ-ਬੁਖਾਰੇ

ਮਿਲ 'ਗੇ ਕਨੇਡੇ ਜਾ ਕੇ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇਰਾ ਬਖਤੌਰਾ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਢਾਹੇ, ਤੂੜੀ ਆਲੇ ਕੁੱਪ, ਨਿਆਈਂ ਆਲੇ ਖੱਤੇ, ਤਾਰੇ-ਮੀਰੇ ਆਲੇ ਖੇਤ!

ਤੇਰੇ ਦਿੱਤੇ ਜਖਮਾਂ ਦੇ ਨਸੂਰ ਬਣ ਚੱਲੇ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਹਰੇ ਹੋ ਗੇ, ਜਿੰਦਣ ਮੈਂ ਸਰੀ ਤੋਂ ਆਏ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੱਲਾਂ-ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਮੈਂ ਓਹੜੇ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ, "ਬਈ ਮੁੰਡਿਆ! ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਹਾਲੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਹੈ ਗੀ ਆ ਕਿ ਨਹੀਂ?"

ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬਾਬਾ, ਆਹ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰਦੈ! ਉਥੇ ਤਾਂ ਨਿਹਾਲੇ 'ਤੇ ਜੁਆਨੀ ਚੜ੍ਹੀ ਪਈ ਆ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸਿਨੀਅਰ ਸੈਂਟਰ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਆ, ਕਾਰਾਂ 'ਚ ਹੁਟੇ ਲੈਂਦੀ ਆ!"

ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੱਕਾ-ਬੱਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਨਿਹਾਲੇ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਗੱਡੇ 'ਤੇ ਵੀ ਚਾਰ ਪੱਲੀਆਂ ਦੀ ਤੈਹ ਲਾ ਕੇ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰ ਕੇ ਬਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਕਾਰਾਂ 'ਤੇ?

ਨਿਹਾਲੀਏ, ਸੱਚ ਦੱਸ, ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਆ? ਪਰ ਸੱਚੀ ਹੋਣੀ ਆ, ਮੁੰਡਾ ਕਿਹੜਾ ਝੁਨ ਬੋਲਦੈ! ਤਾਂਈਓ ਤਾਂ ਲੱਛੀਏ! ਜੀਅ ਲਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਈਏ। ਤੈਨੂੰ ਬਖਤੌਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਯਾਦ ਨਾ ਆਈ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਹ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮਨ ਦੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢ ਲਈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿੱਥੇ ਦੁੱਖ ਰੋਏ ਜਾਣੇ ਸੀ!

ਹੁਣ ਆਏ ਲਗਦੈ ਜਿਵੇਂ, ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਏ ਹੋਣ।

ਸੱਚ! ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ, ਆਹ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਪੋਤਾ (ਮਖ, ਗਲਤ ਨਾ ਸਮਝ ਜਾਂਈ, ਉਂ ਮੇਰਾ ਵੀ ਪੋਤਾ ਈ ਲੱਗਿਆ) ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, "ਬਾਪੂ ਤੈਨੂੰ ਮਬੈਲ ਫੋਨ ਨਾ ਲੈ ਦੇਈਏ?"

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਐਸ ਉਮਰੇ ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਨਿਹਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿੱਸ ਕਾਲਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ! ਪਰ ਨਿਹਾਲੇ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਲਗਦੈ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਡਾਕੀਆ ਵੀ ਰੁੱਸ ਗਿਐ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਲਾਗੀ ਖੰਮਈ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ! ਸਾਰੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਫੂਨਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝ ਲਏ। ਪਰ ਤੂੰ ਆਏ ਦੱਸ, ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਫੂਨ-ਫਾਨ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਲੈਨਾਂ, ਕਦੇ ਗੁਲਮਖਾਨੇ 'ਚ ਵੜ ਕੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਹੀ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰਾਂਗੇ!

ਹੁਣ ਤਾਂ ਹੋਰ ਈ ਕੰਮ ਚੱਲ ਪਿਐ ਏਥੇ! ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀ ਮੂਰਤ ਵੀ ਦਿਸ ਜਾਂਦੀ ਆ - ਕੰਪੁਟਰ 'ਚ! ਕਦੇ ਏਦਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਝੀਲ ਜਿਹੇ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਨਜਰੀ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਆਹੋ! ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਧਰਮਰਾਜ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਮੁਹਰੇ ਹੀ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਚੱਲ! ਬਾਕੀ ਫੇਰ ਸਹੀ, ਜੇ ਰੱਬ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ, ਗੱਲਾਂ-ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਵਾਈ ਖਾਣੀ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ! ਸੂਗਰ ਚਿਕ ਕਰਨ ਆਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਸੂਈ ਵਰਗੀ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਤੇਰਾ ਬਖਤੌਰਾ ਬੋਲੀ।

ਫੱਟਿਆ ਵੈਦ

(ਸਫਾ 26 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਭਰਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੱਫਾ ਆ ਮਾਰਿਆ। ਉਹਨੂੰ ਮਾ'ਰਾਜ ਐਸਾ ਚੰਡਾਲ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਆ ਬੈਠੀ ਪਰ ਰੱਬ ਸਬੱਬੀ ਮਾ'ਰਾਜ ਮੇਰੇ ਦਾਅ ਸੂਤ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਂ ਕੁਸ਼ ਨਾ ਅਉੜਿਆ, ਮੈਂ ਜੰਡੀ ਪਾ ਕੇ ਵਹਿਲ ਦੇ ਨੱਕ 'ਤੇ ਐਸੀ ਦੰਦੀ ਵੱਢੀ ਕਿ ਸਣੇ ਲੱਗ ਦੇ ਅੱਧਾ ਨੱਕ ਲਾਹ 'ਤਾ। ਉਦੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਣਿਐ, ਅੱਗੇ ਜਿੱਥੇ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਨੰਗੇ ਮੂੰਹ ਚਬਰ ਚਬਰ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ਤੀਵੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਘੁੰਡ ਕੱਢ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਐ।

ਓਸ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਮਾ'ਰਾਜ ਏਥੇ ਸਹਿਰ ਮੰਡੀ 'ਚ ਪੱਲੇਦਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੈ। ਉਦੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕਦੇ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਦੋ ਲਾਹ ਛਡੀ-ਦੀਐਂ, ਖਾ ਲਈ-ਦੀਐਂ। ਥੋਨੂੰ ਪਤੈ ਮਾ'ਰਾਜ ਕਿ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰਨੀ ਕਿੱਡੀ ਅਉਖੀ ਐ, ਪਰ ਮੌਤ ਦੇ ਦਿਨ ਤਾਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਨੇੜੇ ਕਰਨੇ ਈ ਪੈਂਦੇ ਐ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਦਾ ਬੰਦਾ ਚੱਕਰ ਮਾਰ ਜਾਂਦੈ, ਉਹਤੋਂ ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦੈ। ਸੁਣਿਐ ਉਹ ਹੁਣ ਰੰਗੀਂ ਵਸਦੇ ਐ। ਮੇਰੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਹੋ ਗਿਐ ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਕੱਟੇ

ਨੂੰ ਮਣ ਦੁੱਧ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ? ਸਾਡੇ ਵੰਨੀਓਂ ਤਾਂ ਜੇਹੇ ਹੋਏ ਜੇਹੇ ਨਾ ਹੋਏ।

ਜੂਨ-ਜਾਨ ਕਾਹਦੀ ਐ ਮਾ'ਰਾਜ, ਜੇ ਛਤੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਦੁੱਖ ਸੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਵਾਂਗੂੰ ਨਾ ਬੁਝਦੇ ਨਾ ਮਚਦੇ ਐ। ਲੋਕਾਂ ਵੰਨੀ ਜਦੋਂ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਭਾਂਬੜ ਮਚਦੇ ਐ, ਏਥੇ ਅਸੀਂ ਪਾਂ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗੂੰ ਕੋਠੜੀ 'ਚ ਆ ਵੜੀਏ ਤੇ ਟੁੱਟੀ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਪੈ ਕੇ ਰਾਤ ਕੱਟ ਲਈਦੀ ਐ। ਤਤਕੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਓਹੋ ਕੋਹਲੂ-ਗੋੜ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੋਰੀਆਂ ਢੋਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਡ ਉਂ ਜਰਕਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਐ-ਨਾਲੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਬੋਰੀਆਂ ਢੋਣਾ ਕੋਈ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਐ?

ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਾ'ਰਾਜ ਸਾਡੀ ਬੱਤੀ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਚੇਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਐ। ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਹਰਖ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਆਖਣਾ, "ਸਾਧਿਆ ਬੰਦਿਆ, ਤੂੰ ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਏ!" ਸੋ ਮਾ'ਰਾਜ ਉਹਦੇ ਬੋਲ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ।

ਅੱਛਾ ਮਾ'ਰਾਜ ਦੋਸ਼ ਕੀਹਨੂੰ ਦੇਣੈ, ਅਖੀਰ ਨਬੇੜਾ ਲਿਖੀਆਂ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਕਰ ਲਈਦੈ-ਹੋਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਜੇ ਕੋਈ ਜੋਰ ਚਲਦਾ ਦਿਸਦਾ ਤਾਂ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਈ ਕਾਹਨੂੰ ਤੁਰਦੇ। ਪਰ ਮਾ'ਰਾਜ ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਏਹੋ ਅਰਦਾਸ ਐ, "ਹੋ ਦਾਤਿਆ, ਰਿਜਕ ਦੇਈ ਚਾਹੇ ਇਕ ਡੰਗ ਨਾ ਦੇਈ, ਪਰ ਸਕਤੀ ਤੇ ਚੰਦਰੀ ਤੀਵੀਂ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਦੇਈ।"

(ਰੁੱਖੇ-ਮਿੱਸੇ ਬੰਦੇ ਵਿਚੋਂ)

(ਲਿਖਣ-ਕਾਲ : 1960-1965)

ਖਹਿ ਕੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਗਈ ਮਿੱਤਰੇ ਮੌਤ ਜਦੋਂ

ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਾਲ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਛੁਹਾਰਾ ਪਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸਿਹਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਜੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦੀ ਪੰਜਾਲੀ ਮੇਰੀ ਗਰਦਨ ਉਤੇ ਰੱਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਕ ਸਾਂਝੀ (ਸੀਰੀ) ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪੱਕਾ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਸਟਿੱਪਣੀ ਵਾਂਗ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਸੀਰੀ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਨੇਕ ਸੀ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਮਿੱਟੀ ਖਾਣੇ ਸੱਪ ਵਾਂਗ ਅੰਦਰ ਹੀ ਲੁਕ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੱਖਣਾ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਡੁੱਬਕੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮੋਟਰ ਵਾਲੇ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਲੰਮੇ-ਲੰਮੇ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਸੀਰੀ ਨੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਰੁਪਏ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਲਏ ਸਨ। ਰੁਪਏ ਮੋਤਨ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀਹ ਸਾਲ ਲਵਾ ਗਿਆ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲ ਨਿਕਲਦਾ ਸੋਲਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਹ ਸੀਰੀ ਮਰਦੇ ਦਮ ਤੱਕ ਦੇ ਵੇਲੇ ਰੋਟੀ ਸਾਡੇ ਘਰੋਂ ਹੀ ਛੁਕਦਾ ਰਿਹਾ।

ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇਕ ਰਾਤ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਪਾਲਾ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਮੇਰੀ ਜਵਾਨੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਠੰਢ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕਜੁਟਤਾ ਗਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹੱਥ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਮਹਿਸੂਸ ਇਉਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਹੱਥ ਵਿਹੁਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵਾਂ। ਸੂਣੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾਈਪ ਸੁੱਟ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕਣਕ ਦੀ ਜਿੰਜਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਦਰਸੂ (ਸੀਰੀ) ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਾਈਪ ਲਵਾ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਧਰ ਖਿਸਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸਿਰਫ ਸੂਆ ਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਦੇ ਘੰਟੇ ਬੋਝੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੁੰਡੀ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਚੋਰੀ ਦਾਦਾ ਜੀ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਖੇਸ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮੈਂ ਕਿੱਕਰਾਂ ਦੇ ਬੱਲੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਵਿਚ ਜਾਨ ਆ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦਰਸੂ ਆਉਂਦਾ ਦੇਖ ਲਿਆ।

ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਅਜੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਹੀ ਲੱਗੇ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਜਿਪਸੀ ਅਤੇ ਜੀਪ ਸੂਣੇ ਦੇ ਪੁਲ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਰੁਕੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੁਲ 'ਤੇ ਨਾਕਾ ਲਾਉਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਖਿੜ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ

ਪਾਈਪ ਕਿਉਂ ਲਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਉਥੋਂ ਖਿਸਕਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਉਥੋਂ ਤੁਰ ਪਏ। ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਖਾਲ ਵਿਚ ਵੜੇ ਤਾਂ ਪੈਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਧਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਖੜਕਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੈਰ ਰੱਖਦੇ ਤਾਂ ਪੋਲੇ ਜਿਹੇ ਸੀ ਪਰ ਲੱਗਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਈਏ। ਅਜੇ ਬੋਝੀ ਦੁਰ ਹੀ ਗਏ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਿਉ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, “ਕਿਹੜੇ ਉਏ, ਭੱਜਿਓ ਨਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗੇ।” ਸਾਡੇ ਪੈਰ ਉਥੇ ਹੀ ਰੁਕ ਗਏ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸੀ, ਉਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁਲ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ, ਤੇ ਇਕ

ਇੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਸੇ ਸਾਲ ਦੀ ਅਠਾਈ ਜਨਵਰੀ, ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਰਾਤ ਦੇ ਦਸ ਵਜੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟ ਗਿਆ, ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ 'ਭਾਊ' ਕੰਮ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਕਾਊਂਟਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਭਾਊ ਕਹਿੰਦਾ, “ਬਾਈ, ਬੈਠ ਜਾ ਸਵੇਰ ਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਏ।” ਭਾਊ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਸਟੋਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਹਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਏ, ਝੱਟ ਦੇਣੇ ਹੀ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲਾ ਹੱਥ ਵਿਚ ਗੰਨ ਫੜੀ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਆਣ ਖਲੋਤਾ। ਗੰਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਸਿੱਧੀ ਤਾਣ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, “ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾ, ਤੇ ਮੂੰਹ ਕੰਧ ਵੱਲ ਘੁਮਾ ਲੈ।” ਭਾਊ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਖੁੰਝੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਜਾਹ। ਮੈਂ ਗੰਨ ਦੇਖ ਕੇ ਭੈਅ-ਭੀਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਆਹ ਕੀ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਨਜ਼ਦੀਕ ਖੜ੍ਹੀ ਦਿਸਣ ਲੱਗੀ।

ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਬੋਲਿਆ, “ਸਾਬੂ, ਆਹ ਦੋ ਜਾਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਆ।” ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। “ਕੌਣ ਓ ਤੁਸੀਂ? ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ ਤੁਹਾਡਾ?” ਰੋਹਬਦਾਰ ਅਤੇ ਗੜਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡਾ ਥਾਣੇਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

“ਸਾਬੂ, ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਮੇਜਰ ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਸਾਡਾ ਸੀਰੀ ਦਰਸੂ ਹੈ ਤੇ ਆਹ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਬੋਪਾਰਾਏ ਕਲਾਂ।” ਮੈਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮਸਾਂ ਹੀ ਜੁਬਾਨੋਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਐਨੀ ਰਾਤ ਗਏ ਇੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਸੀ?” ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਘਰ ਦੀ ਕੱਢੀ ਦਾਰੂ ਦੀ ਹਵਾ ਛੱਡਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਸਾਬੂ! ਅਸੀਂ ਕਣਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਂਦੇ ਸੀ।” ਮੈਂ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਕਦੇ ਖਾੜਕੂ ਦੇਖੇ ਨੇ ਤੁਸੀਂ?” ਥਾਣੇਦਾਰ ਬੋਝੇ ਵਾਂਗ ਮੂੰਹੋਂ ਝੰਗ ਕੱਢਦਾ ਬੋਲਿਆ।

“ਨਹੀਂ ਸਾਬੂ।” ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਦੇਣੇ ਉਤਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਦਰਸੂ ਨੇ ਅਜੇ ਆਪਣੀ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਤੋੜੀ ਸੀ।

“ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈਂ ਕਿ ਨਹੀਂ।” ਥਾਣੇਦਾਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕੀ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਪੁੱਠੇ-ਸਿੱਧੇ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

“ਸਾਬੂ ਨਹੀਂ ਜੀ!” ਮੈਂ ਡਰਦਾ ਹੋਇਆ ਝੂਠ ਬੋਲ ਗਿਆ।

“ਸਾਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ!” ਥਾਣੇਦਾਰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਬੋਲਿਆ।

“ਸੁੱਟੋ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਜੀਪ ਵਿਚ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ।” ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਆਖਰੀ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣਾ ਦੇਊ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਪਛਾਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ।” ਦੋ ਸਿਪਾਹੀ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਫੜ ਕੇ ਜੀਪ ਵਿਚ ਬਿਠਾਉਣ ਹੀ ਲੱਗੇ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ, ਅਸੀਂ ਪਾਈਪ ਧੂਹ ਕੇ ਕਮਾਦ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਪਿੱਛ ਆ ਗਏ। “ਜਾਨ ਬਚੀ ਤੇ ਲਾਖੋ ਪਾਏ, ਲੋਟ ਕੇ ਬੁੱਧ ਘਰ ਕੇ ਆਏ।” ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਦਰਸੂ ਬਚ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਘਸ਼ੁੰਨ ਵੱਜੇ, ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਫੱਲੋਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਈ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਕਦੇ ਚੋਰੀ ਦਾ ਪਾਈਪ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ। ਬੋਝੇ ਜਿਹੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨੇ ਜਾਨ ਗੁਆ ਬੈਠਣਾ ਸੀ!

ਇੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਸੇ ਸਾਲ ਦੀ ਅਠਾਈ ਜਨਵਰੀ, ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਰਾਤ ਦੇ ਦਸ ਵਜੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟ ਗਿਆ, ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ 'ਭਾਊ' ਕੰਮ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਕਾਊਂਟਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਭਾਊ ਕਹਿੰਦਾ, “ਬਾਈ, ਬੈਠ ਜਾ ਸਵੇਰ ਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਏ।” ਭਾਊ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਸਟੋਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਹਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਏ, ਝੱਟ ਦੇਣੇ ਹੀ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲਾ ਹੱਥ ਵਿਚ ਗੰਨ ਫੜੀ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਆਣ ਖਲੋਤਾ। ਗੰਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਸਿੱਧੀ ਤਾਣ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, “ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾ, ਤੇ ਮੂੰਹ ਕੰਧ ਵੱਲ ਘੁਮਾ ਲੈ।” ਭਾਊ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਖੁੰਝੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਜਾਹ। ਮੈਂ ਗੰਨ ਦੇਖ ਕੇ ਭੈਅ-ਭੀਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਆਹ ਕੀ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਨਜ਼ਦੀਕ ਖੜ੍ਹੀ ਦਿਸਣ ਲੱਗੀ। ਇੱਥੇ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਫੁੱਫੜ, ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਸਤ, ਤੇ ਮਾਮਾ, ਕਿਸੇ

ਮਾਂ ਦੇ ਜਿਗਰ ਦਾ ਟੋਟਾ, ਤੇ ਨਾਰ ਦਾ ਸੁਹਾਗ, ਤੇ ਗੱਭਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅੱਜ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੌ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥਾ ਅਤੇ ਨੱਕ ਰਗੜਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਅੱਜ ਉਹ ਮਿਲਣ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਮੈਂ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਾਲ ਲਾਵਾਂ। ਉਸ ਨਾਰ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਬਲਦਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਪੀਲੇ ਕੀਤੇ ਸੀ, ਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੋੜਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਿਡਾਉਣ ਦੀ ਉਮਰੇ ਰੋਦਿਆਂ ਛੱਡ ਆਇਆ। ਉਹ ਕਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ?

ਫਿਰ ਉਸ ਕਾਲੇ ਨੇ ਗਾਲ ਕੱਢਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਮੂੰਹ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਪੈਸੇ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇ। ਜੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ।” ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੋ ਕੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਕਾਲੇ ਨੇ ਗੰਨ ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਕੇ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਪੂਰੇ ਕਰੋਧ ਵਿਚ ਸੀ, ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਮੰਗੇ। ਗੰਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫਿਰ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, “ਬਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲਿਆ! ਅੱਜ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੀ।” ਤੇ ਉਹ ਕਾਲਾ ਪੈਸੇ ਫੜ ਕੇ ਗੰਨ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਸਿੱਧੀ ਰੱਖਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਦੌੜ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਭਾਊ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਦਾ ਹੁਲੀਆ ਪੁੱਛਿਆ। ਵੀਹ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ ਜਣੇ ਫੜੇ ਹਨ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰੋ ਕਿ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਅਤੇ ਭਾਊ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਏ। ਅੱਗੇ ਚਾਰ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਲਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਹੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਭਾਊ ਨੇ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਲੇ ਨੇ ਹੀ ਲੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗੈਸ ਲਾ ਕੇ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਕਾਲਾ ਜਦੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਭੱਜਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਾਥੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਇਹ

ਮੂੰਹ
ਆਈ
ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ
ਫੋਨ: 916-273-2856
www.boparaikalan.com

ਕਾਰ ਭਜਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਕਾਰ ਦਰਖਤ ਵਿਚ ਮਾਰ ਬੈਠੇ, ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਗੰਨ ਤੇ ਪੈਸੇ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਲੁੱਕਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗਸਤ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਬਿਆਨ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ। ਮੂਵੀ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲੈ ਗਏ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਗੰਨ ਦੀ ਨੋਕ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਕੇਸ ਚੱਲਿਆ। ਚਾਰ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋ ਗਈ, ਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਡਰਾਇਵਰ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸੌ ਡਾਲਰ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸਾਲ ਉਸ ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬਤਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਕਾਲਾ ਚੰਗਾ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਗੋਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਾਰੀ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਦਾ ਦਾਣਾ-ਪਾਣੀ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਥੇ ਚੁਗਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਦਾਣਾ-ਪਾਣੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਸਟੋਰ ਦਾ।

ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਮਨ ਤਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਕਾਲਾ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਜਾਣੇ ਸੀ ਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰ ਬਾਣੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਬਿਨ ਸਾਸ ਦੇ ਰਾਖੇ।”

ਡਾਕਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਸੈਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕਸਬੇ ਐਲਕ-ਗਰੇਵ ਵਿਚ ਦੋ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੀ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੋਣੀ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਆ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰੇ ਨਾ ਗੈਸ ਸਟੋਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਨਾ ਲੀਕਰ ਸਟੋਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਵਾਜ਼ ਬਖਸ਼ੇ। ‘ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੁੱਤ ਖੇਡਦਾ ਮਰੇ, ਨਾ ਰੋਣ ਮਾਵਾਂ ਢਿੱਡਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ।’...ਰੱਬ ਰਾਖਾ!

ਸਾਵਿਣ ਸਰਸੀ ਕਾਮਣੀ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਪਿਆਰੁ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ
ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ ਮਾਝ ਮਹੱਲਾ 5 ਘਰੁ 4
ਸਾਵਿਣ ਸਰਸੀ ਕਾਮਣੀ
ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਪਿਆਰੁ॥
ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਸਚ
ਰੰਗਿ ਇਕੇ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ॥
ਬਿਖਿਆ ਰੰਗ ਕੂੜਾਵਿਆ
ਦਿਸਨ ਸਭੇ ਛਾਰੁ॥
ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ
ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਪੀਵਣਹਾਰੁ॥
ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਮਉਲਿਆ
ਸੰਮੂਖ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰੁ॥
ਹਰਿ ਮਿਲਣੈ ਨੋ ਮਨੁ ਲੋਚਦਾ
ਕਰਮਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੁ॥
ਜਿਨੀ ਸਖੀਏ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ
ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੁ॥
ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜੀ ਮਇਆ
ਕਰਿ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ॥
ਸਾਵਣੁ ਤਿਨਾ ਸੁਹਾਗਣੀ
ਜਿਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਚਿ ਹਾਰੁ॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਜਿਵੇਂ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਰਖਾ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਬਨਸਪਤੀ ਹਰੀ ਭਰੀ ਹੋ ਉਠਦੀ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਕਾਮਣੀ ਭਾਵ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਭੀ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਖਿੜ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਜਦ ਨਾਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੂ

ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਬਿਖਿਆ ਰੰਗ ਕੂੜਾਵਿਆ
ਦਿਸਨ ਸਭੇ ਛਾਰੁ॥
ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ
ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਪੀਵਣਹਾਰੁ॥
ਅਤੇ ਜੋ ਜੀਵ ਨਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗਏ ਹਨ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਸੁਆਹ ਵਰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸਾਉਣ ਦੀ ਬੂੰਦ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਬੂੰਦ ਅਤਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਤੇ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬੂੰਦ ਨੂੰ ਵਡਭਾਗੇ ਜੀਵ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਪੀ ਸਕਦੇ ਹਨ।
ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਮਉਲਿਆ
ਸੰਮੂਖ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰੁ॥
ਹਰਿ ਮਿਲਣੈ ਨੋ ਮਨੁ ਲੋਚਦਾ
ਕਰਮਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੁ॥
ਜਿਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਤੇ ਮਿਲਾਪ ਸਦਕਾ ਇਹ ਸਾਰਾ ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਭਾਵ ਸਾਰੀ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਭੀ ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਉਸ ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਮੇਰਾ ਮਨ ਭੀ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤਤਪਰ ਹੈ, ਪਰ ਹੇ ਭਾਈ! ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਹੀ ਜੀਵ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋ

ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਜਿਨੀ ਸਖੀਏ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਹਉ
ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੁ॥
ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜੀ ਮਇਆ
ਕਰਿ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ॥
ਹੇ ਭਾਈ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਹਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਤੋਂ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ਭਾਵ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਾਨਕ ਭੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਬਦ ਭਾਵ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਦਾਤ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰਾ ਇਹ ਜੀਵਨ ਸਵਾਰ ਦੇਵੇ ਜੀ।

ਸਾਵਣੁ ਤਿਨਾ ਸੁਹਾਗਣੀ
ਜਿਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਚਿ ਹਾਰੁ॥
ਹੇ ਭਾਈ! ਇਹ ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਲਈ ਹੀ ਸੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਸੁਹਾਵਣਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ ਰੂਪ ਗਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਹਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤਿ ਸੁਹਾਵਣਾ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ।

ਆਓ! ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਤੱਜ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਏ!
-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਲੰਡਨ ਧੁਖ ਰਿਹਾ ਹੈ!

ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘਤੀ-ਘਤਾਈ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਮਾਰੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਭਤਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੇਅਰ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬਗ਼ੈਰ ਉਤਰ ਦਿੱਤੇ ਹੀ ਬੋਦੀਆਂ ਪਲੇਸਦਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਿਆ।

ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ। ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੇ ਭਾਅ ਅਸਮਾਨ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਛੋਟੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ‘ਦਿਵਾਲਾ’ ਨਿਕਲਿਆ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੁਨੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮੱਥੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਟੈਕਸ ਝੌਂਗੇ-ਲਾਹੂ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਦਰ ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ। ਟੋਟਨਹੈਮ ਵਿਚ ਮਾਰਕ ਡੱਗਨ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਬਹਾਨਾ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਭਰੇ-ਪੀਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਲੋਕ, ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਗਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੈਨੀਆਂ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਸਰੂਆਮ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ‘ਹੁੰਡਾ’

ਫੇਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਹਲੀ ਬੈਠੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਇੱਕ ਦਮ ਭੜਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਅੱਗ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ।

ਚਾਹੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਦਮਗੋਜ਼ੇ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣਗੇ, ਓਦੋਂ ਹੀ ਭੁਗਤਣਗੇ ਪਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਲੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਰੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਸਮਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬੇਸ਼ਰਮਾਂ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਹੀ ਤੌਤਾ ਰਟ ਲਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, “ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ!” ਲੋਕ ਪੁਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਸੋਚੋ! ਲਿਬੀਆ, ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ‘ਸ਼ਾਂਤੀ-ਸ਼ਾਂਤੀ’ ਕੁਕਣ ਵਾਲਿਓ! ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ? ਧੁਖ ਰਿਹਾ ਲੰਡਨ ਸਬੂਤ ਬਣ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ!

*jaggikussa65@gmail.com

ਕਿੱਥੇ ਗੁਆਚ ਗਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ‘ਗੈਰਤ’

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਚੰਗਾ ਗੀਤ ਟੀ.ਵੀ. ‘ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਜਾਪਦੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਗਲ ਫੜ੍ਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਤੁਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਨਫਰਤਾਂ, ਝਗੜਿਆਂ ਤੇ ਨਿੱਜ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਉਹ ਰੂਹ ਨਾਲ ਗੀਤ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਰੂਰ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਜਾਪਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਸਿਰ ‘ਚ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਵਾਂਗ ਚਿੜਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਖੂਹ ‘ਚ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਜੋ ਆਖਦੇ ਹੋਣਗੇ, ‘ਗੀਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਨਣਾ ਚਾਹੀਦੇ, ਹਰ ਗੀਤ ‘ਚੰਗਾ’ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਨੁਕਸ ਕੱਢਣ ਲੱਗੋਗੇ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ।’

ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਉੱਲੀ ਲੱਗੀ ਸੋਚ ਦਾ ਜ਼ਾਮਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ। ‘ਹਰ ਗੀਤ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ’, ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਹੋਇਆ? ਜੇ ‘ਚੰਗਾ’ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਹਰ ਗੀਤ ‘ਮਾੜਾ’ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ? ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ‘ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ,

ਬਾਪ ਕੀ ਕਪੜੇ ਕੀ ਮਿੱਲ ਹੈ,
ਮਗਰ ਬੇਟੀ ਕੇ ਕਪੜੇ ਸੇ ਅਲਰਜੀ ਹੈ।
ਜਾਪਦੇ ਇਹ ਸ਼ੇਅਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ‘ਚ ਰਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਡੀ ਬਨਾਉਣੀ ਗੈਰਤ

ਵੀ ਖਿਸਕਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੀਤਾਂ ‘ਚ ਸਾਡੀਆਂ ਹੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪੈ ਰਿਹੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਥਾਂ ਆਖ ਰਹੇ ਹਾਂ, ‘ਏਦਾਂ ਚੱਲਦਾ ਆਇਐ ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣੈ।’ ਗੀਤਾਂ ‘ਚ ਸਾਨੂੰ ਕਾਤਲ, ਅੱਯਾਸ ਤੇ ਹੋਰ ਸੋ-ਸੋ ਕੁੱਝ ਆਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ‘ਚ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਦਿਆ ਖਾਤਰ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਯਾਰਾਂ ਖਾਤਰ ਘਰੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਕਿੱਡੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਐ!

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੱਕ ਰੇਡੀਓ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਫੋਨ ਦੀਆਂ ਇੱਕ-ਦੋ ਘੰਟੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ‘ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਹੋਵੇ’ ਤੇ ਵੇਲਾ ਰਾਤ ਦਾ ਹੋਵੇ”, ‘ਆਜਾ ਨੀਂ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਸੈਰ ਦਾ ਘਰੋਂ’, ‘ਨੀਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮੈਂ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਲਈ ਪਿਆਉਣੀ ਆਂ’, ‘ਲੱਕ ਟਵੰਟੀ ਏਟ ਕੁੜੀ ਦਾ’ ਗੀਤਾਂ ‘ਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬੱਗਾ ਸਫ਼ਰੀ ਦੇ ਗੀਤ ਵੀ ਸੁਣਾ ਦਿਆ ਕਰੋ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ‘ਸ਼ਾਬਾਸ਼’ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ,” ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਪੱਸਰ ਗਈ।

ਜਦੋਂ ਗੈਰਤ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਦਾ ਜਿਊਣ ਤੇ ਮਰਨ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਮਝ ਪੈਣੇ ਹਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣੋਂ ਆਪੇ ਹਟ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਕੋਲ ਮਾਣ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੀਤ ਬਚਿਐ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਦੱਸੋ। ਗਲਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੰਡਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਗਾਇਕਾਂ-ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕਰ ਛੱਡਿਐ।

ਕਦੇ-ਕਦੇ ਜਾਪਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਬਣ ਗਏ ਨੇ, ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ, ਨਾ ਅਣਖ ਪ੍ਰਤੀ, ਨਾ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਤੇ ਨਾ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦਰਦ ਬਚਿਐ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਦੋ ਖੋ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ

ਭੁੱਲਰ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ‘ਫੇਸਬੁੱਕ’ ‘ਤੇ ਅਕਾਊਂਟ ਬਣਾਇਆ, ‘ਅਖੌਤੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਕੌਤਕ’ ਸੋਚ ਸੀ ਕਿ ‘ਆਪਣੇ’ ਲਈ ਖਪਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਇੱਕ ਥਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਲੱਗਣਗੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਲਹਿਰ ਜਿਹੀ ਤੁਰ ਪਵੇ। ਕੁਮੈਂਟ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐਸੀਆਂ ਯਥਲੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਵਾਏ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਇੱਕ ਜਣਾ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਦੇ, ਤੇ ਬੋਲੇ ਰਾਮ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਜੀਹਦਾ ਜਿਵੇਂ ਜੀਅ ਕਰਦੇ, ਭਤਾਸ ਕੱਢ ਛੱਡਦੇ। ਅਕਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਜਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਏ, ਨਾ ਸਮੂਹਿਕ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੰਟਰਨੈਟ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ। ਪੜ੍ਹਨ-ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਗੱਲ ਸੁਗਲ ਏ।

ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ‘ਲੱਕ ਟਵੰਟੀ ਏਟ ਕੁੜੀ ਦਾ’

ਗੀਤ ਹਿੱਟ ਹੋਇਐ, ਕੀਹਨੇ ਕੀਤਾ ਉਹ, ਸਿਰਫ਼ ਤੁਸੀਂ-ਅਸੀਂ। ਹੁਣ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਗੀਤ ‘ਇਹ ਤੇਰੀ ਅੱਖ ਦਾ ਕਾਰਾ’ ਚੈਨਲਾਂ ‘ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ। ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਰਣਜੀਤ ਮਣੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੋਹੇਨੂਰ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਇਸ਼ਕ ਲੜਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਗੱਲ ਬੋਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀਡੀਓ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਏ। ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਧੀਆਂ ਨੇ, ਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਬਣਦੀ ਏ। ਪਰ ਨਵੇਂ ਗੀਤ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਐ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸਭਾ ਹੋ ਰਹੀ ਏ। ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰੀ ਖੜ੍ਹੇ ਨੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਬੰਦ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਤੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ? ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉਥੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਭਾ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅੱਯਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਸਿਖਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕਹੋਗੇ, “ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਏਦਾਂ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹੈ ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣੈ।”

ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਕਲਾਕਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਉਸ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਹਲੀਆਂ ਪੈਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਜਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਸਵੀਟ ਓ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਾਈਕ ਕਰਦੀਆਂ...’ ਤਾਂ ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ‘ਕਦੇ ਘਰ ਆਇਓ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਵਾਂਗੇ...’ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ‘ਤੇ ਘਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਹੰਗ ਦੇ ਡੋਲ ਵਾਂਗ ਮਾਂਜ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਸੋਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਏਦਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਰਿਹੈ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣੈ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਫਨਕਾਰ’ ਦੇ ਘਰ ਭੇਜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ?

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਤੋੜਾ ਝਾੜੀਦੈ, ਉਹ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਆਖਦੇ ਨੇ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕਰੀਦੈ, ਉਹ ਤੁਰਦੀਆਂ-ਫਿਰਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੋਰੰਜਨ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਬਤ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ‘ਸੋਨੂੰ ਪੰਜਾਬਣ’ ਸਮਝਣ ਲੱਗੇ ਨੇ, ਉਹ ਜਾਣ ਗਏ ਨੇ ਕਿ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ‘ਚ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ, ਸਿਰਫ਼

**ਕੀ ਮੈਂ
ਝੂਠ
ਬੋਲਿਐ...**

**ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ
ਟਹਿਣਾ***

***ਫੋਨ: 91-98141-78883**

ਦੂਜਿਆਂ ਵੱਲ ਝਾਕਦੈ। ਸੋ, ਹੁਣ ਨਾ ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ‘ਚ ਸਾਡੇ ‘ਆਪਣੇ’ ਨੇ ਤੇ ਨਾ ‘ਬੇਗਾਨੇ’। ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਜਾਗਾਂਗੇ ਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਪਛਾਨਣ ਲੱਗਾਂਗੇ, ਕਦੋਂ ਗਲਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਮਿਓਂ ਫੜਨ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਕਰਾਂਗੇ ਤੇ ਕਦੋਂ ਚੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇਣੀ ਅਰੰਭਾਂਗੇ?

ਫੇਰ ਧਮਾਕੇ?

ਲਾਏ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਥਾਂ ਥਾਂ ਨਾਕੇ,
ਬੰਬੇ ਹੋ ਗਏ ਫੇਰ ਧਮਾਕੇ।
ਆਖੀ ਜਾਂਦਾ ਕੋਈ ਕੁਝ ਆਖੇ,
ਹਰ ਕੋਈ ਦਿਲੋਂ ਈ ਮੰਨਦਾ ਏ...।
ਆਪ ਕਰਾਉਣ ਧਮਾਕੇ,
ਮਸਲਾ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਏ।

ਪਾਈ ਮਾਇਆ ਨੇ ਗਲ ਮਾਇਆ,
ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਬਣਾਇਆ,
ਯੂ ਪੀ ਵਾਲੀ ਕੇਕ ਮੰਗਾਇਆ,
ਚਲਦਾ ਸਿੱਕਾ ਰੰਨ ਦਾ ਏ...।
ਆਪ ਕਰਾਉਣ ਧਮਾਕੇ,
ਮਸਲਾ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਏ।

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਾਮਦੇਵ ਦੇ ਡੇਰੇ,
ਲੋਕੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸ਼ਾਮ-ਸਵੇਰੇ,
ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਜੂਸ ਬਬੇਰੇ,
ਨਹੀਂ ਉਹ ਭੁੱਖਾ ਅੰਨ ਦਾ ਏ...।
ਆਪ ਕਰਾਉਣ ਧਮਾਕੇ,
ਮਸਲਾ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਏ।

ਰੁਲੁਦੇ ਫਿਰਦੇ ‘ਰਾਜ’ ਖੁਰਾਣੇ,
ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਉਡਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਪੁਰਾਣੇ,
ਵੋਟਾਂ ਕੌਣ ਚੀਮਨੇ ਜਾਣੇ?
ਕਿਹੜਾ ਕੀਹਦੀਆਂ ਭੰਨਦਾ ਏ...।
ਆਪ ਕਰਾਉਣ ਧਮਾਕੇ,
ਮਸਲਾ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦਾ ਏ।

-ਰਾਜ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਲੇਖਕ: ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ: ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ)
ਕੁਲ ਪੰਨੇ: 72

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ “ਏ ਲੈਜੈਂਡਰੀ ਵਾਰੀਅਰ ਆਫ ਪੰਜਾਬ” ਸ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾਇਆ ਦੀ ਪਲੇਨੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੀਰ ਨਾਇਕ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾ ਦਿਲਚਸਪ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਿਆਨੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਤੇ ਵਿਲਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਗੀਤ “ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਏ...ਹੋ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ...ਹੋ” ਗੀਤ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਪਰ ਸ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਤੱਥ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕੇ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ‘ਚ ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਜਾ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਕਿੱਸਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਜਨਮ, ਜੀਵਨ ਤੇ ਮੌਤ ਸਬੰਧੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕਿੱਸਾਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਸਮਗਰੀ ਤੱਥਾਂ ‘ਤੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ‘ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਧਾਰਤ ਹੈ।

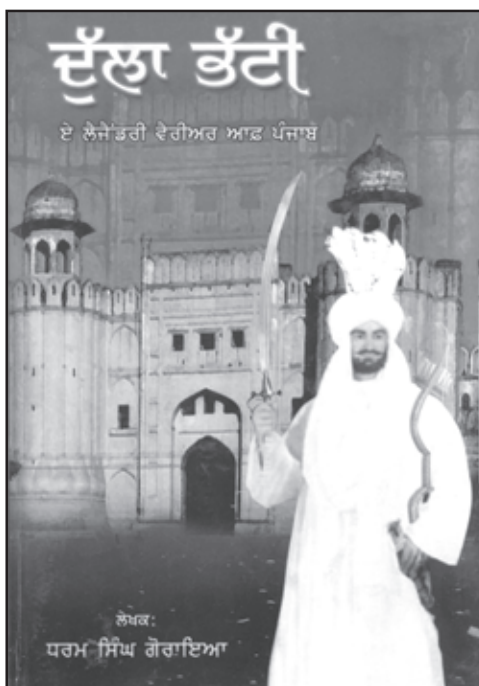
ਲੇਖਕ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਤੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦਾ ਜਨਮ ਇਕੋ ਹੀ ਦਿਨ ਹੋਇਆ ਤੇ ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਮਾਤਾ ਲੱਧੀ ਨੇ

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ-ਏ ਲੈਜੈਂਡਰੀ ਵਾਰੀਅਰ ਆਫ ਪੰਜਾਬ

ਦੁੱਲੇ ਤੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਸਲੀਮ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਆਪਣਾ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾ ਕੇ ਜਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿਤੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਜਨਮ 1547 ਵਿਚ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬਦਰ ਸਥਾਨ ‘ਤੇ ਹੋਇਆ ਜਦਕਿ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਸਲੀਮ ਜਾਂ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦਾ ਜਨਮ 1569 ਵਿਚ ਫਤਿਹਪੁਰ ਸੀਕਰੀ ‘ਚ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਵਕਤ ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਉਮਰ 21-22 ਵਰ੍ਹੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਜੁਲਮ, ਇਸ ਦੀ ਲੁਟ-ਖਸ਼ੋਂ ਤੇ ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਰੰਭ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੂੰ 1589 ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ‘ਤੇ ਲਟਕਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਉਸ ਦੀ ਕਬਰ ‘ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, “ਮੈਂ ਭੰਨਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ” ਜਿਸ ਤੋਂ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਗਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਜੰਗ ਕੀਤੀ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਜਿਸ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਲਾਇਆ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦੀ ਗੱਲ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਸਲੀਮ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ “ਜੀਵਨੀ ਤੁਜ਼ਕੇ ਜਹਾਂਗੀਰੀ” ਵਿਚ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਭਿਣਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਟਾਈਟਲ ਫੋਟੋ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੋਧੇ ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਹੱਥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਅਤੇ ਸੋਢੇ ‘ਤੇ ਤੀਰ

ਕਮਾਨ ਹੈ, ਪਿਛੇ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦੀ ਝਲਕ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਗੀ ਤਬੀਅਤ ਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਰੋਹ

ਦੀ ਦਿੱਖ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਕਸ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਫਿਜ਼ਾਬਾਦ ਦੇ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰ ਕੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਲੇ ਪੰਨੇ ‘ਤੇ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦੀ ਬੰਸਾਵਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਬਾਅ ਕਰਕੇ ਸਿਰ-ਲੱਥ ਯੋਧੇ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਪਰ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੇ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਹਨੇਰਗਰਦੀ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕ-ਲਹਿਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਕੇ ਲੋਕ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁਗਲ ਸਲਤਨਤ ਨਾਲ ਲੋਹਾ ਲਿਆ।

ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨ ਅੰਦਰ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਖ ਹੋ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਹੀਰੇ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਲਿਖਾਂ ਤੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਖੋਜ-ਕਰਤਾ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੋਛਤ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ) ਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਦੇ ਜਨਾਬ ਅਸਦ ਸਲੀਮ, ਜੋ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ, ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਬਾਰੂਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ

ਕੇ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਪੁਸਤਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਕਿੱਸਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਤੱਥਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੋਵੇ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਬਣਾ ਕੇ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ, ਮੁਸਾਇਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਚੱਜ ਕੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਥੇ ਬਿਤਾਏ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਫਾ ਨੰਬਰ 67 ਉੱਤੇ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਪਿੰਡ ਦੁਲੀਕੇ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਚੌਕ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਕਬਰ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਸ਼ਹੀਦ ਚੌਕ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਅਕੈਡਮੀ, ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਆਦਿ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 69 ਉੱਤੇ “ਹਿੰਮਤ ਹਾਰ ਜਾਏ” ਤਾਂ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਲਈ” ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੁੱਲਾ ਭਟੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲੇਖ ਪ੍ਰੋ. ਅਸਦ ਸ਼ੇਖ ਦਾ ਵੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੇ ਅਕਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੇਖਕ ਬੜੀ ਬਾਰੀਕੀ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾਸ਼੍ਰੋਤ ਤੇ ਖੋਜੀਆਂ ਲਈ ਸਾਂਭਨਯੋਗ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ।

-ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ
ਫੋਨ: 224-633-8117

ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਭੂਤਨੀ ਬਣ ਕੇ ਡਰਾਈਗੀ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸੈਕਸੀ ਹੀਰੋਇਨਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਭੂਤਨੀ ਬਣ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਰੀਨਾ ਰੀਮਾ ਕਾਗਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਉਹ 'ਬ੍ਰੀ ਈਡੀਅਟਸ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਰਾਣੀ ਮੁਖਰਜੀ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰੀਨਾ ਉਂਜ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਆਮਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਆਮਿਰ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਬੇਬੇ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਆਮਿਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਖੈਰ! ਆਮਿਰ, ਕਰੀਨਾ ਤੇ ਰਾਣੀ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਬਹੁਤਾ ਖੁਲਾਸਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ ਅਜੇ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮਰਡਰ ਮਿਸਟਰੀ ਥ੍ਰਿਲਰ ਫਿਲਮ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ ਜਦਕਿ ਕਰੀਨਾ ਫਿਲਮ 'ਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਭੂਤਨੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਰਾਣੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

‘ਗਾਂਧੀ’ ਤੇ ‘ਮੇਕਿੰਗ ਆਫ ਮਹਾਤਮਾ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ‘ਗੋਡਸੇ’

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਲਘੂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਚਰਡ ਐਟਨਬਰੋ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ‘ਗਾਂਧੀ’ ਤੇ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਦੀ ‘ਮੇਕਿੰਗ ਆਫ ਮਹਾਤਮਾ’ ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਹੁਣ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਤਲ ਨੱਥੂਰਾਮ ਗੋਡਸੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ‘ਗਾਂਧੀ’ ਫਿਲਮ ਦੀ ਤਰਜ 'ਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਗੋਡਸੇ’ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਚਰੀ ਫਿਲਮਜ਼ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਬਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਡਾ. ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਥਾ-ਪਟਕਥਾ ਸੁਨੀਲ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਗੋਡਸੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੌਣ ਨਿਭਾਏਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਰਾਣਾ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰਤੰਤਰ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਨੱਥੂਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਾਤਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੋਡਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸੀ। ਗੋਡਸੇ ਕੌਣ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਕੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸੀ ਆਦਿ ਗੱਲਾਂ, ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ

ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਕਈ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ।”

ਨੱਥੂਰਾਮ ਗੋਡਸੇ, (ਸੱਜੇ) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ, ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨਾਲ

ਡਾ. ਸੰਤੋਸ਼ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਗੋਡਸੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਗੋਡਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਵੇਗੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਗੋਡਸੇ ਆਖਿਰ ਕੌਣ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥੂਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ‘ਦ ਲਾਸਟ ਬੁਲਟ’

ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ 73 ਸਾਲ ਤੇ ਫਿਲਮ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ 50 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ 10 ਸਾਲ ਮੌਨ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਤੋਂ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਦ ਲਾਸਟ ਬੁਲਟ’ (ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ) ਅਤੇ ‘ਜੈ ਜਵਾਨ ਜੈ ਕਿਸਾਨ’ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਖਾਸ ਪਛਾਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਭਾਰਤ’ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਸੰਨ 1965 ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ‘ਸ਼ਹੀਦ’ ਵਿੱਚ ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੋਜ

ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੇ ਹਮਲੇ (ਸੰਨ 1962) ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜੰਗ ਲੜਨੀ ਪਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਟਿਕਟ ਖਿਤਕੀ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਹੋਇਆ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ। ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਸੀ ‘ਉਪਕਾਰ’ (1967), ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਵਰਗੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ‘ਜੈ ਜਵਾਨ-ਜੈ ਕਿਸਾਨ’ ਨੂੰ ਖੂਬ ਕੈਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਬਟਾਬਾਦ

ਵਿੱਚ ਸੰਨ 1937 ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਹਰੀਕਿਸ਼ਨ ਗੋਸਵਾਮੀ ਹੈ। ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਜੁਗਨੂੰ’ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਅਭਿਨੇਤਾ ਬਣਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਛਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਭਿਨੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਲੇਖ ਰਾਜ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਹ 1955 'ਚ ਮੁੰਬਈ ਆ ਗਏ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸੀਨ ਸਿਰਫ 11 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ‘ਉਪਕਾਰ’ ਤੇ ‘ਰੋਟੀ ਕੱਪੜਾ ਔਰ ਮਕਾਨ’ ਲਈ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਐਵਾਰਡ ਤੇ 1998 ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਦਾ ‘ਲਾਈਫ ਟਾਈਮ ਅਚੀਵਮੈਂਟ’ ਐਵਾਰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। 2007 ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਸੀ।

ਹਾਰਡ ਕੌਰ ਉਰਫ ਤਰਨ ਕੌਰ ਦੀ ਨਰਮੀ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਘਵਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਜਾਨੀ ਗੱਦਾਰ’ ਦੇ ‘ਮੂਵ ਯੋਰ ਬਾਡੀ..’ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ 'ਚ ਆਪਣਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਰਡ ਕੌਰ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਤਰਨ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਹੈ। ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਕਈ ਹਿੱਟ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹਾਰਡ ਕੌਰ ‘ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ’ 'ਚ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕਜ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਛੋਟੇ ਪਰਦੇ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ‘ਝਲਕ ਦਿਖਲਾ ਜਾ’ 'ਚ ਡਾਂਸਰ ਤੇ ‘ਕਾਮੇਡੀ ਸਰਕਸ’ 'ਚ ਆਪਣੀ ਕਾਮੇਡੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵੀ ਦਿਖਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਹਾਰਡ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਉਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਨਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਮਰਨ ਤਕ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਰੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਹੱਥ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਹੈ। ਗਾਇਕੀ 'ਚ, ਹੋਸਟਿੰਗ 'ਚ, ਰੀਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਚ, ਅਦਾਕਾਰੀ 'ਚ ਤੇ ਕਾਮੇਡੀ 'ਚ ਵੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪਿਆਰ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਲਈ ਨੰਬਰ ਵਨ ਰਹੇਗਾ।

ਰੈਪ, ਹਿਪ-ਹੌਪ ਗਾਉਣ 'ਚ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਾਰੇ ਹਾਰਡ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਯੂ.ਕੇ. 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਲਈ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ

'ਚ ਥਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਿਪ-ਹੌਪ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਕੁੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸੰਗੀਤ ਵੱਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਹ ਕੁੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸੁਰੀਲੇ ਗੀਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਹਿਪ-ਹੌਪ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਉਹ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਪਹਿਲੀ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਪਰ

ਕੁੜੀ ਬਣੀ।

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਹਿਪ-ਹੌਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮ ਪਿੱਠਵਰਤੀ ਗਾਇਕਾ ਵਾਂਗ ਗਾਉਣ ਨੂੰ ਹਾਰਡ ਕੌਰ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੈਪ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮੰਮੀ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਸਿੱਖੇ ਪਰ ਉਹ ਬੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਿਪ-ਹੌਪ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਉਸ 'ਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਚਲਾਕੀ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਸ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ ਪਰ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆ ਕੇ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਮਸਾਲਾ ਲਾਓ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੱਟ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲਿਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਆਪਣੀ ਐਲਬਮ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਿਖਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮੀ ਸੰਗੀਤ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗਾ ਤੇ ਬੁਰਾ ਸੰਗੀਤ ਹਰ ਦੌਰ 'ਚ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ 'ਚ ਵੀ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕਈ ਗੀਤ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਵੀ ਕਈ ਗੀਤ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ।

‘ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ’ 'ਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਬਾਰੇ

ਹਾਰਡ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਕਾਰੀ 'ਚ ਮਜ਼ਾ ਤਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਈ-ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਹੀ ਰੋਲ ਨਾਲ ਚਿਪਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋ। ਕੁਝ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ 'ਚ ‘ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ’ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਇੰਜ ਆਏ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਅਕਸ਼ੈ ਭਾਜੀ ਨਾਲ

ਮਿਲੀ ਜਿਸ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਤੇ ਡਿੱਪਲ ਕਪਾਡੀਆ ਵਰਗੇ ਲੀਜੈਂਡਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ‘ਕੂਲ’ ਨਾਂ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਰੱਖ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਰਡ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਰਡ ਕੌਰ ਬਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਬੜੀ ਸੋਫਟ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਨਿਜ਼ਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ-ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀਪ ਮੰਗਲੀ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ

ਦਾ ਰੱਜਿਆ ਪੁੱਜਿਆ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਕੰਗਾਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਦਵਾਈ ਫਸਲਾਂ ਉਤੇ ਕੀਤੇ ਮਾਰਨ ਲਈ ਬਣੀ ਸੀ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਪੀ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ

‘ਤੇ ਹੋਏ ਇਕੱਠਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਇਕੱਠ ਸੀ। ਹਾਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਅਨੇਕਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਸਾਈਡਾਂ ‘ਤੇ ਜਾਂ ਲਾਬੀ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖੋਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਆਟੋ ਬਾਡੀ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਪੰਜਾਬ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਦੀ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਰਸ਼ਕ ਭਰੀਆਂ ਨਿਗਾਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਉਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਾਡੇ ਸਿਰੇ ਦੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਆਰਥੀ ਤੇ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤਰਸ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਸਿਆਸੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਭ ਹੱਦ ਬੰਨੇ ਟੱਪ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਾਲ ਵਾਲ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ-ਸੱਚ, ਇਨਸਾਫ ਖਾਤਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਨਿਘਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ‘ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਉਸੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਆਇਆ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਕੇ ਕਦੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਤੁਰੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸੀ ਸੱਤਾ ਉਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬਾਣੇ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ। ਸਿਸਟਮ ਇੰਨਾ ਨਿਘਰ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੰਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਨੇ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਬਰ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਦਾ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ

ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਫਤਵਾ ਲੈਣ ਆਏ ਹਾਂ, ਇਹ ਫਤਵਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਪਿਛਲੇ 65 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ ਰਾਜ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਆਗੂਆਂ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਖੁਦ ਮੰਗਤਾ ਬਣ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਦੇ ਆਉਣ

ਸੁਣਨਾ ਪਿਆ। ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਤਨੇ, ਮਨੇ, ਧਨੇ ਸਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮਾਸਟਰ ਫੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਪੰਥਕ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਆਫ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਆਫ ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਕਲੱਬ, ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਸਭਾ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਈ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ ਤੇ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਇਹ

ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਡਿਨਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੈਫਰਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬ੍ਰੈਡਾਕ ਐਵਨਿਊ ਵਾਲਿਆਂ

